

Висновок щодо Річного звіту про виконання програми відповідності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2023 рік

Дотримання вимог складання та строків подання звіту про виконання програми відповідності та його оприлюднення:

Річний звіт у двох варіантах (з/без конфіденційною інформацією та інформацією, що становить комерційну таємницю) про виконання програми відповідності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2023 рік (далі – Річний звіт) наданий до НКРЕКП Контролером Комарідою Іриною Юрїівною 27.02.2024 без порушення строків та способу подання, визначених Порядком здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.06.2016 № 631 (далі – Порядок № 631).

Висновки щодо повноти, достовірності та актуальності інформації та відомостей, наведених у звіті про виконання програми відповідності

У Річному звіті за 2023 рік відображена інформація, передбачена пунктом 2 глави X Порядку № 631, зокрема щодо:

розроблених та впроваджених ТОВ «Оператор ГТС України» заходів щодо забезпечення відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи (далі – ОГТС) та з метою виконання Програми відповідності Товариства;

розроблених змін до Програми відповідності ТОВ «Оператор ГТС України», пов'язаних з наданням тимчасового права ОГТС здійснювати діяльність з виробництва електричної енергії, та удосконаленням процесу моніторингу вимог щодо відокремлення та незалежності ОГТС;

змін у переліку суб'єктів господарювання, які здійснюють прямий або опосередкований контроль над ТОВ «Оператор ГТС України», способу контролю та відповідних прав, які мають такі суб'єкти господарювання, зокрема щодо передачі в рамках корпоративної реформи, передбаченої Законом України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ, управління корпоративними правами частки у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» Міністерству енергетики України;

змін у складі органів управління ТОВ «Оператор ГТС України», зокрема призначення Генерального директора Товариства та в рамках корпоративної реформи призначення членів Наглядової ради;

змін в документах, даних та інформації, поданих Регулятору відповідно до запити на сертифікацію ТОВ «Оператор ГТС України», зокрема прийняття нового Статуту Товариства, яким передбачено створення Наглядової ради, визначення переліку та обсягу повноважень органів управління Товариства: виконавчого органу Товариства, Наглядової ради та Загальних зборів;

поводження з інформацією, що становить комерційну таємницю та/або конфіденційну інформацію, зокрема щодо її нерозкриття з метою попередження надання переваги суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність на ринку природного газу;

взаємовідносин між ТОВ «Оператор ГТС України» та вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Товариство входило до 31.12.2019, та суб'єктам господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої ТОВ «Оператор ГТС України» входило до 31.12.2019, зокрема щодо переліку укладених договорів в рамках вертикально інтегрованої організації, до складу якої входить (входило) Товариство;

відсутності випадків недотримання Програми відповідності Товариства;

діяльності Контролера, вжитих ним заходів та їх результатів протягом звітного року;

дотримання Контролером вимог частини третьої статті 31 Закону України «Про ринок природного газу»;

рекомендацій Контролера щодо удосконалення управлінських процесів в Товаристві для своєчасного та повного виконання вимог Програми відповідності;

інших важливих питань, пов'язаних з дотриманням вимог щодо відокремлення та незалежності ОГТС та з метою виконання Програми відповідності Товариства

Річний звіт складений Контролером ТОВ «Оператор ГТС України» Комарідою Іриною Юріївною з дотриманням вимог Порядку № 631. За результатами опрацювання Річного звіту Регулятором не виявлено порушень вимог законодавства щодо відокремлення та незалежності ТОВ «Оператор ГТС України».

Додаток: Річний звіт про виконання програми відповідності ТОВ «Оператор ГТС України» за 2023 рік (без конфіденційної інформації, інформації, що становить комерційну таємницю, та інформації, яка в умовах воєнного стану віднесена до інформації з обмеженим доступом) на 90 арк.

Голова НКРЕКП

Валерій ТАРАСЮК

РІЧНИЙ ЗВІТ
за результатами моніторингу виконання
ТОВ “Оператор газотранспортної системи України”
Програми відповідності
за 2023 рік

складений контролером ТОВ “Оператор ГТС України” Іриною Комарідою на виконання вимог статті 31 Закону України “Про ринок природного газу” та Програми відповідності Товариства (без конфіденційної інформації та інформації, що становить комерційну таємницю оператора газотранспортної системи)

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМПАНІЮ ТА ВІДОМОСТІ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОПЕРАТОРОМ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ВІДПОВІДНОСТІ	4
Нова редакція Програми відповідності Товариства та зміни до Порядку сертифікації Оператора ГТС	4
Діяльність Оператора ГТС в умовах воєнного стану	6
2. ВІДОКРЕМЛЕННЯ ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ОПЕРАТОРА ГТС	6
Дотримання вимог про відокремлення та незалежність Оператора ГТС	6
Корпоративна реформа Оператора ГТС	7
Дотримання вимог про відокремлення та незалежність під час проведення корпоративної реформи.....	10
Щодо змін у переліку осіб, які здійснюють прямий або опосередкований контроль над Оператором ГТС, у способі такого контролю та обов'язки відповідних прав, які мають такі особи.	12
Приведення Статуту Оператора ГТС у відповідність до вимог Остаточного рішення про сертифікацію.....	18
Ліцензована діяльність, наявність власних приміщень та ІТ-систем.....	20
Розміщення газотурбінних установок на об'єктах ГТС	21
Діяльність з виробництва електричної енергії	21
3. НАЯВНІСТЬ ДОСТАТНІХ МАЙНОВИХ, ТЕХНІЧНИХ, ФІНАНСОВИХ, ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТА ФУНКЦІЙ ОПЕРАТОРА ГТС	24
Державне майно, передане Оператору ГТС на праві господарського відання	25
Оформлення речових прав на земельні ділянки, на яких розташовуються об'єкти ГТС	28
Людські ресурси	31
Дозвільна документація.....	32
Дохід від послуг транспортування	33
Виконання Плану розвитку ГТС.....	35
Щодо реалізації проекту «Реконструкція КС Яготин».....	Ошибка! Закладка не определена.
Ризики для фінансової стабільності Оператора ГТС	37
Щодо заборгованості учасників ринку природного газу перед Оператором ГТС за врегулювання небалансів	38
Заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» як постачальника «останньої надії»	38
Щодо оплати НАК «Нафтогаз України» вартості замовленої річної потужності	40
Щодо порушення зобов'язань зі здійснення оплати за потужність	41
Щодо розрахунків за Угодою про відшкодування необхідного доходу	42
Щодо заборгованості ОГРМ протягом ОЗП 2022-2023	42
Щодо заборгованості ОГРМ, що входять до групи НАК «Нафтогаз України»	43
Щодо діяльності в умовах обмеженого транзиту та загрози втрати транзиту газу до країн Європи.	Ошибка! Закладка не определена.
Щодо інших факторів, які мають вплив на фінансову стабільність Оператора ГТС	46
Відтермінування впровадження плати за нейтральність.....	46
Впровадження відповідальності за несанкціоновані відбори природного газу	47
Щодо ризиків для дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, які становить поширення на Оператора ГТС дії постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899.....	48

Щодо затвердження фінансового плану	49
Щодо заборгованості з оплати вартості добових небалансів.....	50
4. НЕДИСКРИМІНАЦІЙНЕ СТАВЛЕННЯ ДО СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА УЧАСНИКІВ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ	50
Надання послуг замовникам послуг транспортування	51
Щодо здійснення балансуючих дій та закупівлі газу, необхідного для забезпечення безперервного функціонування газотранспортної системи України	58
Щодо збільшення пропускної здатності потужностей газотранспортної системи України для забезпечення імпорту природного газу та його накопичення в підземних сховищах.....	60
Щодо надання послуг із приєднання до ГТС	61
Зміни до порядку приєднання до газотранспортної системи України для виробників біометану	63
5. ПОВОДЖЕННЯ З ІНФОРМАЦІЄЮ	64
Дотримання вимог щодо оприлюднення інформації.....	64
Поводження з інформацією з обмеженим доступом	68
6. ВІДНОСИНИ З ВЛАСНИКОМ ГТС ТА ВЕРТИКАЛЬНО ІНТЕГРОВАНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДО СКЛАДУ ЯКОЇ ВХОДИВ ОПЕРАТОР ГТС	70
Взаємовідносини із Власником ГТС	70
Про надання згоди власника на виконання будівельних робіт на об'єктах ГТС	72
Здійснення Оператором ГТС закупівель товарів, робіт та послуг	73
Укладення протягом звітного періоду угод з ВІО та її суб'єктами.....	77
7. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРАЦІВНИКАМИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЩОДО ПРОГРАМИ ВІДПОВІДНОСТІ	81
Ознайомлення працівників з положеннями Програми відповідності.....	81
Врегулювання конфлікту інтересів у працівників Оператора ГТС.....	82
Забезпечення дотримання посадовими особами Оператора ГТС вимог частини третьої статті 23 Закону України “Про ринок природного газу”	84
8. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЕРА, ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ	84
Окремі питання діяльності контролера.....	85
Пропозиції контролера із вдосконалення Програми відповідності	89
Рекомендації контролера за результатами моніторингу	89

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМПАНІЮ ТА ВІДОМОСТІ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОПЕРАТОРОМ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ВІДПОВІДНОСТІ

1.1 Згідно з частиною першою статті 31 Закону України «Про ринок природного газу» від 9 квітня 2015 року № 329-VIII (далі – Закон) оператор газотранспортної системи має розробити та запровадити програму відповідності, в якій визначаються заходи для уникнення дискримінаційних дій з боку оператора газотранспортної системи та моніторингу виконання таких заходів. Програма відповідності визначає функціональні обов'язки працівників оператора газотранспортної системи для досягнення цих цілей та має затверджуватися Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор). Моніторинг за виконанням програми відповідності здійснюється контролером.

Товариством з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі – Оператор ГТС, Товариство) на виконання вимог статті 31 Закону було розроблено Програму відповідності, затверджену постановою НКРЕКП від 23.12.2020 № 2679 та запроваджену в Операторі ГТС наказом від 30.12.2020 № 1072 (далі – Програма відповідності).

1.2 Контролером Оператора ГТС є Ірина Комаріда, призначена за погодженням НКРЕКП (постанова від 17.02.2021 № 255) згідно рішення учасника Оператора ГТС № 74/2021 від 24.03.2021 та виконує свої обов'язки з 2 квітня 2021 року.

Відповідно до пункту 2 частини шостої статті 31 Закону контролер має розробити щорічний звіт, в якому викладаються заходи, вжиті з метою виконання програми відповідності, та надати його Регулятору. Відповідно до частини дев'ятої статті 31 Закону щорічний звіт контролера надається до Секретаріату Енергетичного співтовариства.

На виконання зазначених положень за результатами моніторингу виконання Програми відповідності Оператором ГТС за звітний період – 2023 рік контролером було підготовлено цей річний звіт (далі – Звіт).

Звіт включає інформацію про заходи, вжиті Товариством з метою виконання Програми відповідності за результатами здійсненого контролером моніторингу виконання Програми відповідності протягом звітного періоду.

Звіти за попередні звітні періоди підготовлено контролером та надано НКРЕКП, органам управління Товариства та Секретаріату Енергетичного Співтовариства в установленому порядку: за 2021 рік – листом № ТОВВИХ-22-2554 від 27.02.2022, за 2022 рік – листом № ТОВВИХ-23-2653 від 28.02.2023.

Нова редакція Програми відповідності Товариства та зміни до Порядку сертифікації Оператора ГТС

1.3 Згідно з пунктом 16.1 Програми відповідності Оператора ГТС підставою для внесення змін до Програми відповідності є, зокрема, зміни законодавства. При цьому, оператор газотранспортної системи має підготувати зміни до Програми відповідності та подати на затвердження Регулятору протягом одного місяця з дати набрання чинності змінами до законодавства.

28 липня 2023 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» № 3293-IX, яким передбачено:

- процедуру передачі державі в особі уповноваженого органу управління корпоративними правами частки у статутному капіталі Оператора ГТС;
- зміни до розділу XVII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про ринок електричної енергії", відповідно до яких для уникнення ризику порушення безпеки

постачання електричної енергії, тимчасово, на період до 1 січня 2027 року оператор газотранспортної системи має право здійснювати діяльності з виробництва електричної енергії та стати виробником електричної енергії з природного газу» на електроустановках, які є об'єктами газотранспортної системи або які передані йому в тимчасове управління (користування) відповідно до рішення Кабінету Міністрів України (пункт 13-4).

У зв'язку з цим листом № ТОВВХ-23-18867 від 04.09.2023 (вих. № 9314/13.1/7-23 від 01.09.2023) НКРЕКП звернулось до Оператора ГТС щодо надання у строк, передбачений Програмою відповідності, на розгляд та затвердження Регулятора оновленої редакції Програми відповідності зі змінами, внесеними у зв'язку з прийняттям Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ.

Контролером було забезпечено підготовку змін до Програми відповідності та листом Оператора ГТС до НКРЕКП № ТОВВІХ-23-13799 від 02.10.2023 направлено оновлену редакцію Програми відповідності зі змінами, внесеними у зв'язку з прийняттям Закону України № 3293-ІХ.

У відповідь НКРЕКП листом № ТОВВХ-23-24751 від 06.11.2023 (вих. 11914/13.3/7-23 від 03.11.2023) надано пропозиції до проекту оновленої редакції Програми відповідності та, з урахуванням того, що 19 вересня 2023 року відбулось схвалення проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи», доручено після затвердження зазначених змін протягом 10 робочих днів з моменту набрання ними чинності надати до НКРЕКП доопрацьовану Програму відповідності, в тому числі з урахуванням додаткових змін, обумовлених змінами до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи.

Постановою НКРЕКП № 2285 від 05.12.2023 були затверджені зміни до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи. Враховуючи, що постанова оприлюднена 07 грудня 2023 року, вона набрала чинності 08 грудня 2023 року.

Листом Оператора ГТС № ТОВВІХ-23-18307 від 19.12.2023 направлено на затвердження Регулятору Програму відповідності ТОВ «Оператор ГТС України» зі змінами, внесеними у зв'язку з прийняттям Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ та постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи» від 05.12.2023 № 2285.

Нову редакцію Програми відповідності Оператора ГТС було затверджено рішенням НКРЕКП від 10.01.2024 № 59 та впроваджено наказом Товариства від 12.01.2024 № 13.

Нова редакція Програми відповідності Товариства доступна за посиланням: <https://tsoua.com/prozorist/programa-vidpovidnosti/>.

1.4 В той же час, враховуючи що протягом звітного періоду в Товаристві діяла Програма відповідності у попередній редакції, затвердженій постановою НКРЕКП від 23.12.2020 № 2679 та запровадженій в Операторі ГТС наказом від 30.12.2020 № 1072, зазначений Звіт охоплює заходи із забезпечення відокремлення та незалежності, передбачені редакцією Програми відповідності від 20.12.2020. Всі посилання на положення Програми відповідності, які містяться у Звіті, стосуються редакції Програми відповідності від 20.12.2020.

1.5 Крім того, постановою НКРЕКП від 05.12.2023 № 2285 Порядок здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи, затверджений постановою НКРЕКП від 14.04.2016 № 631, було доповнено новими розділами VII-XIII, в яких, зокрема, визначено порядок моніторингу дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, у тому числі відносин між власником газотранспортної системи

(власником корпоративних прав оператора газотранспортної системи) та оператором газотранспортної системи, зокрема шляхом повідомлення Оператором ГТС про зміни в інформації та документах, що додавалися до запиту на сертифікацію.

З метою забезпечення належного інформування Оператором ГТС НКРЕКП про зміни в інформації та документах, що додавалися до запиту на сертифікацію на виконання вимог Порядку зі змінами, внесеними постановою НКРЕКП № 2285 від 05.12.2023, Товариством, з урахуванням рекомендацій контролера, затверджено наказ Товариства № 1014 від 18.12.2023, яким визначено відповідальні підрозділи та порядок надання такої інформації.

На виконання пункту 5.3 зазначеного наказу Оператором ГТС направлено лист № ТОВВИХ-24-664 від 15.01.2024 до НКРЕКП з оновленою інформацією та документами, що додавалися до запиту на сертифікацію в період з 01.01.2020 по 31.12.2023 (включно).

Діяльність Оператора ГТС в умовах воєнного стану

1.6 Протягом звітнього періоду Оператор ГТС здійснював діяльність з урахуванням особливостей правового режиму, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 631(з наступними змінами).

З метою усунення можливих наслідків пошкодження електричних мереж та для безперерйного електрозабезпечення об'єктів ГТС протягом 2023 року Товариством закуплено генератори, які змонтовані та готові до експлуатації в період планових, аварійних, критичних відключень електроенергії, а також з метою підготовки до різних сценаріїв подій, пов'язаних з військовою агресією російської федерації проти України.

Об'єкти критичної інфраструктури цілодобово знаходяться у зоні ризику в зв'язку з постійними хаотичними обстрілами території України.

Особливу загрозу становить те, що окупаційні війська постійно втручаються у технологічні процеси, змінюють режими роботи об'єктів ГТС, здійснюють несанкціонований відбір газу з транзитного потоку. В цілому це все ставить під загрозу стабільність та безпеку роботи газотранспортної системи.

В той же час більшість споживачів України – домогосподарства, електростанції, установи, промисловість – забезпечені безперервним газопостачанням. Співробітники Товариства відновлюють транспортування газу у зонах бойових дій, як тільки з'являється така можливість.

Оператор ГТС здійснює заходи для мінімізації ризиків, такі як релокація співробітників Товариства, використання альтернативних маршрутів транспортування природного газу, впровадження технічних рішень щодо захисту окремих елементів критичної інфраструктури газотранспортної системи України та співробітників Товариства.

2. ВІДОКРЕМЛЕННЯ ТА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ОПЕРАТОРА ГТС

Дотримання вимог про відокремлення та незалежність Оператора ГТС

2.1 Оператор ГТС є юридично та організаційно незалежним від інших видів діяльності на ринку природного газу підприємством.

Оператор ГТС не є складовою вертикально інтегрованої організації¹ та здійснює свою господарську діяльність незалежно від діяльності з видобутку, розподілу або постачання природного газу, діяльності оптових продавців відповідно до вимог частини першої статті 23 Закону України «Про ринок природного газу».

¹ Поняття «вертикально інтегрована організація», тут і надалі, вживається у значенні, наведеному у абзаци другому пункту 2.1 Програми відповідності

Оператор ГТС провадить діяльність з транспортування природного газу на підставі ліцензії з транспортування природного газу (постанова НКРЕКП від 24.12.2019 № 3011).

Оператор ГТС відповідно до частини першої статті 23 Закону не провадить діяльність з видобутку, розподілу або постачання природного газу.

Немає суб'єктів господарювання (у тому числі іноземних), які здійснюють діяльність з виробництва та/або постачання електроенергії (природного газу) під прямим або непрямим, одноосібним або спільним контролем Оператора ГТС. Протягом звітної періоду у Товаристві не було змін у переліку суб'єктів господарювання, які перебувають під прямим або опосередкованим контролем Оператора ГТС, у способі здійснення такого контролю та обсязі відповідних прав, а також щодо змін у видах діяльності таких суб'єктів господарювання, змін у переліку таких суб'єктів господарювання.

Інформацію щодо розміщення газотурбінних установок на об'єктах ГТС та діяльності з виробництва електричної енергії відповідно до положень пункту 13-4 розділу XVII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про ринок електричної енергії" викладено у пунктах 2.32-2.40 Звіту.

Корпоративна реформа Оператора ГТС

2.2 В результаті реалізації процедури відокремлення (анбандлінгу) у відповідності до плану заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840, була створена дворівнева модель корпоративного управління оператора газотранспортної системи:

Держава (в особі Міненерго) – АТ “Магістральні газопроводи України” (далі – АТ «МГУ») (з незалежною наглядовою радою товариства);

АТ “Магістральні газопроводи України” (як єдиний учасник, що виконує функції загальних зборів) – ТОВ «Оператор ГТС України» (з одноосібним виконавчим органом).

В той же час, зазначена модель була визнана неефективною з огляду на відсутність чіткого розподілу повноважень АТ «МГУ» та Оператору ГТС на рівні статутів, що породжувало дублювання функцій та призводило до конфліктів та відсутності спільної стратегії подальшого розвитку і виходу із криз Оператора ГТС. Світовий банк та Секретаріат Енергетичного Співтовариства неодноразово висловили свою підтримку необхідності змін до корпоративної структури Оператора ГТС.

Наказом Міністерства енергетики України від 26.10.2021 № 270 були визначені, зокрема, основні напрями діяльності АТ «МГУ» на 2021 року, серед яких підготовка цільової моделі корпоративного управління АТ «МГУ» та ТОВ «Оператор ГТС України», яка передбачала в тому числі передачу 100% частки в статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» на користь держави, перехід наглядової ради АТ «МГУ» в ТОВ «Оператор ГТС України», створення колегіального виконавчого органу в операторі газотранспортної системи України.

Секретаріат Енергетичного Співтовариства у своєму листі до Прем'єр-міністра України від 27 вересня 2022 року № UA-МС/O/alo/14/27-09-2022 наголошував на важливості реалізації таких кроків в процесі корпоративної реформи Оператора ГТС:

- передача пакету акцій Оператора ГТС від АТ «МГУ» до Міненерго;
- прийняття нового статуту Оператора ГТС, що можна зробити паралельно;
- початок процедури відбору членів наглядової ради;
- обрання та призначення правління Оператора ГТС новою наглядовою радою Оператора ГТС після її створення.

Крім того, пункт 58 Листа про наміри до Міжнародного Валютного Фонду від 24 березня 2023 року і Меморандум про економічну та фінансову політику (а також пункт 67 оновленого Листа про наміри від 19 червня 2023 року, пункт 80 Листа про наміри від 1 грудня 2023 року) передбачає впровадження реформи корпоративного управління в Операторі ГТС із запровадженням наступних кроків:

(i) передача акцій Оператора ГТС від АТ «МГУ» Міністерству енергетики і прийняття нового статуту (структурний маяк, кінець липня 2023);

(ii) відбір та призначення наглядової ради Оператора ГТС до кінця жовтня 2023 року.

2.3 У зв'язку з цим, з метою підвищення ефективності функціонування Оператора ГТС, імплементації цільової моделі корпоративного управління оператора газотранспортної системи України, а також забезпечення Україні можливості доступу до інструментів надання підтримки Європейським Союзом та Міжнародним валютним фондом, 28 липня 2023 року Верховною Радою України було прийнято законопроект «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України», № 3293-IX від 28.06.2023 (законопроект, реєстр. № 9311-1-д), який передбачає, зокрема:

- передачу державі в особі уповноваженого органу управління корпоративними правами частки у статутному капіталі Оператора ГТС, якою володіє акціонерне товариство "Магістральні газопроводи України";

- припинення АТ «МГУ» шляхом приєднання до Оператора ГТС;

- відбір та призначення наглядової ради Оператора ГТС до кінця жовтня 2023 року.

Закон № 3293-IX набрав чинності з 3 вересня 2023 року.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 1 Закону № 3293-IX процедура приєднання – це одноразова спеціальна процедура, передбачена цим Законом, до якої не застосовуються обмеження щодо можливості приєднання акціонерного товариства до товариства з обмеженою відповідальністю, визначені Законом України "Про акціонерні товариства", та яка передбачає приєднання товариства до Оператора ГТС. Частиною першою статті 3 Закону встановлено перелік положень законодавства, які не застосовуються до процедури приєднання, визначеної цим Законом.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону № 3293-IX процедура приєднання передбачає припинення АТ «МГУ» з передачею ним Оператору ГТС згідно з передавальним актом усього свого майна за балансовою вартістю, всіх прав та обов'язків.

При цьому датою завершення процедури приєднання є дата державної реєстрації припинення АТ «МГУ» та державної реєстрації змін до відомостей про Оператора ГТС, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (пункт перший частини першої статті 1 Закону).

Законом передбачено проведення консультацій з НКРЕКП та отримання обов'язкового висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства для забезпечення безперервності сертифікації оператора під час прийняття рішення про внесення змін до статуту (затвердження нової редакції) Оператора ГТС загальними зборами (пункт 6 частини другої статті 3 Закону № 3293-IX).

Крім того, положеннями Закону передбачено, що процедура приєднання оператора не потребує перегляду остаточного рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг про сертифікацію, яке підтверджує виконання оператором вимог про відокремлення та незалежність оператора газотранспортної системи, та не призводить до анулювання ліцензії на провадження діяльності з транспортування природного газу, виданої оператору, що є чинною на дату набрання чинності цим Законом (абзац дванадцятий частини першої статті 3 Закону № 3293-IX).

Висловлена у листі Секретаріату від 27 вересня 2022 року № UA-МС/O/alo/14/27-09-2022 позиція стосовно законопроекту про корпоративну реформу Оператора ГТС (на той момент, проект Закону України «Про заходи щодо реформування корпоративного управління оператора газотранспортної системи України», реєстр. № 8068 від 22.09.2022) обмежувалась застереженням, що процедура його прийняття може затягнути процес проведення корпоративної реформи Оператора ГТС.

У кварталному звіті створеної в рамках Секретаріату Енергетичного Співтовариства Обсерваторії енергетичного ринку України (Ukraine Energy Market Observatory) за II квартал 2023 року зазначається, що Секретаріат надавав підтримку Комітету Верховної Ради України з питань енергетики у процесі підготовки фінальної версії законопроекту № 9311 та очікується підготовка окремого висновку щодо законопроекту.

2.4 В процесі імплементації положень Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» № 3293-IX від 28.06.2023:

- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.09.2023 № 828-р «Про передачу повноважень з управління корпоративними правами держави» Міненерго визначено органом, уповноваженим управляти корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі Товариства;

- 17.10.2023 комісією з припинення АТ «МГУ» підготовлено та підписано передавальний акт АТ «МГУ» до правонаступника – ТОВ «Оператор ГТС України»;

- 27.10.2023 завершено процедуру приєднання АТ «Магістральні газопроводи України» до Товариства внаслідок чого державну реєстрацію АТ «Магістральні газопроводи України» припинено;

- 27.10.2023 проведено державну реєстрацію змін до відомостей про ТОВ «Оператор ГТС України», що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;

- 27.10.2023 проведено державну реєстрацію нової редакції Статуту Товариства, яким визначено перелік та обсяг повноважень органів управління Товариства: виконавчого органу Товариства, Наглядової ради та Загальних зборів, повноваження та функції яких здійснюються одноосібно єдиним учасником Товариства – державою в особі органу управління.

Крім цього, за результатами проведеного відбору кандидатів до наглядової ради Товариства розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.10.2023 № 998-р були погоджені кандидатури переможців відбору на посади членів наглядової ради Товариства

Наказом Міненерго від 18.11.2023 № 349 (рішення єдиного учасника Товариства) було обрано на посади членів наглядової ради Товариства Девіса Девіда Чарльза, Коновця Сергія Олександровича, Чадама Яна та затверджено умови їх цивільно-правового договору (контракту).

Контролером буде забезпечено інформування Регулятора про зміни у переліку осіб, що прямо чи опосередковано здійснюють контроль над Оператором ГТС, зокрема про:

- передачу повноважень з управління корпоративними правами у статутному капіталі Оператора ГТС (лист № ТОВВИХ-23-13381 від 25.09.2023);

- державну реєстрацію змін до відомостей про оператора, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (лист № ТОВВИХ-23-15442 від 30.10.2023);

- зміни у органах управління Оператора ГТС;

- затвердження нової редакції статуту Товариства з огляду на те, що це приведення статуту у відповідність до вимог чинного законодавства з урахуванням особливостей

відокремлення Оператора ГТС є однією з вимог резолютивної частини Остаточного рішення про сертифікацію (пункт 4 Остаточного рішення) (лист № ТОВВИХ-23-15442 від 30.10.2023);

- щодо обрання на посади членів наглядової ради Оператора ГТС (лист № ТОВВИХ-23-15539 від 01.11.2023, № ТОВВИХ-23-16663 від 21.11.2023).

Дотримання вимог про відокремлення та незалежність під час проведення корпоративної реформи

2.5 Процедура приєднання не призвела до створення нової юридичної особи чи зміни організаційно-правової форми ТОВ «Оператор ГТС» (код ЄДРПОУ 42795490), а мала наслідком припинення юридичної особи АТ «Магістральні газопроводи України» шляхом приєднання до Оператора ГТС як правонаступника. Отже, в цій частині відсутні ризики для чинності рішення НКРЕКП «Про прийняття Остаточного рішення про сертифікацію оператора газотранспортної системи», затвердженого постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3010.

2.6 Міністерство енергетики України визначено суб'єктом управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі Оператора ГТС.

Міністерство енергетики України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 року № 507 (з наступними змінами), Міненерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує:

- формування та реалізує державну політику в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексі (далі - паливно-енергетичний комплекс);
- формування та реалізацію державної політики у сфері відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів газового палива та у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики і теплопостачання, а також на ринку природного газу.

Відповідно до положень частини третьої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» міністерство, що здійснює прямий або опосередкований контроль над суб'єктами господарювання, які діють на підставі ліцензії на провадження діяльності з транспортування природного газу або на підставі ліцензії на провадження діяльності з передачі електричної енергії, здійснює повноваження щодо управління корпоративними правами, що належать державі щодо таких суб'єктів господарювання або господарських організацій, що володіють корпоративними правами щодо таких суб'єктів господарювання, самостійно та незалежно, за принципами відкритості та прозорості, відповідальності за прийняті рішення. Такі права не поширюються на управління і розподіл потужностей та інвестиційне планування, що належить до компетенції суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з передачі електричної енергії чи транспортування природного газу.

Крім того, суб'єкт господарювання, якому з метою створення оператора системи передачі або оператора газотранспортної системи на праві господарського відання передані об'єкти державної власності, повинен бути повністю незалежним у прийнятті рішень щодо їх використання, експлуатації, обслуговування, планування, розвитку та фінансування відповідно до законів України "Про ринок природного газу", "Про ринок електричної енергії" (частина п'ята статті 136 Господарського кодексу України).

Отже, втручання Міністерства енергетики України у операційну діяльність Оператора ГТС може бути порушенням встановлених законом вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи.

Встановлення на рівні законодавства (у тому числі, на рівні відомчих актів Міністерства) та статуту Оператора ГТС чіткого переліку повноважень Міністерства енергетики України, як суб'єкта управління корпоративними правами (частки) держави у статутному капіталі Оператора ГТС та власника газотранспортної системи, покликане забезпечити дотримання вимог про відокремлення та незалежність Оператора ГТС.

2.7 Враховуючи, що Кабінет Міністрів України є суб'єктом управління корпоративними правами держави у статутному капіталі вертикально - інтегрованої організації - НАК «Нафтогаз України» та здійснює повноваження щодо інших суб'єктів, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, Кабінет Міністрів України підпадає під обмеження частини третьої статті 23 Закону України «Про ринок природного газу» та не має права здійснювати контроль над оператором газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) або користуватися будь-яким правом щодо оператора газотранспортної системи (у тому числі будь-якими правами щодо самої газотранспортної системи), в тому числі право призначати посадових осіб юридичної особи.

Крім того, відповідно до частини четвертої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Кабінет Міністрів України, Прем'єр-міністр України, міністр, який очолює міністерство, що здійснює контроль за діяльністю з виробництва чи постачання на ринку електричної енергії та ринку природного газу відповідно до встановлених вимог про відокремлення та незалежність оператора газотранспортної системи не можуть здійснювати координацію та контроль суб'єктів господарювання, які діють на підставі ліцензії на провадження діяльності з передачі електричної енергії чи транспортування природного газу, а також не можуть призначати членів органів управління таких суб'єктів господарювання.

Міністерство енергетики України та Кабінет Міністрів України у частині особливостей здійснення управління державними підприємствами у цьому відношенні розглядаються як два окремі органи, сфери діяльності яких розділені законодавством.

Втручання у виконання Міненерго визначених частиною третьої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» повноважень забороняється.

2.8. Функціонування наглядової ради в Операторі ГТС є додатковим запобіжним заходом для усунення ризиків потенційного втручання у операційну діяльність Оператора ГТС з боку Міністерства енергетики України.

У процесі корпоративної реформи було створено наглядову раду на рівні Оператора ГТС та з 18.11.2023 сформовано її склад, більшість якого становлять незалежні члени, що відповідає вимогам про відокремлення та незалежність Оператора ГТС.

2.9 Під час реформи корпоративного управління Оператора ГТС для забезпечення дотримання вимог щодо незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи України важливо забезпечити, щоб органи управління Товариством (наглядова рада, правління) обирались через прозору конкурсну процедуру, яка забезпечує усунення можливого впливу Кабінету Міністрів України на процес прийняття рішень щодо призначення посадових осіб Оператора ГТС.

Відповідно до положень Закону № 3293-ІХ у разі якщо новий склад наглядової ради оператора не призначено до 31 жовтня 2023 року, до дати призначення нового складу наглядової ради оператора у порядку, передбаченому абзацом четвертим цієї частини, повноваження наглядової ради оператора здійснюють загальні збори учасників (єдиний учасник), крім повноважень щодо призначення на посаду та звільнення з посади керівника та/або голови та членів виконавчого органу оператора.

З цією метою передбачено, що

Новий склад наглядової ради Оператора ГТС сформовано з дотриманням вимог, встановлених статтею 11-2 Закону України "Про управління об'єктами державної власності" та обрано на умовах конкурсного відбору у визначеному законодавством порядку, передбаченому для особливо важливих для економіки підприємств до 31 жовтня 2023 року у відповідності до вимог Закону № 3293-ІХ.

Крім того, з метою дотримання вимог незалежності та відокремлення, положення постанови Кабінету Міністрів України № 643 від 31.05.2022 «Деякі питання управління об'єктами державної власності на період воєнного стану» потребували перегляду в частині незастосування до Оператора ГТС процедури погодження Кабінетом Міністрів України рішення суб'єкта управління щодо призначення органів управління Оператора ГТС, про що контролер інформувала НКРЕКП листом № ТОВВИХ-22-8052 від 29.07.2022. Зазначене питання було врегульоване змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2022 року № 643» від 25 липня 2023 року № 773.

2.10 Контролером проводився аналіз проекту плану дій з проведення корпоративної реформи Оператора ГТС шляхом приєднання АТ «МГУ» до Оператора ГТС та проекту Закону України «Про заходи щодо корпоративної реформи оператора газотранспортної системи України, за результатами якого Генеральному директору надавалась службова записка № ТОВСЛ-23-15449 від 24.04.2023 щодо ризиків для сертифікації Оператора ГТС, які мають бути враховані під час реформи корпоративного управління оператора газотранспортної системи України.

Листом № ТОВВИХ-23-5309 від 26.04.2023 до НКРЕКП направлено інформаційну довідку контролера стосовно ризиків для сертифікації Оператора ГТС, які мають бути враховані під час реформи корпоративного управління Оператора газотранспортної системи України.

Контролер службовою запискою № ТОВСЛ-23-33548 від 13.09.2023 на ім'я Генерального директора надавала інформацію щодо впливу прийняття загальними зборами (єдиним учасником) ТОВ «Оператор ГТС України» рішення про приєднання до нього АТ «МГУ» на сертифікацію Товариства як незалежного та відокремленого оператора ГТС для використання при підготовці матеріалів для наглядової ради АТ «МГУ» у відповідь на лист АТ «МГУ» № 260/13 від 08.09.2023.

Також контролером надавався службовою запискою № ТОВСЛ-23-38357 від 16.10.2023 висновок про результати розгляду проекту передавального акту акціонерного товариства «Магістральні газопроводи України» до правонаступника – Оператора ГТС та документів до нього.

Щодо змін у переліку осіб, які здійснюють прямий або опосередкований контроль над Оператором ГТС, у способі такого контролю та обсязі відповідних прав, які мають такі особи

2.11 Протягом звітного періоду відбулись зміни у переліку осіб, які здійснюють опосередкований контроль над Оператором ГТС, а саме зміни у органах управління Товариством.

Рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» (АТ «Магістральні газопроводи України») № 155/2022 від 16.09.2022 були припинені повноваження Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» Макогона Сергія Леонідовича та звільнено його із займаної посади 16.09.2022.

Пунктом 2 вказаного рішення з 17.09.2022 тимчасово покладено обов'язки Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» на Станчака Павела Юзефа, заступника Генерального директора з розвитку та трансформації (до призначення в установленому порядку Генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України»).

Згідно наказу Оператора ГТС № 896/к від 21.09.2022 Павел Юзеф Станчак з 21.09.2022 приступив до тимчасового виконання обов'язків Генерального директора Оператора ГТС.

21 березня 2023 року рішенням єдиного учасника ТОВ «Оператор ГТС України» (АТ «МГУ») № 169/2023 Липпу Дмитра Олександровича було обрано Генеральним директором ТОВ «Оператор ГТС України».

Дмитро Липпа приступив до виконання обов'язків генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» з 14.00 21 березня 2023 року згідно наказу Товариства № 232/к від 21.03.2023.

Про призначення Генерального директора Оператора ГТС НКРЕКП було проінформовано листом контролера № ТОВВИХ-23-3651 від 22.03.2023.

На виконання вимог пункту 4.1 Порядку забезпечення контролю за дотриманням працівниками Товариства вимог статті 23 Закону України «Про ринок природного газу» щодо незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи України, затвердженого наказом Товариства № 932 від 09.11.2021, Генеральним директором було надано підписану власноруч заяву про відсутність обмежень обіймати посади в операторі газотранспортної системи України.

2.12 Протягом звітнього періоду відбулись зміни в органах управління АТ «МГУ» та наглядовій раді АТ «МГУ».

Так, відповідно до особливої інформації емітента від 03.04.2023 (https://smida.gov.ua/db/feed/showform/person_o/90409) повноваження виконуючого обов'язки Генерального директора АТ «МГУ» Лісніченка Олександра Петровича припинено на підставі рішення наглядової ради АТ «МГУ» від 07.03.2023.

Рішенням наглядової ради АТ «МГУ» від 07.03.2023 на Фудашкіна Дениса Олександровича покладено тимчасово з 8 березня 2023 року виконання обов'язків Генерального директора АТ «МГУ».

Відповідно до особливої інформації емітента від 03.04.2023 (https://smida.gov.ua/db/feed/showform/person_o/90411) повноваження Голови наглядової ради АТ «МГУ» - незалежного члена наглядової ради АТ «МГУ» Беттонвіль Уберти достроково припинено на підставі заяви члена наглядової ради Беттонвіль Уберти від 06.03.2023.

Також відповідно до особливої інформації емітента від 03.04.2023 (https://smida.gov.ua/db/feed/showform/person_o/90410) на засіданні наглядової ради АТ «МГУ» 21 березня 2023 року Чадама Яна (незалежний член наглядової ради АТ «МГУ») обрано головою наглядової ради.

Про зазначені зміни контролер інформувала НКРЕКП у листі № ТОВВИХ-23-4249 від 04.04.2023.

2.13 В процесі корпоративної реформи Оператора ГТС наказом Міністерства енергетики України від 23.10.2023 № 315 було затверджено нову редакцію Статуту Оператора ГТС (далі – Статут), яка передбачає таку структуру органів управління Оператора ГТС (пункт 9.2 Статуту):

- Загальні збори — вищий орган Товариства;
- Наглядова рада — контролює та регулює діяльність виконавчого органу Товариства;
- Дирекція — колегіальний виконавчий орган Товариства, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

2.14 Повноваження Загальних зборів здійснюються одноосібно єдиним учасником Оператора ГТС – державою в особі Органу управління (пункт 10.2 Статуту).

Органом управління є орган виконавчої влади, на якого покладено функції управління корпоративними правами у встановленому порядку – Міністерство енергетики України (пункт 1.48 Статуту).

Загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Оператора ГТС, крім тих, що віднесені законодавством України та Статутом до виключної компетенції Наглядової ради та компетенції Дирекції Товариства (пункт 10.1 Статуту).

До виключної компетенції Загальних зборів належить, зокрема:

- розгляд та затвердження стратегічного плану розвитку Товариства, підготовленого Правлінням та погодженого Наглядовою радою Товариства з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом України, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.2 Статуту);

- розгляд та затвердження фінансового плану (бюджету) Товариства, підготовленого Правлінням та погодженого Наглядовою радою Товариства з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.3 Статуту);

- затвердження результатів діяльності Товариства за рік (річного звіту Товариства (у тому числі річної фінансової звітності) та результатів діяльності Товариства за інший період (пункт 10.5.4 Статуту);

затвердження змін до Статуту Оператора ГТС (у окремі розділи – за результатами консультацій з Регулятором та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства для забезпечення безперервності Оператора ГТС) (пункт 10.5.5 Статуту);

- повноваження щодо призначення та звільнення членів Наглядової ради Товариства, обраних у порядку, визначеному законодавством України та цим Статутом (пункт 10.5.8 Статуту);

- затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління Товариства відповідно до кращої міжнародної практики та вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.18 Статуту);

- визначення форм контролю та нагляду за діяльністю Наглядової ради, в тому числі Голови Наглядової ради, з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.21 Статуту) тощо.

2.15 Крім того, окремі повноваження Загальних зборів здійснюються при консультаціях з Регулятором та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з питань, що стосуються дотримання вимог щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС (пункту 11.46 Статуту):

- встановлення показників ефективності діяльності Наглядової ради Товариства з урахуванням чітких цілей діяльності Товариства, встановлених відповідно до законодавства України (пункт 10.5.13 Статуту);

- оцінювання результатів діяльності Наглядової ради Товариства відповідно до показників ефективності діяльності Наглядової ради, пов'язаних з дотриманням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, та подання

результатів такої оцінки Наглядовій раді Товариства з метою підвищення ефективності діяльності Наглядової ради Товариства (пункт 10.5.14 Статуту);

- затвердження положення про принципи формування наглядової ради Товариства (пункт 10.5.16 Статуту);

- затвердження політики власності щодо Товариства (пункт 10.5.17 Статуту);

- визначення форм контролю та нагляду за діяльністю Наглядової ради, в тому числі Голови Наглядової ради, з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.21 Статуту).

При цьому пропозиції Регулятора та Секретаріату Енергетичного Співтовариства не є обов'язковими до виконання (пункт 11.46 Статуту).

2.16 Кабінетом Міністрів України прийнято розпорядження від 22 вересня 2023 року № 828-р «Про передачу повноважень з управління корпоративними правами держави», яким передбачено передачу Міністерству енергетики повноважень з управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» відповідно до підпункту 4 частини другої статті 3 Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ.

2.17 Нова редакція Статуту передбачає створення наглядової ради Оператора ГТС.

Наглядова рада Товариства є колегіальним органом, який здійснює захист прав учасників Товариства, забезпечує дотримання вимог відокремленості та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, України, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України», Законом України «Про управління об'єктами державної власності», Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та в межах компетенції, визначеної законодавством України та цим Статутом, здійснює управління Товариством та контролює і регулює діяльність Правління (пункт 11.1 Статуту).

Наглядова рада Товариства складається з п'яти членів, три з яких повинні відповідати критеріям незалежності та вимогам, встановленим законодавством України та цим Статутом (пункт 11.3 Статуту). Члени Наглядової ради обираються на посади строком на три роки (пункт 11.8 Статуту).

Персональний склад Наглядової ради Товариства затверджується Загальними зборами в результаті ухвалення рішення про призначення представників держави в Наглядовій раді та на підставі результатів відбору незалежних членів Наглядової ради відповідно до законодавства України. Кандидатури на посаду членів Наглядової ради визначаються в порядку, встановленому чинним законодавством (пункт 11.6 Статуту).

Член наглядової ради вважається незалежним, якщо він відповідає критеріям до незалежних членів, визначеним Законом України «Про управління об'єктами державної власності», і не був протягом попередніх трьох років посадовою особою, співробітником вертикально інтегрованої організації, до складу якої Товариство входило до відокремлення за моделлю ISO, інших суб'єктів господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такої вертикально інтегрованої організації, а також посадовою особою, співробітником суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, або посадовою особою, працівником Міністерства енергетики України (пункт 11.4 Статуту).

Головою або членом Наглядової ради Товариства не може бути особа, яка є засновником, акціонером (учасником), керівником та/або членом Наглядової ради товариства, іншої

господарської організації, що здійснює діяльність на тому ж або суміжних ринках, а також особа, яка є засновником, акціонером (учасником), керівником суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії; прямо чи опосередковано здійснює одноосібний чи спільний контроль щонайменше над одним суб'єктом господарювання (в тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії або користується іншим правом у розумінні Закону України «Про ринок природного газу» щодо принаймні одного суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії або протягом останніх трьох років був чи є співробітником суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії або посадовою особою, працівником Міністерства енергетики України (пункт 11.11 Статуту).

До виключної компетенції Наглядової ради Товариства належить, зокрема:

- розгляд та погодження для затвердження у подальшому Загальними зборами фінансового плану (бюджету) Товариства, стратегічного плану розвитку Товариства за поданням Дирекції з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 11.17.1 Статуту);
- розгляд та погодження для затвердження у подальшому Регулятором плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років за поданням Дирекції з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 11.17.2 Статуту);
- обрання, призначення, припинення повноважень, відсторонення Генерального директора, обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження Генерального директора Товариства, крім випадків тимчасової відсутності Генерального директора (відпустки, відрядження, тимчасова непрацездатність тощо) (пункт 11.17.12 Статуту);
- обрання, призначення, припинення повноважень, звільнення членів Дирекції (пункт 11.17.13 Статуту);
- затвердження організаційної структури Товариства за поданням Дирекції (пункт 11.17.42 Статуту).

2.18 Відповідно до пункту 11.46 Статуту окремі положення Статуту, які стосуються затвердження персонального складу Наглядової ради Товариства (пункт 11.6 Статуту) та дострокового припинення повноважень незалежного члена наглядової ради за рішенням Загальних зборів (пункт 11.9 Статуту) здійснюються при консультаціях з Регулятором та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства з питань, що стосуються дотримання вимог щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС. При цьому пропозиції Регулятора та Секретаріату Енергетичного Співтовариства не є обов'язковими до виконання (пункт 11.46 Статуту).

2.19 Протягом звітного періоду було обрано склад наглядової ради Оператора ГТС.

Так, наказом Міністерства енергетики України № 349 від 18.11.2023 «Про деякі питання Товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» обрано на посади членів наглядової ради Оператора ГТС таких осіб:

ДЕВІС Девід Чарльз – як незалежний член;

КОНОВЕЦЬ Сергій Олександрович – як незалежний член;

ЧАДАМ Ян – як незалежний член.

Контролером на запит членів наглядової ради надавалась інформаційна довідка (українською та англійською мовами) щодо встановлених законодавством вимог щодо відокремлення та незалежності до посадових осіб Оператора ГТС № ТОВСЛ-23-44713 від 29.11.2023.

2.20 Відповідно до пункту 12.1 Статуту управління поточною діяльністю Товариства здійснює Дирекція, що є колегіальним виконавчим органом Товариства.

Дирекція підзвітна Наглядовій раді та організовує виконання їхніх рішень та рішень Загальних зборів, а також підзвітна Наглядовій раді щодо управління поточною діяльністю Товариства та щодо виконання покладених на Дирекцію завдань і функцій (пункт 12.3 Статуту).

Дирекція складається з не менше трьох та не більше п'яти членів: Генерального директора та інших членів Дирекції. Генеральний директор Товариства призначається за результатами конкурсного відбору, який проводиться в порядку визначеному Наглядовою радою Товариства (пункт 12.4 Статуту).

Інші члени Дирекції призначаються Наглядовою радою Товариства за поданням Генерального директора у порядку та з урахуванням вимог, передбачених положенням про Дирекцію. У випадку, якщо члени Дирекції, окрім Генерального директора, не призначені, повноваження Дирекції здійснюються Генеральним директором одноособово (пункт 12.4 Статуту).

На час підготовки Звіту Дирекцію Оператора ГТС не призначено.

У зв'язку з цим, відповідно до пункту 12.4 Статуту та абзацу другого частини шостої статті 2 Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ Генеральний директор Оператора ГТС здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу оператора до дати призначення членів виконавчого органу (дирекції) за рішенням нового складу наглядової ради оператора газотранспортної системи.

2.21 Протягом звітного періоду Міністерство енергетики України виконувало функції уповноваженого державного органу із управління державним майном газотранспортної системи, що використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами (відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 року № 833-р).

Оператор ГТС України користується державним майном, що використовується у провадженні діяльності із транспортування природного газу магістральними трубопроводами, на праві господарського відання на підставі укладеного з Міністерством енергетики договору від 21.11.2019 № 13010-05/197 (зі змінами, внесеними додатковою угодою № 1 від 24.11.2022).

2.22 Додатковий контроль Регулятора за змінами у переліку осіб, які здійснюють прямий або опосередкований контроль над Оператором ГТС, у способі такого контролю та обсязі відповідних прав, які мають такі особи впроваджено постановою НКРЕКП від 5 грудня 2023 року № 2285, якою до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 квітня 2016 року № 631, внесені положення, що передбачають, серед іншого:

- обов'язок оператора газотранспортної системи протягом десяти робочих днів повідомляти Регулятора із наданням підтверджувальних документів про зміну складу членів наглядової ради та/або виконавчого органу оператора газотранспортної системи;
- у разі наміру зміни складу виконавчого органу оператор газотранспортної системи зобов'язаний провести консультації з Регулятором щодо відповідності нового складу

виконавчого органу вимогам про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи. Рішення оператора газотранспортної системи щодо зміни складу виконавчого органу приймається виключно після проведення консультацій з Регулятором (абзац п'ятий пункту 2 розділу VII Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи).

Приведення Статуту Оператора ГТС у відповідність до вимог Остаточного рішення про сертифікацію

2.23 Відповідно до висновків, зазначених у Остаточному рішенні про сертифікацію ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженому постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3010, Оператор ГТС повинен надати статут Товариства, приведений у відповідність до вимог чинного законодавства, з урахуванням особливостей відокремлення оператора газотранспортної системи.

З метою приведення у відповідність до вимог Остаточного рішення про сертифікацію ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженого постановою НКРЕКП № 3010 від 24.12.2019 Статут Оператора ГТС повинен містити, зокрема, положення, які передбачають:

- обмеження можливого втручання у діяльність Оператора ГТС з боку Кабінету Міністрів України, Прем'єр-міністра України, міністра, який очолює міністерство, що здійснює контроль за діяльністю з виробництва чи постачання на ринку електричної енергії та ринку природного газу відповідно до встановлених вимог про відокремлення та незалежність оператора газотранспортної системи, зокрема в частині можливості призначати членів органів управління таких суб'єктів господарювання;
- обмеження можливого втручання у операційну діяльність Оператора ГТС, в тому числі з боку суб'єкта управління часткою держави у статутному капіталі Товариства, в частині управління і розподілу потужностей, інвестиційного планування, використання, експлуатації, обслуговування, розвитку та фінансування газотранспортної системи;
- обмеження бути посадовою особою Товариства для особи, яка не відповідає обов'язковим вимогам законодавства України, що висуваються до таких осіб для забезпечення відокремленості та незалежності оператора газотранспортної системи;
- положення щодо призначення та звільнення контролера, вимоги до контролера та його повноваження.

2.24 Під час затвердження наказом Міненерго від 23.10.2023 № 315 нової редакції Статуту Оператора ГТС до нього включено такі положення, які спрямовані на забезпечення дотримання вимог про відокремлення та незалежність:

- предметом діяльності Оператора ГТС, крім визначених у Статуті, можуть будь-які інші види діяльності, які не заборонені чинним законодавством та відповідають вимогам щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи, що встановлені чинним законодавством (пункт 3.2.14 Статуту);
- право Оператора ГТС засновувати дочірні підприємства, філії та представництва, як в Україні, так і за кордоном, а також бути учасником об'єднань підприємств, професійних асоціацій, спілок, інших організацій та об'єднань з урахуванням обмежень, визначених законодавством, зокрема вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи відповідно до чинного законодавства (пункт 2.7 Статуту);
- управління корпоративними правами держави у статутному капіталі Оператора ГТС здійснюється Органом управління відповідно до вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи (пункт 7.1 Статуту);
- Учасник Товариства зобов'язаний дотримуватися вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом,

Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 7.3.3 Статуту);

- Загальні збори не мають права втручатися в операційну діяльність Товариства з метою дотримання вимог щодо відокремлення та незалежності (пункт 10.1 Статуту);

- втручання органів державної влади або місцевого самоврядування у діяльність Товариства не допускається, крім випадків, прямо передбачених законами України (пункт 2.9 Статуту);

- Учасник Товариства має право отримувати від органів Товариства всі необхідні документи та інформацію для своєї діяльності, особисті пояснення посадових осіб Товариства (зокрема інформацію з обмеженим доступом та конфіденційну інформацію) з дотриманням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 7.2.3 Статуту);

- урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи при розгляді фінансового плану (бюджету) Товариства, стратегічного плану розвитку Товариства, плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років (пункти 10.5.2, 10.5.3, 10.17.1, 10.17.2 Статуту);

- затвердження Загальними зборами принципів (кодексу) корпоративного управління Товариства відповідно до кращої міжнародної практики та вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 10.5.18 Статуту);

- Учасник отримує від органів Товариства всі необхідні документи та інформацію для своєї діяльності, особисті пояснення посадових осіб Товариства з дотриманням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України» (пункт 7.2.3 Статуту);

- обмеження бути посадовою особою Товариства, якщо така особа:

- є посадовою особою або співробітником принаймні одного суб'єкта господарювання (в тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії; та/або
- є засновником, акціонером (учасником), керівником суб'єкта господарювання, який безпосередньо чи опосередковано здійснює контроль над суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії; та/або
- є посадовою особою, працівником Органу управління; та/або
- не відповідає іншим обов'язковим вимогам законів України та/або програми відповідності Товариства, затвердженої в установленому порядку, які пред'являються до таких осіб щодо забезпечення відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи (пункт 9.10 Статуту).

- обмеження бути незалежним членом наглядової ради для особи, яка була протягом попередніх трьох років посадовою особою, співробітником вертикально інтегрованої організації, до складу якої Товариство входило до відокремлення за моделлю ISO, інших суб'єктів господарювання, що входять до складу або є афілійованими до такої вертикально інтегрованої організації, а також посадовою особою, співробітником суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку

(виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, або посадовою особою, працівником Міністерства енергетики України (пункт 11.4);

- положення щодо порядку призначення, звільнення контролера, вимог до контролера, обов'язків та повноважень контролера Оператора ГТС (розділ 13 Статуту).

2.25 Контролер долучалась для напрацювання зауважень та пропозицій Оператора ГТС до Статуту, які надавались до Міненерго в робочому порядку.

Чинний Статут Оператора ГТС було прийнято за результатами консультацій з НКРЕКП та на підставі висновку Секретаріату Енергетичного Співтовариства для забезпечення безперервності сертифікації оператора відповідно до пункту 6 частини другої статті 3 Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-IX.

2.26 Відповідно до пункту 10.5.5 Статуту затвердження змін до окремих розділів Статуту, які стосуються:

- мети та предмету діяльності (розділ 3),
- майна та відповідальності (розділ 4),
- Загальних зборів Товариства (розділ 10),
- Наглядової ради (розділ 11),
- Дирекції (розділ 12),
- Контролера (розділ 13)

відбувається за результатами консультацій з Регулятором та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства для забезпечення безперервності сертифікації Товариства.

2.27 Отже, Статут Оператора ГТС у редакції, затвердженій наказом Міненерго від 23.10.2023 № 315, можна вважати таким, що приведений у відповідність до вимог чинного законодавства, з урахуванням особливостей відокремлення оператора газотранспортної системи відповідно до висновків, зазначених у Остаточному рішенні про сертифікацію ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженому постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3010.

Ліцензована діяльність, наявність власних приміщень та ІТ-систем

2.28 Оператор ГТС здійснює діяльність із транспортування природного газу на підставі ліцензії, виданої постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3011.

Оператор ГТС здійснює діяльність у відповідності до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності із транспортування природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201 (з подальшими змінами).

2.29 Оператор ГТС не здійснює господарську діяльність видобутку, розподілу або постачання природного газу у відповідності вимог частини першої статті 23 Закону та пункту 6.1 Програми відповідності.

2.30 З метою забезпечення незалежності Оператора ГТС від інших суб'єктів ринку природного газу, а також забезпечення дотримання принципу недискримінації та рівновіддалених відносин із суб'єктами ринку природного газу, Оператор ГТС здійснює свою діяльність в окремих приміщеннях від інших суб'єктів ринку природного газу.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

2.31 Оператор ГТС забезпечує наявність внутрішніх ІТ-мереж та серверів, на яких дані та інформаційні ресурси Оператора ГТС зберігаються окремо від інших суб'єктів ринку природного газу та захищені від стороннього втручання.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Розміщення газотурбінних установок на об'єктах ГТС

2.32 Частина дев'ята статті 7 Закону України "Про трубопровідний транспорт" у редакції зі змінами, внесеними Законом від 30 червня 2023 року № 3220-ІХ, передбачає, що з метою забезпечення функціонування енергетичної системи України об'єкти магістральних трубопроводів можуть використовуватися для розміщення електрогенеруючих установок та пов'язаних з ними газових та електричних мереж, вузлів обліку, іншого пов'язаного обладнання на підставі рішення Кабінету Міністрів України та/або суб'єкта управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу. Зазначене рішення повинне передбачати обов'язок користувача електрогенеруючих установок з відшкодування витрат оператора газотранспортної системи України.

Кабінетом Міністрів України було прийнято розпорядження «Про заходи, спрямовані на забезпечення енергетичної безпеки» від 14.03.2022 № 222-р-дск, яке передбачає розміщення ТОВ «Оператор ГТС України» на промислових майданчиках ГТС об'єктів маневрової резервної генерації та забезпечення експлуатації таких енергетичних установок ДП НАЕК «Енергоатом».

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Діяльність з виробництва електричної енергії

2.33 Законом України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ розділ XVII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про ринок електричної енергії" було доповнено пунктом 13-4, який передбачає тимчасове право Оператора ГТС у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, що спричинила пошкодження об'єктів електроенергетики, в межах заходів, що вживаються для уникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії, на період до 1 січня 2027 року отримати ліцензію на провадження діяльності з виробництва електричної енергії та стати виробником електричної енергії з природного газу на електроустановках, які є об'єктами газотранспортної системи або які передані йому в тимчасове управління (користування) відповідно до рішення Кабінету Міністрів України.

При цьому, відповідно до зазначених законодавчих положень:

- діяльність з виробництва електричної енергії, у тому числі операції із закупівлі природного газу для виробництва електричної енергії, має бути відокремлена від іншої діяльності оператора газотранспортної системи;
- оператор газотранспортної системи зобов'язаний вести окремий від інших видів діяльності облік витрат та доходів щодо діяльності з виробництва електричної енергії;
- витрати та доходи, пов'язані із здійсненням діяльності з виробництва електричної енергії, не враховуються при розрахунку тарифу оператора газотранспортної системи на послуги транспортування природного газу;
- закупівля природного газу для виробництва електричної енергії здійснюється оператором газотранспортної системи на конкурентних ринкових засадах або відповідно до умов реалізації природного газу, визначених Кабінетом Міністрів України при покладенні

спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальноосупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу;

- на оператора газотранспортної системи як виробника електричної енергії за рішенням Кабінету Міністрів України можуть бути покладені спеціальні обов'язки для забезпечення загальноосупільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії;

- НКРЕКП після видачі ліцензії оператору газотранспортної системи на провадження діяльності з виробництва електричної енергії невідкладно повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про надання оператору газотранспортної системи такого права та про виключний (що не може бути продовжений) строк дії такої ліцензії".

Такі положення є виключенням з вимог статті 9 (1) Директиви 2009/73/ЄС ([Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC](#), далі – Газова директива) та статті 9 (3) Газової директиви щодо крок-секторального застосування вимог до відокремлення та незалежності діяльності суб'єктів на ринках газу та електричної енергії.

Зазначене виключення обумовлене військовою агресією російської федерації проти України, що спричинила пошкодження об'єктів електроенергетики, в межах заходів, що вживаються для уникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії.

2.34 У зв'язку з цим Оператором ГТС було підготовлено відповідні зміни до Програми відповідності з урахуванням пропозицій НКРЕКП, наданих листом № 11914/13.3/7-23 від 03.11.2023.

Так, нову редакцію Програми відповідності, затверджену рішенням НКРЕКП від 10.01.2024 № 59 та впроваджену в Товаристві наказом від 12.01.2024 № 13 доповнено розділом 9 щодо забезпечення здійснення Оператором ГТС діяльності з виробництва електричної енергії відокремлено від діяльності з транспортування природного газу, та інших видів діяльності та послуг, які надаються/здійснюються в межах та на умовах, визначених законодавством, що застосовується, який містить вимоги про відокремлення та незалежність Оператора ГТС під час здійснення діяльності із виробництва електричної енергії.

Зазначені положення передбачають:

- функціонування окремого структурного підрозділу (філії) Оператора ГТС, який є відповідальним за забезпечення здійснення діяльності із виробництва електричної енергії, посадові інструкції якого забезпечують незалежність від інших структурних підрозділів Оператора ГТС;
- ведення окремого від інших видів діяльності обліку витрат та доходів щодо діяльності з виробництва електричної енергії, при цьому такі витрати та доходи не враховуються при розрахунку тарифу оператора газотранспортної системи на послуги транспортування природного газу;
- заборону використання доходу від надання послуг з транспортування природного газу відповідно до тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, встановлених Регулятором, для здійснення діяльності з виробництва електричної енергії;
- порядок закупівлі природного газу для виробництва електричної енергії;
- порядок обміну інформацією, документами, які стосуються питань здійснення діяльності з виробництва електричної енергії.

Вимоги щодо відокремлення діяльності із виробництва електричної енергії від діяльності із транспортування природного газу та інших видів діяльності, передбачені законодавством та Програмою відповідності, мають бути забезпечені в повному обсязі.

2.35 Відповідно до положень розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» (зі змінами внесеними Законом України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України») витрати та доходи, пов'язані із здійсненням діяльності з виробництва електричної енергії, не враховуються при розрахунку тарифу оператора газотранспортної системи на послуги транспортування природного газу.

Крім того згідно ліцензійних умов провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, ліцензіат повинен використовувати дохід від надання послуг з транспортування природного газу відповідно до тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, встановлених Регулятором, виключно для здійснення діяльності з транспортування природного газу.

В той же час, враховуючи, що відсотки отримані від банківських установ за розміщення тимчасово вільних грошових коштів на депозитах або отримані від залишку грошових коштів на поточних рахунках не є доходами від надання послуг транспортування природного газу, Регулятор своїм листом від № 12430/16.1.1/7-23 від 17.11.2023 у відповідь на лист Оператора ГТС від 20.10.2023 № ТОВВИХ-23-14934 підтвердив можливість використання коштів, що не є доходами від надання послуг транспортування природного газу, зокрема відсотків отриманих від банківських установ за розміщення тимчасово вільних грошових коштів на депозитах або отриманих від залишку грошових коштів на поточних рахунках, для вжиття першочергових заходів із розміщення та введення в експлуатацію газотурбінних установок, що будуть отримані в рамках міжнародної технічної допомоги, для здійснення діяльності з виробництва електричної енергії.

2.36 Контролером службовою запискою № ТОВВСЛ-23-37835 від 11.10.2023 надавались рекомендації відповідальним службовим підрозділам щодо ведення окремих інших видів діяльності обліку витрат та доходів щодо діяльності з виробництва електричної енергії (бухгалтерського відокремлення), що є обов'язковою вимогою в частині відокремлення такої діяльності.

2.37 З метою дотримання Ліцензійних умов з провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, Оператор ГТС здійснює окремий облік доходів та витрат основного виду діяльності та інших видів діяльності. Для дотримання цих умов у Товаристві видано наказ від 04.10.2019 № 156 «Про затвердження Правил розподілу активів і зобов'язань, доходів та витрат між видами господарської діяльності ТОВ «Оператор ГТС України» (зі змінами від 30.09.2022 № 448).

У 2023 році витрати по виду діяльності з виробництва електроенергії відсутні (як операційні, так і капітальні).

Капітальні витрати на установку електроустановок, починаючи з 2024 року, до введення в експлуатацію основних засобів будуть накопичуватись на 15 рахунку (незавершені капітальні інвестиції) відокремлено від інших капітальних витрат на інші об'єкти.

Після введення в експлуатацію основного засобу та отримання ліцензії на провадження діяльності з виробництва електроенергії, доходи і витрати будуть відображатися окремо від діяльності з транспортування природного газу, з дотриманням Ліцензійних умов з провадження господарської діяльності з транспортування природного газу.

2.38 Протягом звітного періоду діяльність із виробництва електричної енергії Оператором ГТС не здійснювалась.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

2.40 Для забезпечення безпеки постачання електричної енергії наказом Міністерства енергетики України № 288 від 22.09.2023 при Міністерстві енергетики України було утворено консультативно-дорадчий орган – робочу групу щодо забезпечення розміщення та приєднання газотурбінних установок з виробництва електричної енергії.

Основними завданнями Робочої групи, відповідно до Положення про робочу групу, є:

- 1) забезпечення координації дій представників заінтересованих сторін, органів виконавчої влади з питань, що належить до їх компетенції;
- 2) підготовка пропозицій та рекомендацій щодо вибору місць розміщення газотурбінних установок;
- 3) підготовка пропозицій щодо врегулюванням проблемних питань, які можуть виникнути при підключенні газотурбінних установок з виробництва електричної енергії.

До складу робочої групи входять, зокрема, представники Міністерства енергетики України, Мінекономіки, НКРЕКП, Оператора ГТС, ПрАТ «НЕК «Укренерго», Держенергонагляду, операторів систем розподілу.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Протягом звітного періоду відбулись зміни у переліку у переліку осіб, які здійснюють прямий та опосередкований контроль над Оператором ГТС, а саме: призначено нового Генерального директора Оператора ГТС, функції загальних зборів Товариства перейшли до Міненерго, призначено новий склад наглядової ради Оператора ГТС.

Протягом звітного періоду Оператором ГТС здійснювались організаційні заходи для забезпечення здійснення діяльності з виробництва електричної енергії на електроустановках, які передані в тимчасове управління (користування) відповідно до рішення Кабінету Міністрів України відокремлено від іншої діяльності оператора газотранспортної системи та порушень виконання зазначених вимог не виявлено.

Протягом звітного періоду до контролера не надходило звернень чи заяв про порушення положень Програми відповідності щодо дотримання вимог із незалежності та відокремлення Оператора ГТС.

3. НАЯВНІСТЬ ДОСТАТНІХ МАЙНОВИХ, ТЕХНІЧНИХ, ФІНАНСОВИХ, ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТА ФУНКЦІЙ ОПЕРАТОРА ГТС

3.1 Оператор газотранспортної системи України на виключних засадах відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані і розвиток газотранспортної системи (стаття 20, частина друга статті 28 Закону України “Про ринок природного газу”).

Для цього оператор газотранспортної системи зобов’язаний мати у своєму розпорядженні фінансові, технічні, матеріальні та людські ресурси (пункт другий частини третьої статті 27 Закону).

Виконання вимог пункту 2 частини третьої статті 27 Закону щодо наявності ресурсів, необхідних для виконання функцій оператора ГТС є однією із умов діяльності оператора ГТС та відповідно сертифікації оператора ГТС за моделлю ISO.

Відповідно до Статуту та Договору про передачу на праві господарського відання майна, що перебуває у державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, Оператор ГТС має

власні необоротні та оборотні матеріальні активи, а також передане на праві господарського відання майно, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами.

Остаточним рішенням про сертифікацію оператора газотранспортної системи України (постанова НКРЕКП від 24.12.2019 № 3010) було підтверджено відповідність Оператора ГТС вимогам пункту другої частини третьої статті 27 Закону щодо наявності у своєму розпорядженні фінансових, технічних, матеріальних та людських ресурсів, необхідних для виконання покладених статтею 28 Закону функцій.

Державне майно, передане Оператору ГТС на праві господарського відання

3.2 Оператор ГТС у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами використовує майно, що перебуває в державній власності на підставі права господарського відання без права відчуження відповідно до договору і на умовах, затверджених Кабінетом Міністрів України відповідно до вимог статті 7 Закону України «Про трубопровідний транспорт», статті 136 Господарського кодексу України.

Зазначене майно використовується Оператором ГТС відповідно до Договору про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами № 13010-05/197 від 21 листопада 2019 року (далі – Договір), укладеного з Міністерством енергетики України (до 24.11.2022 - Міністерством фінансів України).

Договір укладено на умовах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 року № 942 “Деякі питання управління майном, що перебуває в державній власності та використовується для забезпечення транспортування природного газу магістральними газопроводами”.

Уповноваженим органом управління державним майном, що використовується в процесі провадження діяльності із транспортування природного газу магістральними газопроводами є Міністерство енергетики України відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 року № 833-р «Деякі питання управління об’єктами державної власності».

3.3 Основною складовою газотранспортної системи є мережа магістральних газопроводів та газопроводів-відводів, а також інше необхідне обладнання, що являє собою єдиний технологічний комплекс, який працює в безперервному робочому режимі.

Згідно укладеного Договору 21.11.2019 між Міністерством фінансів України та Оператором ГТС про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, № 13010-05/197, за яким з 01.01.2020 року користувачу (Оператору ГТС) були передані на праві господарського відання об’єкти газотранспортної системи в результаті відокремлення діяльності з транспортування природного газу, а саме:

№ п/п	Найменування майна	Кількість інвентарних одиниць
	Магістральних газопроводи (нафтопроводи), всього:	5444
	Газонафтосховища, всього:	0
	Розподільчі газопроводи (нафтопроводи), всього:	68

	Споруди на газопроводах (нафтопроводах), всього:	35279
	Цілісні майнові комплекси, всього:	17
	Нежитлові будівлі та споруди, всього:	1543
	Житловий фонд, всього:	891
	Інженерні споруди та комунікації, всього:	1865
	Транспортні засоби спеціального призначення, всього:	69
	Автотранспорт, всього:	7
	Інше, всього:	1807
	Незавершене капітальне будівництво та інвестиції:	651
	Разом державного майна:	47642

3.4 На момент передачі станом на 01.01.2020 все майно в кількості 47 642 було внесено до Єдиного реєстру об'єктів державної власності на баланс ТОВ «Оператор ГТС України», суб'єктом управління зазначеного майна було Міністерство фінансів.

Відповідно до листа Мінфіну від 11.10.2021 № 16030-06-7/30968 Товариством була проведена інвентаризація державного майна з відображенням в АС «Юридичні особи» станом 30.09.2021р.

На підставі листа Міністерства енергетики України від 26.01.2023 № 26/1.7-27.3-1924, та наказу ТОВ «Оператор ГТС України» від 17.02.2023 № 86 було проведено інвентаризацію державного майна станом на 31.12.2022 року відповідно з відображенням в Єдиному реєстрі об'єктів державної власності, а саме:

№ п/п	Найменування майна	Кількість інвентарних одиниць
1.	Магістральних газопроводи (нафтопроводи)	3 623
2.	Розподільчі газопроводи (нафтопроводи)	75
3.	Споруди на газопроводах (нафтопроводах)	22 706
4.	Цілісні майнові комплекси	
5.	Нежитлові будівлі та споруди	1 025
6.	Житловий фонд	950
7.	Інженерні споруди та комунікації	18 203
8.	Транспортні засоби спеціального призначення	187
9.	Автотранспорт	438
10.	Інше	4 414
11.	Незавершене капітальне будівництво та інвестиції	251

12.	Право постійного користування земельними ділянками	108
	Разом державного майна	51 980

Станом на 31.12.2023 року зміни до Єдиного реєстру об'єктів державної власності буде внесено під час проведення державної інвентаризації за 2023 рік.

3.5 Відповідно до частини шостої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» майно (необоротні активи), створене та/або набуто в результаті здійснення інвестицій, належить державі. Пунктом 4.5 Умов Договору визначено, що “будь-які активи, створені та/або набуті Товариством у процесі використання інвестиційної програми, вважаються майном з моменту їх введення в експлуатацію, оформлюються відповідно до законодавства, передаються Товариству на праві за Договором шляхом підписання акту приймання – передачі та включаються до результатів щорічної інвентаризації”.

Протягом 2020 було набуто у процесі виконання інвестиційної програми 489 інвентарних одиниць та включених до переліку державного майна результатів щорічної інвентаризації станом на 31.12.2020р.

Протягом 2021-2022 років було набуто та введено в експлуатацію 3 900 активів, які були придбані за кошти інвестиційної програми та включених до переліку державного майна результатів щорічної інвентаризації станом на 31.12.2022.

Майно, яке було набуто протягом 2023 року та введено в експлуатацію, яке було придбано за кошти інвестиційної програми, буде включене до переліку державного майна за результатами проведення щорічної інвентаризації станом на 31.12.2023 року після 10 квітня 2024 року.

3.6 Відповідно до пункту 5 Порядку передачі на праві господарського відання об'єктів права державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 942, суб'єкт господарювання, якому передані на праві господарського відання об'єкти державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, забезпечує здійснення в установленому законодавством порядку оформлення та державну реєстрацію речових прав щодо об'єктів, права на які підлягають такій реєстрації, а також вчинення всіх необхідних реєстраційних дій щодо земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти.

28 квітня 2023 року Оператором ГТС отримано довіреність № 461 представляти інтереси держави в особі Міністерства енергетики України з питань проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно за державою в особі Міністерства енергетики України щодо об'єктів нерухомого майна державної форми власності, що обліковуються на балансі Оператора ГТС”, а також з питань оформлення, державної реєстрації речових прав на земельні ділянки під об'єктами нерухомості.

Товариством, відповідно до отриманої довіреності від Міненерго № 461, здійснювалися заходи щодо перереєстрації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі - ДРРП) права власності на об'єкти нерухомого майна державної власності (об'єкти газотранспортної системи) за державою в особі Міністерства енергетики України. Загальна кількість об'єктів нерухомого майна, що потребують перереєстрації в ДРРП складає 4 764 одиниць. Станом на 31.12.2023 року переоформлено 2 821 об'єкт нерухомого майна за Міністерством енергетики України, що складає 59 % від загальної кількості.

3.7 Наказом Міністерства енергетики № 396 від 26.12.2023 «Про деякі питання інвентаризації державного майна, яке обліковується на балансі НЕК «Укренерго» та ТОВ «Оператор ГТС України» встановлено обов'язок проведення щорічної інвентаризації

державного майна, а також порядок періодичного (шоквартально) надання до Міненерго відомостей про об'єкти державної власності.

Оформлення речових прав на земельні ділянки, на яких розташовуються об'єкти ГТС

3.8 Згідно з п. 7.8.1. Договору про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами № 13010-05/197 передбачено, що протягом строку дії договору користувач в установленому законодавством порядку здійснює оформлення земельних ділянок державної власності, на яких розташовані або планується розташування об'єктів, що входять до складу майна або будуть включені до складу майна після прийняття в експлуатацію, а також забезпечує здійснення державної реєстрації речових прав на такі земельні ділянки та об'єкти нерухомого майна. Уповноважений орган за зверненням користувача вживає заходів, у тому числі шляхом видачі довіреностей чи доручень, для надання працівникам користувача повноважень щодо вчинення таких дій.

Оператор газотранспортної системи набуває право постійного користування земельними ділянками із земель державної та комунальної власності, відповідно до пункту «е» частини другої статті 92 Земельного кодексу України.

Земельні ділянки під наземними об'єктами газотранспортної системи України, орієнтовною кількістю близько 29 000, розташовані за напрямком проходження магістральних трубопроводів, прокладених територією України, орієнтовною протяжністю 33000 км.

В той же час, більшість земельних ділянок під наземними об'єктами газотранспортної системи перебуває в постійному користуванні АТ «Укртрансгаз» (оператор газотранспортної системи до 1 січня 2020 року). Відповідно до вимог законодавства АТ «Укртрансгаз» як суб'єкт земельних правовідносин продовжує користуватися даними ділянками до прийняття рішень відповідними органами державної влади чи органами місцевого самоврядування щодо припинення права постійного користування земельними ділянками та здійснення заходів щодо припинення речових прав в Державному реєстрі речових прав.

Таким чином, Товариство зможе набути право на земельні ділянки під об'єктами газотранспортної системи, що перебувають у постійному користуванні АТ «Укртрансгаз» після припинення права постійного користування за попереднім користувачем.

Щодо земельних ділянок під переданими об'єктами нерухомого майна, які перебувають у постійному користуванні АТ «Укртрансгаз».

За результатом спільних звернень ТОВ «Оператор ГТС України» та АТ «Укртрансгаз» прийнято Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 672-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування без зміни цільового призначення» (далі – Розпорядження), відповідно до якого вилучено з постійного користування акціонерного товариства «Укртрансгаз» 7709 земельних ділянок державної власності та надано їх у постійне користування без зміни цільового призначення товариству з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України». Наразі працівниками Товариства здійснюються заходи щодо реєстрації в ДРРП права постійного користування на земельні ділянки визначені у додатку до Розпорядження.

Крім того, щодо ділянок відомості про які внесені до ДЗК та ДРРП, що перебувають у постійному користуванні АТ «Укртрансгаз» але не увійшли до переліку ділянок до Розпорядження, Товариствами спільно направляються клопотання до органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади по місцю розташування земельних ділянок з метою припинення та набуття прав.

Що стосується земельних ділянок, що перебувають у постійному користуванні АТ «Укртрансгаз», які незареєстровані в Державному земельному кадастрі (далі – ДЗК), відповідно до Закону України "Про Державний земельний кадастр" (право на які посвідчено державними актами виданими АТ «Укртрансгаз» до 2004 року без кадастрових номерів) набуття прав на земельні ділянки значно ускладнюються через необхідність внесенням відповідної інформації до ДЗК шляхом розробки документації із землеустрою. Тобто здійснити заходи щодо припинення права постійного користування земельними ділянками АТ «Укртрансгаз» стане можливим виключно після розробки документації із землеустрою та відповідно внесення відомостей про земельні ділянки до ДЗК та ДРРП.

Тривають роботи по здійсненню АТ «Укртрансгаз» процедури закупівлі UA-2021-07-23-004279-с, за результатами якої укладено договір № 2111000069 про закупівлю від 16.11.2021 року на Комплексні інженерні послуги (Розробка документації із землеустрою, внесення відомостей про земельні ділянки (змін до них) до Державного земельного кадастру та реєстрація права користування земельними ділянками в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно) щодо 238 земельних ділянок по узгодженому переліку земельних ділянок з метою внесення відомостей про них до Державного земельного кадастру.

Щодо земельних ділянок під переданими об'єктами нерухомого майна, права на які неоформлено за попереднім оператором ГТС.

Набуття прав на неоформлені земельні ділянки під переданими об'єктами нерухомого майна здійснюється шляхом закупівлі комплексних інженерних послуг та окремо здійснюються заходи щодо отримання дозволів на розробку документації із землеустрою в розпорядників земельних ділянок, відповідно до статей 122-123 Земельного кодексу України.

Щодо оформлення прав на земельні ділянки для реалізації заходів із реконструкції та модернізації газотранспортної системи

З метою реалізації заходів із реконструкції та модернізації газотранспортної системи для отримання дозвільних документів на проведення будівельних робіт з реконструкції/технічного переоснащення/капітального ремонту об'єктів газотранспортної системи України є можливим виключно за умови наявності належним чином посвідченого права на земельні ділянки. Враховуючи вищезазначене, Товариством укладаються договори сервітутів щодо земельних ділянок де заплановане проведення ремонтних/будівельних робіт. В передбачених випадках здійснюються заходи по оформленню права постійного користування на земельні ділянки для будівництва наземних об'єктів нерухомого майна.

Станом на 31.12.2023 за Товариством в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі – ДРРП) зареєстровано речові права на 1471 земельну ділянку.

Вид речового права	Кількість ділянок 31.12.2021	Кількість ділянок 31.12.2022	Кількість ділянок 31.12.2023
Право приватної власності	-	-	1
Право постійного користування	29	230	1296
Право земельного сервітуту	210	232	174
Всього	239	462	1471

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

3.9 Протягом звітнього періоду Оператором ГТС:

- 1) здійснювався комплекс заходів (листування, коригування інформації, спільні зустрічі, узгоджувальні наради, виконання протокольних рішень тощо) з метою прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 672-р «Про вилучення та надання земельних ділянок у постійне користування без зміни цільового призначення»;
- 2) здійснювалась подача документів за місцем розташування ділянок на реєстрацію права постійного користування в ДРРП, згідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 р. № 672-р (станом на 31.12.2023 за Товариством згідно розпорядження Кабінету Міністрів України набуто право постійного користування на 651 земельну ділянку);
- 3) укладено 67 договорів сервітуту з АТ «Укртрансгаз»;
- 4) підготовлено та направлено до розпорядників земельних ділянок клопотання щодо добровільної відмови АТ «Укртрансгаз» від права постійного користування земельними ділянками та подальшої передачі земельних ділянок у постійне користування ТОВ «Оператор ГТС України» без зміни цільового призначення, близько 30 звернень.
- 5) підготовлено та направлено АТ «Укртрансгаз» перелік земельних ділянок (329 земельних ділянок) для узгодження спільною робочою групою переліку земельних ділянок та проведення АТ "Укртрансгаз" процедури закупівлі відповідних послуг по земельних ділянках під переданими на праві господарського відання ТОВ "Оператор ГТС України" об'єктами газотранспортної системи;
- 6) підготовлено та направлено до розпорядників земельних ділянок клопотання щодо надання дозволів на розробку документації із землеустрою на неоформлені земельні ділянки, близько 100 звернень;
- 7) прийнято результати робіт по укладених договорах про закупівлю послуг (набуто речові права на 425 земельні ділянки в результаті розробки документації із землеустрою на неоформлені земельні ділянки)
- 8) за результатами закупівлі комплексних послуг укладено договори про закупівлю послуг:

№ 4600007157 від 31.01.2023 з ФОП Покотило Л.В. (розробка технічних документацій із землеустрою щодо встановлення меж частин земельних ділянок на які поширюється право сервітуту в межах Шишацької селищної ради Миргородського району Полтавської області);

№ 4600007527 від 25.04.2023 з ПНВП "УКРСПЕЦТЕХНОЛОГІЯ" (розробка документацій із землеустрою, реєстрація речового права на земельну ділянку та виготовлення агрохімічного паспорту земельної ділянки для реконструкції КС «Красилів»);

№ 4600007688 від 27.06.2023 з ТОВ "ГЕОЛЕНД 2000" (розробка документації із землеустрою та реєстрація права постійного користування 82 земельними ділянками в м. Києві).

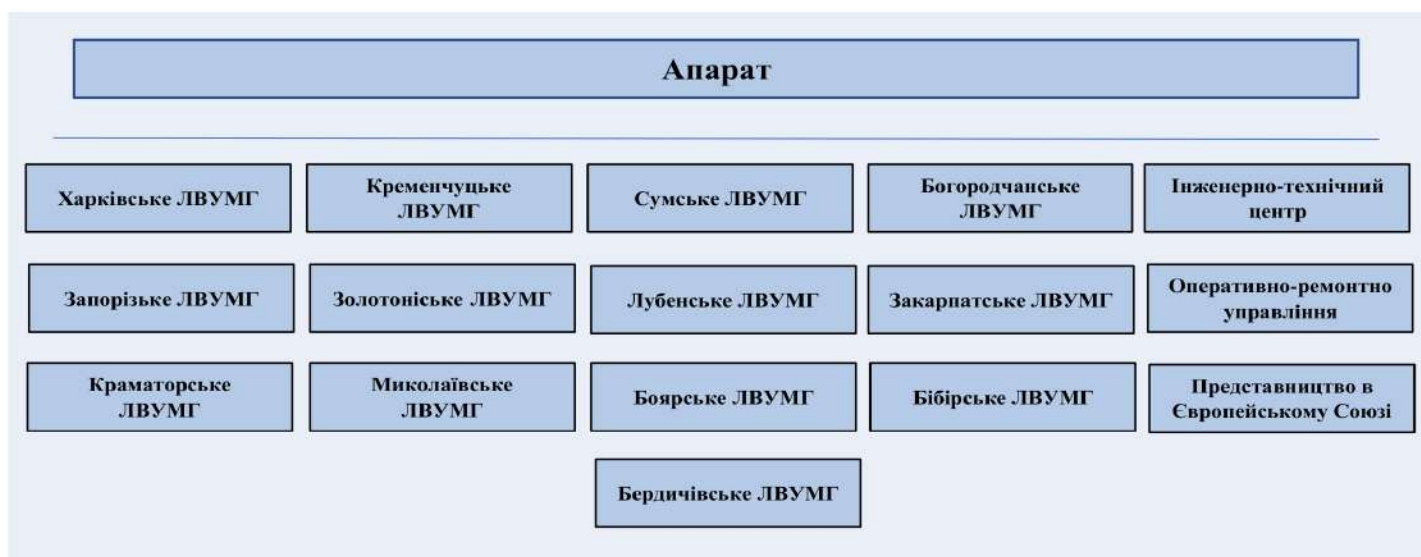
3.10 Протягом звітнього періоду Законом України № 3220-ІХ від 30.06.2023 було внесено зміни до законодавства з метою забезпечення функціонування енергетичної системи України, зокрема доповнено абзацом підпункт 13 пункту 27 розділу Х (Перехідні положення) Земельного кодексу України, який передбачає, що з метою забезпечення функціонування енергетичної системи України дозволяється розміщувати електрогенеруючі установки та пов'язані з ними газові та електричні мережі, вузли обліку,

інше пов'язане обладнання в межах земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти газотранспортної системи, на підставі технічних умов приєднання до газотранспортної системи (у разі якщо замовником приєднання є інший, ніж оператор газотранспортної системи, суб'єкт господарювання) без вжиття заходів із набуття та державної реєстрації прав власності або користування, у тому числі сервітуту, на земельні ділянки під зазначеними об'єктами, без розробки документації із землеустрою та без внесення відповідних відомостей до Державного земельного кадастру.

Людські ресурси

3.11 Організаційна структура та гранична штатна чисельність Товариства у кількості 11 500 штатних одиниць, затверджені рішенням учасника від 30.04.2021 № 85/2021, не зазнали змін протягом звітного періоду.

Організаційна структура ТОВ "Оператор ГТС України"

3.12 Облікова кількість працівників ТОВ "Оператор ГТС України" складає:

Назва структурного підрозділу ТОВ "Оператор ГТС України"	Облікова кількість працівників (станом на 31.12.2022)	Облікова кількість працівників (станом на 31.12.2023)
Апарат (всього), з них:	674	642
<i>Апарат (центральный апарат)</i>	605	589
<i>Апарат (східний регіон)</i>	24	16
<i>Апарат (центральный регіон)</i>	21	17
<i>Апарат (західний регіон)</i>	24	20
Підрозділи при апараті (всього), з них:	239	183
<i>Підрозділи при апараті (центральный апарат)</i>	165	126
<i>Підрозділи при апараті (східний регіон)</i>	62	46
<i>Підрозділи при апараті (центральный регіон)</i>	5	5

<i>Підрозділи при апараті (західний регіон)</i>	7	6
<i>Всього по ЛВУМГ (північ)</i>	2675	2569
Сумське ЛВУМГ	567	526
Лубенське ЛВУМГ	587	550
Боярське ЛВУМГ	734	711
Бердичівське ЛВУМГ	787	782
<i>Всього по ЛВУМГ (схід)</i>	2174	2082
Харківське ЛВУМГ	710	660
Запорізьке ЛВУМГ	815	802
Краматорське ЛВУМГ	649	620
<i>Всього по ЛВУМГ (центр)</i>	2274	2148
Кременчуцьке ЛВУМГ	661	626
Золотоніське ЛВУМГ	913	873
Миколаївське ЛВУМГ	700	649
<i>Всього по ЛВУМГ (захід)</i>	2229	2092
Богородчанське ЛВУМГ	919	850
Закарпатське ЛВУМГ	454	427
Бібрське ЛВУМГ	856	815
Оперативно-ремонтне управління	233	217
Представництво в Європейському Союзі	4	6
ВСЬОГО:	10502	9939

Дозвільна документація

3.13 Товариство у своїй діяльності використовує ліцензії, дозволи та іншу дозвільну документацію, отриману з метою здійснення діяльності на ринку природного газу.

Відповідно до частини тринадцятої статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з відокремленням діяльності з транспортування природного газу» № 264-IX від 31.10.2019) у визначених законом випадках правонаступник суб'єкта господарювання (Оператор ГТС України) має право провадити діяльність на підставі документів дозвільного характеру, виданих такому суб'єкту господарювання (АТ «Укртрансгаз»), у межах строку їх дії до оформлення документів дозвільного характеру на правонаступника такого суб'єкта господарювання.

Це положення застосовується також у випадках, коли майно або частина майна, яке є об'єктом державної власності та з наявністю якого пов'язана видача документів дозвільного

характеру, за рішенням суб'єкта управління об'єктами державної власності передається іншому суб'єкту господарювання на визначеному законом речовому праві.

Дозволи, в тому числі і оформлені на АТ «Укртрансгаз», використовуються в межах строку їх дії.

**Перелік дозвільної документації ТОВ «Оператор ГТС» у 2023 році
(станом на 31.12.2023)**

Вид документа	Загальна кількість	З них:	
		Оформлені на АТ «УТГ»	Отримані у 2023 році
Ліцензії: на транспортування природного газу	1	-	
на провадження діяльності з теплопостачання	13	-	-
на провадження діяльності з водопостачання та водовідведення	2	-	-
на право провадження господарської діяльності з монтажу, підтримання експлуатаційної придатності систем пожежогасіння	1		
Дозволи на виконання робіт підвищеної безпеки	35	-	-
Декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці під час виконання робіт підвищеної безпеки	63	-	-
Декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці під час експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної безпеки	46	-	7
Дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря	1554	1425*	24
Дозволи на спецводокористування	20 дозволів	-	7

Оператор ГТС у листі до НКРЕКП № ТОВВИХ-24-664 від 15.01.2024 на виконання вимог положень постанови Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи зі змінами, внесеними постановою НКРЕКП №2285 від 05.12.2023 в частині надання інформації для здійснення моніторингу дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, надавав копії відповідної дозвільної документації.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Дохід від послуг транспортування

3.14 Основним джерелом доходів Товариства є дохід від послуг транспортування, який визначається виходячи з тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу та виходу в/з газотранспортну (ої) системи.

Виключна залежність Оператора ГТС від доходу від послуг транспортування є прямим наслідком відокремлення діяльності, та вимагає, щоб тарифи на транспортування, як це передбачено Законом “Про ринок природного газу” встановлювались з урахуванням вимог цілісності газотранспортної системи, виходячи із економічно обґрунтованих та прозорих витрат відповідного суб’єкта ринку природного газу, з урахуванням забезпечення покриття витрат на погоджені Регулятором інвестиції та узгодженої норми прибутку (пункт 4 частини четвертої, частина шоста статті 4 Закону).

Тариф на транспортування було затверджено постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013 «Про встановлення тарифів для ТОВ «Оператор ГТС України» на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на регуляторний період 2020-2024 роки» відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517.

Протягом звітнього періоду зміни до тарифу для Оператора ГТС на послуги транспортування не вносились.

Згідно з положеннями Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, при провадженні ліцензованої діяльності Оператор ГТС повинен використовувати кошти, отримані від надання послуг транспортування природного газу, за цільовим призначенням. Оператор ГТС зобов’язаний забезпечувати виконання фінансових зобов’язань, пов’язаних з функціями оператора газотранспортної системи.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

3.16 На обсяг замовлених потужностей на точках міждержавного з’єднання та доходи від цих послуг протягом 2022-2023 років мав вплив військовий ризик. Якщо у 2022 році було падіння обсягів замовлених потужностей через початок збройної агресії російської федерації, то завдяки успішним діям ЗСУ у захисті територіальної цілісності держави та зусиллям Товариства в бік максимальної інтеграції нашої ГТС з суміжними системами країн ЄС, як з технічної, так і з комерційної точки зору, вдалося збільшити реалізацію цих послуг.

За ініціативи Міненерго, Оператором ГТС України та АТ «Укртрансгаз» були проведені стрес-тести роботи газової інфраструктури в умовах воєнних викликів. Моделювання роботи здійснювалося робочою групою у складі та за сприяння USAID Проєкт енергетичної безпеки, Секретаріату Енергетичного Співтовариства, Генерального директорату «Joint Research Centre» Європейської комісії, Simone Research Group. За оцінкою експертної групи, змодельовані стрес-сценарії підтвердили високу надійність української газової інфраструктури для зберігання та транспортування газу іноземних замовників послуг навіть в умовах воєнних викликів, що сприяло збільшенню довіри до Оператора ГТС України.

3.17 Згідно вимог пунктів 1 та 2 глави 1 розділу XX Кодексу ГТС Оператор ГТС здійснив оцінку ринкового попиту щодо збільшення потужності для точок міждержавного з’єднання.

Оцінка потенційного попиту на нову (збільшену) потужність проводилася з 3 липня до 28 серпня 2023 року включно (8 тижнів). Протягом зазначеного періоду усі замовники послуг транспортування мали право подавати незобов’язуючі заявки.

За результатом отриманих незобов’язуючих заявок від учасників ринку було виявлено попит на нову (збільшену) потужність на гарантованій основі у точці міждержавного з’єднання Олексіївка у напрямку з Республіки Молдова в Україну на рівні понад 8,9 млн куб. м /добу на період 2025/2026-2030/2031.

Для уникнення блокування імпорту природного газу з території Республіки Молдова Товариство та Оператор ГТС Республіки Молдова ТОВ «Молдоватрансгаз» підтвердили організаційно-технічну готовність здійснювати операції бекхолу через точку міждержавного з'єднання Олексіївка, що сполучає Україну з територією Республіки Молдова в обхід ПМР.

У зв'язку з цим, з метою диверсифікації потоків імпорту та посилення енергетичної безпеки України Товариство звертається до НКРЕКП щодо встановлення тарифу для точки входу на міждержавному з'єднанні Олексіївка у відповідності до абзацу 3 пункту 16 розділу VI Методики на рівні, що відповідає діючому тарифу на послуги транспортування природного газу для точки входу Лиманське в газотранспортну систему із Молдови.

За результатами НКРЕКП було прийнято постанову від 30.06.2023 № 1213, якою було запроваджено тариф у розмірі 4,45 доларів США за 1000 куб. м на добу без ПДВ для точки входу «Олексіївка».

3.18 Враховуючи, що тарифи для Оператора ГТС на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу встановлено на регуляторний період 2020 – 2024 роки, протягом 2024 року мають бути затверджені тарифи на новий регуляторний період (5 років) відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2517, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1388/27833.

Виконання Плану розвитку ГТС

3.19 Відповідно до статті 20 Закону України «Про ринок природного газу» Оператор ГТС є особливим суб'єктом господарювання, який на виключних засадах відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання в належному стані та розвиток, включаючи нове будівництво та реконструкцію, газотранспортної системи з метою задоволення очікуваного попиту суб'єктів ринку природного газу на послуги транспортування природного газу.

Оператор ГТС з метою виконання своїх функцій зобов'язаний розробляти, щорічно до 31 жовтня подавати на затвердження Регулятору, розміщувати на своєму веб-сайті та виконувати план розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років з урахуванням планів розвитку газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG, в тому числі інвестиційну програму на перший планований рік десятирічного плану розвитку із зазначенням заходів за рахунок підтверджених інвестицій (пункт 2 частини другої статті 22 Закону).

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 28 Закону у процесі розвитку газотранспортної системи оператор газотранспортної системи (модель відокремлення ISO) є відповідальним за інвестиційне планування (включаючи отримання необхідних документів дозвільного характеру), будівництво і введення в експлуатацію нових об'єктів газової інфраструктури або їх складових.

При цьому оцінка відповідності заходів, передбачених планом розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років, повинна відповідати вимогам Закону.

План розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років визначає, зокрема:

- 1) основні об'єкти, будівництво або реконструкція яких є доцільною у наступні 10 років;
- 2) підтверджені інвестиції, а також перелік нових інвестицій, що мають бути здійснені протягом наступних трьох років;
- 3) строки реалізації всіх інвестиційних проектів (частина друга статті 30 Закону)

До виключної компетенції Регулятора належить:

- затвердження та моніторинг виконання плану розвитку газотранспортної системи та надання в щорічному звіті Регулятора їх оцінки, у тому числі зазначення необхідних змін до такого плану (пункт 19 частини третьої статті 4, частина шоста статті 30 Закону);

- здійснення оцінки відповідності заходів, передбачених планом розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років, вимогам Закону (частина четверта статті 30 Закону).

Відповідно до пункту 4.3 Договору про передачу майна на праві господарського відання від власник (в особі Уповноваженого органу – Міністерства енергетики України) та користувач (Оператор ГТС) дотримуються плану розвитку, погодженого Регулятором, проте обов'язок щодо виконання плану розвитку ГТС покладається на користувача.

Користувач на умовах, погоджених Регулятором, забезпечує інвестування коштів у ГТС, включаючи придбання, встановлення та обслуговування обладнання, що належить до ГТС, та придбання і встановлення у разі потреби нового обладнання, необхідного для забезпечення надання послуг з транспортування газу відповідно до затверджених згідно із законодавством інвестиційного плану та інвестиційної програми (пункт 4.4 Договору).

3.20 Розроблення плану розвитку у Операторі ГТС відбувалось відповідно до затвердженого наказом від 28.05.2021 № 446 Порядку розроблення плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років та передбачало такі етапи:

- оцінку поточного та майбутнього попиту на послуги транспортування;
- оцінку перспективних режимів роботи ГТС на основі майбутнього попиту на послуги транспортування;
- оцінка технічного стану об'єктів ГТС;
- формування переліку заходів з розвитку газотранспортної системи України (з урахуванням проведених оцінок), направлених на забезпечення надійної роботи ГТС на наступні 10 років, з дотриманням вимог безпеки постачання, гнучкості роботи та економічної ефективності.

Зазначена вище інформація від структурних підрозділів надавалась відповідальними за підготовку плану розвитку структурним підрозділам, які здійснюють її узагальнення та опрацювання. За результатами формувалась зведена фінальна версія Плану розвитку, яка погоджена всіма структурними підрозділами, що були задіяні у її формуванні.

3.21 Починаючи з вересня 2023 року в Операторі ГТС в тестовому режимі запрацював Інвестиційний комітет для розгляду і прийняття рішень щодо реалізації інвестиційних проектів та програм ремонтів.

На даний час у Операторі ГТС розроблено проект Регламенту інвестиційного процесу та Положення про організацію комітету з ремонтів та інвестицій (КРІ), до складу якого входять окремі представники напрямку забезпечення виробництва та головує Генеральний директор.

Регламент інвестиційного процесу з додатками та шаблонами документів описує процес та вимоги щодо планування, затвердження, моніторинг та закриття проектів. Положення про організацію КРІ описує сферу повноважень цього органу. Також, за ініціативою Генерального директора до Регламенту інвестиційного процесу включено процес формування плану розвитку 10 років (з доповненням щодо формалізації плану технологічного розвитку).

3.22 План розвитку газотранспортної системи на 2023-2031 роки було затверджено постановою НКРЕКП від 09.06.2023 № 1040.

Листом № ТОВВИХ-24-2805 від 23.02.2024 на виконання вимог глави 6 розділу V Кодексу газотранспортної системи до НКРЕКП направлено звітну інформацію щодо виконання заходів першого планованого року Плану розвитку на 2023-2031 рік. Відповідно до звіту

Оператором ГТС у 2023 році було виконано заходи загальною вартістю 926 млн грн (з 1 563 млн грн запланованих, відсоток виконання - 59%).

Ускладнення з реалізацією зазначених заходів у 2023 році обумовлено:

- продовженням правового режиму воєнного стану та наслідками військових подій;
- обмеженням у здійсненні капітальних витрат у разі незатвердження річного фінансового плану відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 (детальніше – пункт 3.37 Звіту).

3.15 На виконання вимог пункту 2 частини другої статті 22 та частини першої статті 30 Закону Оператором ГТС листом № ТОВВИХ-23-15482 від 31.10.2023 направлено до НКРЕКП проект Плану розвитку ГТС ТОВ "Оператор ГТС України" на 2024- 2033 роки для розгляду та затвердження в установленому порядку. Проект плану розвитку передбачає реалізацію протягом 10 років заходів загальною вартістю 43 703 млн грн, з яких 2 333 млн грн – протягом 2024 року.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

3.17 Оновлена за результатами нарад за участі НКРЕКП редакція проекту Плану розвитку ГТС на 2024-2033 роки, направлена до НКРЕКП листом № ТОВВИХ-23-16957 від 27.11.2023 та листом № ТОВВИХ-23-17507 від 30.11.2023 передбачає реалізацію протягом 10 років заходів загальною вартістю 43 756 млн грн, з яких 812 млн грн – протягом 2024 року.

3.18 Оператором ГТС вживались заходи із довиконання планів розвитку за попередні періоди з урахуванням умов воєнного стану.

Так, на виконання вимог розпорядження НКРЕКП від 25.11.2022 №110-р «Про усунення порушень ТОВ «ОПЕРАТОР ГАЗОТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ», а саме: « у строк до 31 грудня 2023 року довиконати заходи Інвестиційної програми на 2021 рік Плану розвитку газотранспортної системи на 2021-2030 роки та надати до НКРЕКП копії підтверджувальних документів щодо виконання заходів, у тому числі підтвердні документи щодо введення в експлуатацію, прийняття на баланс на загальну суму 432 272 тис. грн. (без ПДВ)», Оператором ГТС у листі до НКРЕКП № ТОВВИХ-23-18954 від 29.12.2023 було надано інформацію щодо довиконання заходів за Інвестиційною програмою на 2021 рік Плану розвитку газотранспортної системи на 2021-2030 роки ТОВ «Оператор ГТС України» та копії підтверджуючих документів щодо їх виконання.

3.19 Пропозицій щодо рішень про план розвитку ГТС на наступні 10 років не пізніше моменту прийняття відповідного рішення відповідальним органом Оператора ГТС, які потребують інформування Регулятора на вимоги частини сьомої статті 31 Закону України «Про ринок природного газу» та підпункту 8 пункту 13.3 Програми відповідності (окрім інформації, зазначеній у пункті 3.16 Звіту) протягом звітнього періоду не було.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Ризики для фінансової стабільності Оператора ГТС

3.21 Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 27 Закону України «Про ринок природного газу» Оператор ГТС має у своєму розпорядженні фінансові, технічні, матеріальні та людські ресурси, необхідні для виконання покладених на нього Законом функцій, зокрема взаємодії з операторами газотранспортних систем сусідніх держав.

Основні ризики для фінансової стабільності Оператора ГТС протягом звітнього періоду становили:

- прострочена заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» в рамках виконання функцій постачальника «останньої надії»;

- прострочена заборгованість операторів газорозподільної мережі (далі – ОГРМ) перед Товариством за газ відібраний з ГТС на ВТВ;

- ризики, пов'язані зі діяльністю в умовах обмеженого транзиту та загрозою втрати доходів від транзиту газу до країн Європи.

Щодо заборгованості учасників ринку природного газу перед Оператором ГТС за врегулювання небалансів

3.22 Станом на 31.12.2023 дебіторська заборгованість суб'єктів ринку природного газу перед Товариством, перевищує **38,6 млрд грн**:

- прострочена заборгованість ОГРМ перед Товариством за газ відібраний з ГТС на ВТВ становить **17,8 млрд грн**;

- прострочена заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» в рамках виконання функцій постачальника «останньої надії» становить **20,1 млрд грн**.

	Заборгованість ЗПТ перед Оператором ГТС за негативні небаланси станом на 31.12.2021	Заборгованість ЗПТ перед Оператором ГТС за негативні небаланси станом на 31.12.2022	Заборгованість ЗПТ перед Оператором ГТС за негативні небаланси станом на 31.12.2023
Всього	16 647 913 449,34	38 304 617 621,50	38 605 278 091,93
в т.ч.			
ОГРМ	12 260 208 947,51	17 880 617 377,83	17 850 135 514,96
НАФТОГАЗ УКРАЇНИ ГК ТОВ	3 779 192 377,12	19 876 678 317,74	20 104 258 600,82
Інші замовники послуг транспортування	608 512 124,71	547 321 925,93	650 883 976,15

Оператор ГТС неодноразово звертався до уповноважених органів стосовно проблем неоплачених та несанкціонованих відборів газу та невиконання або неналежного виконання окремими суб'єктами ринку природного газу зобов'язань перед Оператором ГТС з оплати за відібраний газ, внаслідок чого утворилась зазначена прострочена заборгованість.

Заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» як постачальника «останньої надії»

3.23 Більшу частину простроченої заборгованості замовників послуг транспортування перед Оператором ГТС, а саме 20,1 млрд грн, становить заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» як постачальника «останньої надії» за добовий небаланс.

За 2021 рік було накопичено 3,7 млрд грн, за 2022 рік – 15,9 млрд грн, за 2023 рік – 0,5 млрд грн.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» Кабінетом Міністрів України прийнято постанови № 222 від 06.03.2022 та № 812 від 19.07.2022, якими затверджені Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку

природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (далі – ПСО).

Положенням про ПСО передбачено, що ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» постачає з 1 вересня 2022 р. по 31 березня 2023 р. (включно) природний газ виробникам теплової енергії, бюджетним установам, підприємствам, установам, організаціям, на балансі яких перебувають гуртожитки (та/або інші житлові будівлі, у яких постійно або тимчасово проживають побутові споживачі).

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2023 № 277 строк постачання збільшено на 1 календарний місяць, кінцевою датою припинення постачання встановлено 30.04.2023.

Однак, ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» на інформаційній платформі Оператора ГТС не було змінено строк постачання газу вищенаведеним категоріям споживачів, внаслідок чого такі споживачі були автоматично зареєстровані в Реєстрі споживачів постачальника «останньої надії» (далі – ПОН, ТОВ «ГК «Нафтогаз України»), який не здійснює подачу газу до ГТС для покриття відборів вказаних споживачів.

Постановою НКРЕКП від 08.07.2021 № 1120 до Кодексу ГТС було внесено зміни, на підставі яких відбори Операторів ГРМ без наявності діючого постачальника відносяться в алокацію ТОВ «ГК «Нафтогаз України» як постачальника «останньої надії».

ПОН не здійснював подачу газу до газотранспортної системи України для покриття поставок газу Операторам ГРМ. Відтак, поставка газу відбулась за рахунок відбору газу Оператора ГТС. У зв'язку з цим, у ПОН виник добовий небаланс, вартість якого не була сплачена і є предметом заборгованості.

ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» звернулося з позовом до Окружного адміністративного суду міста Києва щодо визнання протиправною та нечинною з моменту прийняття постанову НКРЕКП від 08.07.2021 № 1120 у частині включення до Реєстру споживачів постачальника «останньої надії» споживачів, що здійснюють виробництво теплової енергії.

Отже, ТОВ «ГК «Нафтогаз України», по суті, не визнає як визначений Оператором ГТС обсяг добового небалансу, так і факту здійснення поставки газу Операторам ГРМ в рамках виконання функцій ПОН з 01.11.2022 року. Загальна сума заявлених вимог - 28, 938 млн грн, в тому числі - 20 097 млн грн основного боргу.

Справа за позовом ПОН до НКРЕКП про визнання протиправним та нечинним рішення НКРЕКП блокує позовну роботу щодо стягнення боргу з ПОН.

НАК «Нафтогаз України» листом від 04.09.2023 № 39/9-1702-23 повідомила про те, що: «...ТОВ «ГК «Нафтогаз України» не визнає вказану заборгованість перед Оператором ГТС з підстав, які, серед іншого, є предметом судової оцінки у справі № 640/34767/21 за позовом ТОВ «ГК «Нафтогаз України» до НКРЕКП про визнання протиправною та нечинною постанови Регулятора від 29.10.2021 № 1909, учасником якої є Оператор ГТС в якості третьої особи без самостійних вимог».

Оператор ГТС, зокрема листами № ТОВВИХ-23-3964 від 29.03.2023, № ТОВВИХ-23-11886 від 29.08.2023, № ТОВВИХ-23-12626 від 12.09.2023 інформував уповноважені органи виконавчої влади про ситуацію із транспортуванням природного газу через ГТС України, зокрема щодо заборгованості НАК «Нафтогазу України» за надані послуги.

У 2023 році нарощування нової заборгованості ПОН призупинено. В 2023 році частково мережі Операторів ГРМ передані в корпоративне управління Групі Нафтогаз (в подальшому включені до складу ТОВ «Газорозподільні мережі України») та забезпечуються газом в рамках балансууючої групи ТОВ «ГК «Нафтогаз України». Для підприємств ТКЕ також встановлено ПСО.

В свою чергу, у 2023 році Оператор ГТС виконав в повному обсязі грошові зобов'язання перед ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» шляхом оплати вартості обсягів позитивного небалансу за Договором транспортування природного газу від 25.11.2019 № 1907000466, яка становила суму в розмірі 2,9 млрд грн.

Крім того, заборгованість Оператора ГТС перед ТОВ «ГК «Нафтогаз Трейдинг» в розмірі 3 151 372 560,00 грн, яка утворилась за Договором про надання послуги балансування від 19.01.2021 № 2101000095 станом на час підготовки зазначеного Звіту також повністю погашена.

Таким чином, на кінець звітної періоду не врегульованими залишаються заборгованість ТОВ «ГК «Нафтогаз України» перед Оператором ГТС в розмірі 20,1 млрд грн.

Щодо оплати НАК «Нафтогаз України» вартості замовленої річної потужності

3.24 Оператор ГТС 10 травня 2022 року повідомив НАК «Нафтогаз України» про переривання гарантованої потужності у фізичній точці входу до газотранспортної системи на міждержавному з'єднанні «Сохранівка» через настання форсмажорних обставин. У зв'язку з цим, рахунки на оплату вартості замовленої річної потужності, які направляються Оператором ГТС для оплати Замовником розраховуються виходячи з розміру розподіленої Замовнику гарантованої річної та місячної потужності, визначеної Додатком 1 до Договору, за винятком вартості гарантованої річної потужності у фізичній точці входу до газотранспортної системи на міждержавному з'єднанні «Сохранівка».

Оператор ГТС неодноразово інформував Замовника, про те, що:

- 1) виникнення форс-мажорних обставин в одній із точок входу/виходу до/з газотранспортної системи не є підставою для зміни обсягу розподіленої потужності в інших точках входу/виходу до/з газотранспортної системи;
- 2) вимога Замовника про зміну розподіленої договірної потужності шляхом зменшення обсягу договірної потужності по фізичних точках виходу з газотранспортної системи на міждержавних з'єднаннях «Ужгород/Велке Капушани», «Гребеники», «Олексіївка» та віртуальних точках виходу з газотранспортної системи на міждержавних з'єднаннях «ВТЗ Берег» та GCP «GAZ-SYSTEM/UATSO» до обсягу, що сумарно відповідає обсягу договірної потужності у фізичній точці входу до газотранспортної системи на міждержавному з'єднанні «Суджа» є безпідставною.

Окрім цього, Господарського суду м. Києва в рішенні від 13.04.2023 у справі №910/12377/22 зазначає: «... зі змісту вищезазначених актів наданих послуг, сформованих та підписаних Товариством, вбачається, що позивач не нараховував плату за замовлену потужність по точці входу "Сохрановка". Окрім вказаної точки входу, послуги щодо доступу до гарантованої потужності надавалися в інших точках входу та виходу....Водночас відповідачем не було доведено належними та допустимими доказами неможливість використання інших точок входу та виходу в межах визначених договором обсягів їх потужностей. У зв'язку з цим, посилення Компанії (НАК «Нафтогаз України») на можливість зупинення в односторонньому порядку виконання обов'язків по оплаті вартості замовленої потужності по іншим точкам входу та виходу на підставі статті 538 ЦК України є необґрунтованими».

Рішенням Господарського суду міста Києва від 13.04.2023 у справі № 910/12377/22, залишеним без змін постановами Північного апеляційного господарського суду від 13.07.2023 та Касаційного господарського суду Верховного Суду від 06.09.2023, з НАК «Нафтогаз України» стягнуто на користь Оператора ГТС 3 000 145 880 грн 10 коп. основної заборгованості, 100 139 113 грн 89 коп. інфляційних втрат, 34 165 499 грн 41 коп. трьох процентів річних, 5 317 187 грн 86 коп. пені, 938 926 грн 18 коп. судового збору.

НАК «Нафтогаз України» добровільно виконано рішення Господарського суду міста Києва від 13.04.2023 у справі №910/12377/22 та сплачено на користь Товариства заборгованості НАК «Нафтогаз України» за липень 2022 – січень 2023 років та штрафних санкцій в обсязі 3 141 млн грн за договором на транспортування природного газу від 30.12.2019 № 012020/1912000543.

Щодо порушення зобов'язань зі здійснення оплати за потужність

3.25 НАК «Нафтогаз України» прострочив виконання своїх зобов'язань Оператором ГТС зі здійснення оплати у розмірі вартості замовленої потужності на період газового місяця березня 2023 року у встановлений строк.

Зазначене є порушенням умов Договору транспортування природного газу № 012020/1912000543 від 30.12.2019, відповідно до якого надається доступ до потужності точок входу/виходу до/з ГТС на міждержавних з'єднаннях на кварталні і річні періоди 2019/2020 - 2024/2025 газових років, що забезпечує транзит природного газу до країн Європейського союзу та Республіки Молдова.

Враховуючи, що єдиним джерелом доходу Оператора ГТС є кошти, що сплачуються замовниками за надані послуги транспортування природного газу, вартість яких (тариф) встановлюється державою, а також те, що сьогоднішній день майже 85% від вказаного доходу складають платежі НАК «Нафтогаз України» за Договором, це створює передумови для виключної залежності Оператора ГТС від своєчасного виконання своїх зобов'язань НАК «Нафтогаз України».

У зв'язку з затримкою платежу за Договором, наявні залишки грошових коштів на рахунках Товариства не дозволили Товариству наприкінці лютого 2023 року в повному обсязі розрахуватися за зобов'язаннями за товари, роботи та послуги, що необхідні Товариству для забезпечення безперебійної та безаварійної роботи ГТС.

Отже, невиконання договірних зобов'язань з боку НАК «Нафтогаз України», в тому числі якщо такі випадки будуть повторюватись у майбутньому, може мати негативні наслідки для фінансового стану Товариства та вплинути на наявність у Оператора ГТС фінансових ресурсів, необхідних для виконання покладених на нього законом функцій із забезпечення надійного та безперебійного надання послуг із транспортування природного газу.

Контролером надавалась інформація відповідальним підрозділам Оператора ГТС службовою запискою № ТОВСЛ-23-8406 від 01.03.2023 для підготовки інформації до НКРЕКП щодо прострочення НАК «Нафтогаз України» виконання зобов'язань зі здійснення оплати за доступ до потужності.

Листом від 24.02.2023 № ТОВВИХ-23-2349 Оператор ГТС інформував про ситуацію неналежного виконання НАК «Нафтогаз України» умов договору транспортування природного газу від 30.12.2019 № 012020/1912000543, що створює загрози для функціонування газотранспортної системи України. Крім цього, листом від 27.02.2023 № ТОВВХ-23-3966, направлено в тому числі на адресу НКРЕКП, Наглядовою радою АТ «МГУ», на яку в той період покладено виконання функцій єдиного учасника Товариства, було підтримано позицію Товариства, висловлену у листі від 24.02.2023 № ТОВВИХ-23-2349.

Також контролер листом № ТОВВИХ-23-2861 від 03.03.2023 інформувала НКРЕКП про вплив на дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених Законом України «Про ринок природного газу» з огляду на те, що НАК «Нафтогаз України» є вертикально-інтегрованою організацією.

28.02.2023 НАК «Нафтогаз України» було здійснено оплату частини замовленої потужності на період газового місяця березня 2023 року.

Щодо розрахунків за Угодою про відшкодування необхідного доходу

3.26 На підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2021 № 1187 “Деякі питання діяльності акціонерного товариства НАК «Нафтогаз України», наказу Міністерства енергетики України від 02.10.2021 № 230 «Про деякі питання діяльності АТ «МГУ» та рішення учасника Товариства від 02.10.2021 № 94/2021, 04.10.2021 між Оператором ГТС та АТ «Укртрансгаз» було укладено Угоду про відшкодування коригування необхідного доходу (далі – Угода).

Відповідно до умов Угоди, загальний розмір суми відшкодування на користь АТ “Укртрансгаз” за регуляторний період 2020-2024 років складає 47,9 млрд грн.

Оператором ГТС сплачено АТ “Укртрансгаз” всю суму згідно Угоди.

Враховуючи діючу структуру тарифів на транспортування природного газу на 2020- 2024 роки, починаючи з 01.01.2020 до 31.12.2023 Оператор ГТС мав можливість закумуляовати лише 33,1 млрд грн відшкодування необхідного доходу попередньому ліцензіату.

Отже, станом на кінець звітнього періоду Оператором ГТС вже переплачено (проавансовано) 14,8 млрд грн відшкодування за 2022-2024 роки, не маючи для цього відповідного джерела надходжень.

Щодо заборгованості ОГРМ протягом ОЗП 2022-2023

3.27 НКРЕКП у Остаточному рішенні про сертифікацію Оператора ГТС, прийнятому постановою від 24.12.2019 № 3010, також звертала увагу на важливість зменшення впливу зовнішніх факторів на фінансову спроможність Оператора ГТС, зокрема в частині накопичення боргів за відібраний природний газ компаніями з централізованого теплопостачання та операторами газорозподільних систем.

Прострочена заборгованість ОГРМ перед Товариством за газ відібраний з ГТС на ВТВ станом на 31.12.2023 становить **17,85 млрд грн**, при цьому:

2020 рік – 0,92 млрд грн;

2021 рік – 11,09 млрд грн;

2022 рік -5,58 млрд грн;

2023 рік – 0,26 млрд грн.

Більша частина зазначеної заборгованості (близько 12 млрд грн) підлягає врегулюванню відповідно до положень Закону України «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» № 1639 (далі – Закон № 1639), який передбачає:

- здійснення видатків спеціального фонду державного бюджету в обсягах, передбачених законом України про Державний бюджет України на відповідний календарний рік;
- відкриття рахунків у Державному казначействі України учасниками розрахунків та укладення договору про організацію взаєморозрахунків за рахунок видатків державного бюджету;
- укладення договору про реструктуризацію шляхом розстрочення на 3 місяці заборгованості понад обсяги врегульовані за рахунок видатків державного бюджету;
- списання неустойки (штрафів, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних за умови проведення взаєморозрахунків та повного виконання договору про реструктуризацію.

В той же час, Законами України про державний бюджет України на 2023 та 2024 роки не було передбачено спрямування коштів спеціального фонду Державного бюджету України на фінансове забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, передбачених Законом України № 1639. Крім того, наразі положення Закону № 1639 потребують вдосконалення в частині переформатування структури боргів, розширення періоду заборгованості, яка підлягає врегулюванню відповідно до вказаного Закону.

Таким чином, більша частина заборгованості ОГРМ підпадає під дію Закону України № 1639 та є заблокованою до стягнення.

Товариство надавало інформацію щодо проблематики та обсягів накопиченої заборгованості ОГРМ за несанкціоновані відбори, а також можливих наслідків цього для надійного функціонування газотранспортної системи України, безперебійного постачання газу споживачам України та належного виконання транзитних зобов'язань у листах до Уряду, Міненерго, НКРЕКП № ТОВВИХ-23-3964 від 29.03.2023, № ТОВВИХ-23-5549 від 01.05.2023, № ТОВВИХ-23-8229 від 19.06.2023 та № ТОВВИХ-23-11058 від 14.08.2023. Товариство також інформувало Уряд, Міненерго, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, НКРЕКП про ризики несанкціонованих відборів газу з ГТС через недієвість механізму ПСО у листі № ТОВВИХ-23-12119 від 01.09.2023.

Щодо заборгованості ОГРМ, що входять до групи НАК «Нафтогаз України»

3.28 Рішенням Дочірньої Компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», було створено товариство з обмеженою відповідальністю «Газорозподільні мережі України».

Згідно постанови Кабінету Міністрів України № 1335 від 25 листопада 2022 року «Про врегулювання питання використання газорозподільних систем або їх складових» ТОВ «Газорозподільні мережі України» передано в експлуатацію державні газорозподільні мережі.

Протягом звітнього періоду до складу Групи Нафтогаз інтегровано 27 газорозподільні підприємства: АТ «Черкасигаз», АТ «Донецькоблгаз», АТ «Кіровоградгаз», АТ «Дніпрогаз», АТ «Харківгаз», АТ «Криворіжгаз», АТ «Харківміськгаз», АТ «Київоблгаз», АТ «Житомиргаз», АТ «Львівгаз», АТ «Вінницягаз», АТ «Сумигаз», АТ «Дніпропетровськгаз», АТ «Хмельницькгаз», АТ «Івано-Франківськгаз», АТ «Миколаївгаз», АТ «Волиньгаз», АТ «Чернігівгаз», АТ «Закарпатгаз», АТ «Рівнегаз», АТ «Запоріжжягаз», АТ «Чернівцігаз», АТ «Тисменицягаз», АТ «Коростишівгаз», АТ «Луганськгаз» та ПрАТ «Мелітопольгаз».

Відповідними рішеннями НКРЕКП внесено зміни до постанови НКРЕКП від 26 грудня 2022 року № 1839 «Про видачу ліцензії з розподілу природного газу ТОВ «Газорозподільні мережі України» та розширено перелік територій ліцензованої діяльності ТОВ «Газорозподільні мережі України» за рахунок територій ліцензованої діяльності вищевказаних підприємств, а ліцензії на розподіл останніх відповідно анульовано.

3.29 Разом із тим, лишається невирішеним питання погашення заборгованості зазначених підприємств перед Оператором ГТС, яка на цей час перевищує 16 млрд грн.

Товариство листом № ТОВВИХ-22-13820 від 19.12.2022 інформувало Кабінет Міністрів України, Міненерго та НКРЕКП щодо ризиків завдання збитків Оператору ГТС у зв'язку зі зміною суб'єктів управління об'єктами державної власності, що використовується для розподілу природного газу.

Товариство зверталось до Верховної Ради України, Міненерго та НКРЕКП листом № ТОВВИХ-23-128 від 05.01.2023 щодо ініціювання змін до законодавства, які передбачають обов'язковість передачі правонаступнику боргових зобов'язань ОГРМ з оплати послуг транспортування і постачання природного газу разом з майном, призначеним

для розподілу природного газу, а також щодо необхідності врахування під час прийняття рішення про видачу ліцензії питання наявності заборгованості попереднього ліцензіата для уникнення прийняття рішень про анулювання ліцензії ОГРМ без одночасного врегулювання питання боргів перед Оператором ГТС.

За результатами проведеного державного фінансового аудиту діяльності Оператора та ревізії окремих питань фінансово-господарської діяльності Оператора ГТС Державною аудиторською службою у листі від 10.08.2023 № 000500-12/8988-2023 надано пропозиції Міністерству енергетики України забезпечити укладення договорів експлуатації газорозподільних систем або їх складових з ТОВ «Газорозподільні мережі України» та припинення дії договорів експлуатації газорозподільних систем або їх складових з діючим оператором ГРМ одночасно з укладанням договору про переведення боргу (заміну сторони у зобов'язанні) відповідного оператора ГРМ перед Оператором ГТС на ТОВ «Газорозподільні мережі України».

На виконання доручення Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки Ю. Свириденко від 21.08.2023 № 53072/7/1-21 в Міненерго під головуванням Міністра енергетики України Германа Галуценка 30.08.2023 проведено нараду щодо результатів аудиту та ревізії ТОВ «Оператор газотранспортної системи України».

За результатами наради під головуванням Міністра енергетики України Германа Галуценка складено вирішено, що врахування пропозицій ДАСУ є неприйнятним, оскільки їх прийняття призведе до унеможливлення передачі державних газорозподільних мереж до ТОВ «Газорозподільні мережі України».

3.30 Проблеми із накопиченням заборгованості замовників послуг транспортування перед Оператором ГТС частково обумовлені недосконалою поточною структурою правовідносин між учасниками ринку, обсягом їх прав та обов'язків, а також недоліками процедурного регулювання, в тому числі притягнення до відповідальності, зокрема:

- 1) проблемні відбори ОГРМ існують через невиконання ними обов'язків з балансування своїх портфоліо у якості Замовника, і надання переваги відборам природного газу із ГТС, замість його купівлі його на ринку;
- 2) режим ПСО та ПОН містить деякі суперечності та прогалини, які негативно впливають на функціонування ринку - недосконалий регуляторний дизайн структури прав та обов'язків у режимі ПСО та ПОН (можливість відмови від постачання газу при невиконанні споживачем ряду умов) у поєднанні з державною політикою захисту певних категорій споживачів (заборона припинення газопостачання);
- 3) ПОН не визнає акти Регулятора, згідно яких має постачати газ ТКЕ та ОГРМ без діючого постачальника, та оскаржує їх в суді. ОГТС на виконання Кодексу ГТС здійснює алокацію відборів ТКЕ і ОГРМ без постачальника на ПОН. ПОН не подає газ вказаним споживачам, заперечує негативний небаланс і не оплачує його;
- 4) порушення провадження у справах про банкрутство щодо будь-якого ОГРМ чи ТКЕ, а також вчинення виконавчих дій щодо стягнення за рішеннями суду заблоковано на час присутності відповідного боржника в Реєстрі (Закон № 1639 та № 1730);
- 5) на практиці ОГРМ не можуть від'єднати захищених споживачів, особливо ТКЕ під час опалювального сезону, навіть у випадках наявності заборгованості.

3.31 Товариство залучає ключові зацікавлені сторони (Кабінет Міністрів України, Міністерство енергетики України, НКРЕКП, НАК «Нафтогаз України» тощо) до вирішення системних проблем на ринку природного газу, зокрема:

- визначення з правонаступництвом боргів Операторів ГРМ перед Товариством, зокрема, шляхом внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питання використання газорозподільних систем або їх складових» від 25.11.2022 № 1335

про обов'язковість укладення договорів про переведення боргу (заміну сторони у зобов'язанні) Операторів ГРМ перед Оператором ГТС на ТОВ «Газорозподільні мережі України», яке набуває права експлуатації газорозподільних систем або їх складових на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 25.11.2022 № 1335;

- врегулювання частини заборгованості Товариства відповідно до Закону України № 1639 “Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу” та постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1179 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансового забезпечення заходів з врегулювання заборгованості, визначених Законом України “Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу”, та проведення відповідних взаєморозрахунків”;

- забезпечення виконання уповноваженими суб'єктами ринку газу вимог нормативно правових актів (постанови Кабінету Міністрів України № 222 від 06.03.2022, наказу Міністерства енергетики України від 26.02.2022 № 87 і Національного плану дій).

Також Товариство активно проводить претензійно-позовну роботу з контрагентами з метою запобігання зростанню дебіторської заборгованості.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Шляхи мінімізації ризику:

1) оптимізація газотранспортної системи України:

Очікується, що за умов «нульового транзиту» більше половини компресорних станцій (компресорних цехів) не будуть задіяні в транспортуванні природного, що підтверджується також результатами моделювання та оцінки потенціалу оптимізації ГТС, здійсненого в межах проекту USAID's Energy Security Project (ESP). У зв'язку з цим є необхідність оптимізації надлишкових потужностей, які генерують додаткові операційні витрати для Оператора ГТС.

Отже, до проблемних питань можна віднести відсутність механізму оптимізації функціонування об'єктів ГТС без виведення їх із експлуатації та недосконалість чинного порядку виведення із експлуатації об'єктів ГТС.

Товариством ініційовано зміни до законодавства з метою створення правових засад для запровадження Оператором ГТС особливого режиму експлуатації магістральних газопроводів - законопроект “Про внесення змін до Закону України "Про нафту і газ" щодо визначення критичних сховищ газу та критичних магістральних трубопроводів транспортування газу”, реєстр. № 6133 від 05.10.2021. Законопроект № 6133 було підтримано для прийняття за основу рішенням від 27.01.2022 та наразі законопроект очікує розгляду Верховною Радою України у II читанні.

Товариством також ініційовано зміни до Порядку виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їх переробки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 209, якими пропонується вдосконалити чинний порядок виведення із експлуатації магістральних газопроводів, зокрема шляхом оновлення вимог до документів, що додаються до заяви про виведення із експлуатації об'єкту (пропозиції змін надавались у листі Оператора ГТС до Міненерго № ТОВВИХ-21-13830 від 07.12.2021).

2) підвищення тарифу на транспортування природного газу:

При відсутності транзиту необхідно буде підвищувати тарифи на транспортування природного газу більш ніж в 3,5 рази, оскільки тарифне навантаження на споживачів України суттєво зросте, або залучати зовнішню допомогу для підтримки діяльності Товариства.

3) пошук альтернативних напрямків транзиту:

Одним із найперспективніших є Трансбалканський коридор. Цей коридор здатен поєднати грецькі та турецькі СПГ-термінали, підземні сховища газу на заході України та споживачів у Центрально-Східній Європі, що в поєднанні зі значним збільшенням Румунією видобутку природного газу та розвитком інфраструктури СПГ-терміналів варте великої уваги.

Разом з операторами Словаччини, Чехії та Німеччини Товариство працює над створенням Центральноєвропейського водневого коридору, що дозволить транспортувати до 5 мільйонів тон водню до ЄС щорічно.

3.33 Пункт 82 Меморандуму з МВФ передбачає коригування стратегії компанії після завершення критично важливих реформ корпоративного управління для відображення її нового операційного середовища шляхом оптимізації розміру системи та визначення альтернативних джерел постачання для фінансової та операційної підготовки Оператора ГТС до можливого сценарію нульового транзиту, наприкінці 2024 року.

Подання та затвердження стратегічного плану розвитку Оператора ГТС має відповідати вимогам наказу Мінекономіки від 01.09.2022 № 2897 «Про затвердження форм та Порядку подання і затвердження стратегічного плану розвитку, звіту про виконання стратегічного плану розвитку та інформації про затвердження стратегічних планів розвитку суб'єктів господарювання державного сектору економіки та їх виконання», оскільки держава в особі Міністерства енергетики України володіє часткою в розмірі 100% у статутному капіталі Товариства.

Відповідно до положень Закону України «Про управління об'єктами державної власності», зазначеного наказу, а також Статуту Оператора ГТС, затвердженого наказом Міненерго від 23.10.2023 № 315, повноваження щодо затвердження стратегічного плану розвитку Оператора ГТС належить до компетенції Міненерго як вищого органу Оператора ГТС (Загальні збори), суб'єкта управління об'єктами державної власності та органу управління, тобто органу виконавчої влади, на якого покладено функції управління корпоративними правами держави у статутному капіталі Оператора ГТС.

Крім того, стратегічний план розвитку Оператора ГТС підлягає розгляду та погодженню наглядовою радою Оператора ГТС (пункт 11.17.1 Статуту Товариства).

Наразі проєкт стратегічного плану розвитку Товариства знаходиться в стані розробки відповідно до затвердженої Мінекономіки форми та буде наданий в установленому порядку до наглядової ради Оператора ГТС на розгляд і погодження та, після відповідного погодження, до Міненерго на розгляд і затвердження у визначені Порядком строки.

Щодо інших факторів, які мають вплив на фінансову стабільність Оператора ГТС

Відтермінування впровадження плати за нейтральність

3.34 На сьогодні Кодексом ГТС передбачено поетапне запровадження плати за нейтральність балансування. На першому етапі, що припадає на газові роки 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 та 2022/2023 передбачено, що плата за нейтральність балансування, розрахована Оператором ГТС згідно з вимогами Кодексу ГТС, має інформативний характер, не стягується та не виплачується. На такому етапі передбачається можливість моніторингу розрахунку плати за нейтральність відповідно до вимог, визначених Кодексом ГТС.

Так, у зв'язку з аналізом доходів та витрат, які включаються Оператором ГТС до розрахунку плати за нейтральність, НКРЕКП було виявлено необхідність у конкретизації та вдосконаленні положень Кодексу ГТС в частині передбачення заборони на включення заборгованості замовників послуг транспортування за добовий небаланс та резерву сумнівних боргів до складових витрат Оператора ГТС, пов'язаних з балансуванням.

Крім цього, на другому етапі, який відповідно до положень Кодексу ГТС припадає на 2023/2024 газові роки, передбачено обов'язкове стягнення на користь Оператора ГТС або виплату Оператором ГТС плати за нейтральність, проте один раз за підсумками року у строк до 01 січня.

Оскільки можуть бути ситуації, при яких замовники послуг транспортування, розривають договірні відносини з Оператором ГТС протягом року до настання терміну застосування плати за нейтральність (стягнення з замовників послуг транспортування або її виплати з боку Оператора ГТС), виникає необхідність внесення змін до Кодексу ГТС. Це є підставою для виключення другого етапу впровадження плати за нейтральність та одночасного переходу на третій, при якому плата за нейтральність застосовуватиметься за результатами кожного місяця.

Разом з тим до НКРЕКП надійшли звернення від суб'єктів ринку природного газу, в тому числі Оператора ГТС щодо необхідності відтермінування запровадження обов'язкових етапів плати за нейтральність балансування, починаючи з 2023/2024 газового року у зв'язку з негативним впливом на учасників ринку природного газу наслідків військової агресії проти України.

Враховуючи, що передумовами ефективного впровадження плати за нейтральність балансування є стабілізація фінансового стану Оператора ГТС, а також ринку природного газу в цілому, зокрема в умовах воєнного стану, постановою НКРЕКП від 29.09.2023 № 1785 було відтерміновано обов'язковий етап впровадження плати за нейтральність на один газовий рік (на 01.10.2024) шляхом внесення відповідних змін до Кодексу ГТС.

Впровадження відповідальності за несанкціоновані відбори природного газу

3.35 НКРЕКП як Регулятором на ринку природного газу, визнано наявність проблеми несанкціонованих відборів газу з ГТС та впроваджено постановою від 31 січня 2023 року № 182 плату за несанкціонований відбір природного газу з ГТС, а також вдосконалено порядок визначення несанкціонованого відбору природного газу та встановлено обов'язок щодо оплати вартості обсягів природного газу, що є несанкціонованим відбором.

Відповідно до змін, внесених зазначеною постановою, несанкціонований відбір природного газу – це відбір природного газу у таких випадках:

- за відсутності споживача в Реєстрі споживачів постачальника будь-якого постачальника протягом розрахункового періоду;

- за відсутності Оператора ГРМ у Реєстрі споживачів постачальника будь-якого постачальника протягом розрахункового періоду, крім випадку закупівлі природного газу відповідно до положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу;

- після закінчення строку, встановленого законодавством для припинення (обмеження) розподілу (транспортування) природного газу споживачам;

- шляхом самовільного під'єднання до газотранспортної системи та/або з навмисно пошкодженими приладами обліку природного газу або поза охопленням приладами обліку прямого споживача;

- шляхом самовільного відновлення споживання природного газу прямого споживача.

З моменту запровадження поняття несанкціонованого відбору газу та плати за несанкціонований відбір (01.02.2023) по 31.12.2023 з ГТС було несанкціоновано відібрано 600 млн куб.м на загальну суму 596 млн грн.

Крім того, з метою посилення відповідальності за несанкціонований відбір природного газу шляхом впровадження її на рівні закону, Оператором ГТС було напрацьовано зміни до

Кримінального кодексу України, які передбачають встановлення кримінальної відповідальності операторів ГРМ та прямих споживачів за несанкціонований відбір природного газу з газотранспортної системи та несанкціонований розподіл природного газу. Пропозиції зазначених змін, а також обґрунтування необхідності їх ініціювання на розгляд Верховної Ради України направлено до Міненерго листами від 22.09.2023 № ТОВВИХ-КТ-308 та від 10.11.2023 № ТОВВИХ-23-16126.

Доручення з запровадження кримінальної відповідальності за несанкціоновані відбори природного газу передбачено також підпунктом «в» пункту 2 рішення РНБО «Щодо додаткових заходів із посилення стійкості функціонування енергетичної системи та підготовки національної економіки до роботи в осінньо-зимовий період 2023/24 року», введеного в дію Указом Президента України 07.11.2023 № 737/2023.

Вдосконалення порядку надання фінансового забезпечення послуг транспортування

3.36 Товариством листом № ТОВВИХ-23-13251 від 22.09.2023 було ініційовано винесення на розгляд Регулятору проєкті рішень Регулятора щодо:

- впровадження фінансового забезпечення у формі перерахунку грошових коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) замовника послуг транспортування;
- надання оператору газотранспортної системи права на перевірку банківської гарантії, наданої в якості фінансового забезпечення;
- встановлення обов'язку замовника послуг транспортування надати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати вартості добових негативних небалансів за попередній газовий місяць та вартості добових негативних небалансів поточного газового місяця у формі передачі грошових коштів та/або перерахунку коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу);
- встановлення на період дії в Україні воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування, зобов'язання замовників послуг транспортування забезпечувати надання оператору газотранспортної системи фінансового забезпечення виконання зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу у формі передачі в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу у розмірі не менше 50% від розміру достатнього фінансового забезпечення, за умови забезпечення непокритого грошовими коштами розміру достатнього фінансового забезпечення шляхом надання банківської гарантії.

Наразі зазначені пропозиції знаходяться на розгляді НКРЕКП.

Щодо ризиків для дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, які становить поширення на Оператора ГТС дії постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899

3.37 Враховуючи, що з 27.10.2023 Оператор ГТС є суб'єктом господарювання державного сектору економіки в розумінні частини 2 статті 22 Господарського кодексу України, на Оператора ГТС з вказаної дати поширюється законодавство України щодо суб'єктів державного сектору, зокрема положення постанови Кабінет Міністрів України від 03.10.2012 № 899 «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку» (далі – Постанова № 899).

Постанова № 899 забороняє суб'єктам господарювання державного сектора економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, здійснювати витрати, в тому числі на капітальні інвестиції, за винятком випадків, рішення щодо яких прийнято Кабінетом Міністрів України.

В той же час, заборона фінансувати капітальні інвестиції при незатвердженому річному фінансовому плані, з одної сторони, ставить під загрозу реалізацію приписів статей 20, 22, 28 Закону України «Про ринок природного газу» щодо відповідальності оператора газотранспортної системи за інвестиційне планування будівництва і введення в експлуатацію нових об'єктів газової інфраструктури або їх складових, забезпечення оператором газотранспортної системи надійної та безпечної експлуатації, підтримання в належному стані та розвитку, включаючи нове будівництво та реконструкцію газотранспортної системи, виконання 10-ти річного плану розвитку газотранспортної системи, затвердженого НКРЕКП тощо.

З іншої сторони, можливість здійснення капітальних інвестицій за рішенням Кабінету Міністрів України несе ризики порушення вимог щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС в частині можливого впливу Уряду на здійснення витрат Оператором ГТС

Враховуючи, що Кабінет Міністрів України є суб'єктом управління корпоративними правами держави у статутному капіталі вертикально інтегрованої організації – НАК «Нафтогаз України» та здійснює повноваження щодо інших суб'єктів, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, Кабінет Міністрів України підпадає під обмеження частини третьої статті 23 Закону України «Про ринок природного газу» та не має права здійснювати контроль над оператором 2 газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) або користуватися будь-яким правом щодо оператора газотранспортної системи (у тому числі будь-якими правами щодо самої газотранспортної системи).

Оператор ГТС звертався до Міністерства енергетики України листом № ТОВВИХ-23-14233 від 09.10.2023 щодо ініціювання внесення відповідних змін до Постанови № 899. Наразі зазначене питання знаходиться на розгляді Міненерго.

Контролер службовою запискою № ТОВСЛ-23-41110 від 03.11.2023 інформувала керівництво Оператора ГТС щодо ризиків для дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, які становить поширення на Оператора ГТС дії Постанови № 899, а також надавала відповідну інформацію НКРЕКП у листі № ТОВВИХ-23-15766 від 03.11.2023.

Щодо затвердження фінансового плану

3.38 Відповідно до положень абзацу третього частини третьої статті 89 Господарського кодексу України, фінансовий план оператора газотранспортної системи підлягає розробці в порядку, визначеному його установчими документами, та затвердженню суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу.

Пунктом 10.5.3 Статуту Товариства визначено, що до виключної компетенції Загальних зборів належить розгляд та затвердження фінансового плану (бюджету) Товариства, підготовленого Дирекцією та погодженого Наглядовою радою Товариства з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності оператора газотранспортної системи, визначених Господарським кодексом України, Законом України «Про ринок природного газу» та Законом України «Про Кабінет Міністрів України».

Згідно з пунктом 10.2 Статуту Товариства, повноваження та функції Загальних зборів, передбачені цим Статутом та законодавством України, здійснюються одноосібно єдиним учасником Товариства – державою в особі Органу управління.

30.11.2023 відбулося засідання наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» на якому на підставі підпункту 11.17.1 пункту 11.17 Статуту Товариства відповідно до якого до виключної компетенції наглядової ради Товариства належить розгляд та погодження для затвердження у подальшому Загальними зборами фінансового плану (бюджету)

Товариства, наглядовою радою ТОВ «Оператор ГТС України» було прийнято рішення від 30.11.2023 № 1, яке передбачає:

- 1) розглянути та погодити фінансовий план ТОВ «Оператор ГТС України» на 2023 рік для подальшого його затвердження Загальними зборами, що додається;
- 2) Генеральному директору ТОВ «Оператор ГТС України» або особі, яка виконує його обов'язки, подати фінансовий план ТОВ «Оператор ГТС України» на 2023 рік на затвердження суб'єкту управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу відповідно до абзацу третього частини третьої статті 89 Господарського кодексу України.

Оператором ГТС листом № ТОВВИХ-23-18022 від 13.12.2023 надано Міністерству енергетики України проєкт фінансового плану ТОВ «Оператор ГТС України» на 2023 рік, погоджений рішенням наглядової ради ТОВ «Оператор ГТС України» від 30.11.2023 № 1, для його розгляду та затвердження у встановленому порядку.

Фінансовий план Товариства на 2023 рік було затверджено наказом Міністерства енергетики України від 21.12.2023 № 394 відповідно до статті 89 Господарського кодексу України та Статуту Оператора ГТС.

Наказ Міненерго «Про затвердження Фінансового плану Товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» на 2023 рік» від 21.12.2023 № 394 підписано заступником Міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Фарідом Сафаровим на підставі довіреності Міністра енергетики України Германа ГАЛУЩЕНКА від 18 грудня 2023 року № 26/1.1-27.2-25819.

Щодо заборгованості з оплати вартості добових небалансів

3.39 Станом на 31.12.2023 року прострочена заборгованість Товариства щодо оплати вартості добового небалансу перед замовниками послуг транспортування, строк виконання яких настав становить 5 958 724,49 грн, з якої 1 208 866,37 грн – заборгованість, що сформувалась за 2023 рік.

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Станом на 17.01.2024 заборгованість Товариства щодо оплати вартості добового небалансу за 2023 рік перед замовниками послуг транспортування, строк виконання яких настав, обумовлена закриттям банківського рахунку замовника послуг транспортування та відсутністю реєстрації замовниками послуг транспортування податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних відповідно до вимог Податкового кодексу України.

Протягом звітнього періоду не виявлено порушень Оператором ГТС вимог пункту другого частини третьої статті 27 Закону України «Про ринок природного газу» щодо наявності у своєму розпорядженні фінансових, технічних, матеріальних та людських ресурсів, необхідних для виконання покладених статтею 28 Закону функцій. Найбільші загрози для діяльності Товариства протягом звітнього періоду становили загрози для фінансової стабільності Товариства, пов'язані з простроченою заборгованістю ТОВ «ГК «Нафтогаз України» в рамках виконання функцій постачальника «останньої надії», простроченої заборгованості Операторів ГРМ перед Товариством за газ відібраний з ГТС на ВТВ, а також ризики, пов'язані зі діяльністю в умовах обмеженого транзиту та загрозою втрати доходів від транзиту газу до країн Європи.

4. НЕДИСКРИМІНАЦІЙНЕ СТАВЛЕННЯ ДО СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ ТА УЧАСНИКІВ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

4.1 Відповідно до вимог Закону України «Про ринок природного газу» та Програми відповідності (пункт 8.1) діяльність Оператора ГТС не повинна обмежувати або в інший спосіб негативно впливати на конкуренцію на ринку природного газу.

Оператор ГТС надає послуги транспортування природного газу, виконує інші функції Оператора ГТС відповідно до Закону, Кодексу ГТС та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Оператора.

При цьому Оператор ГТС забезпечує недискримінаційний та прозорий доступ до газотранспортної системи всім суб'єктам ринку природного газу (користувачам системи), які відповідають вимогам Закону, Кодексу ГТС та іншим відповідним нормативно-правовим актам із дотриманням Закону, Кодексу ГТС та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Оператора ГТС.

4.2 Оператором ГТС протягом звітного періоду застосовувався принцип недискримінаційності, зокрема, до наступного переліку внутрішніх процесів:

приєднання до газотранспортної системи;

надання послуг з транспортування природного газу;

балансування та оперативного-диспетчерського управління газотранспортною системою;

виставлення рахунків за надані послуги;

комунікація із прямими споживачами та замовниками послуг з транспортування природного газу;

надання інформації, обов'язковість надання якої встановлена законодавством (з урахуванням особливостей оприлюднення інформації під час воєнного стану).

Надання послуг замовникам послуг транспортування

4.3 Товариство забезпечує недискримінаційний та прозорий доступ до газотранспортної системи всім суб'єктам ринку природного газу (користувачам системи) шляхом укладання договорів транспортування природного газу у типовій формі, яка затверджена НКРЕКП, а також шляхом розміщення необхідної відповідної інформації на офіційному вебсайті Товариства.

Товариством відповідно до пункту 8.4 Програми відповідності запроваджено механізми/процедури щодо:

- розміщення на своєму вебсайті у недискримінаційний спосіб інформації, що стимулюватиме розвиток ринку природного газу;

- придбання енергоресурсів, в тому числі природний газ, необхідних для здійснення своєї господарської діяльності, у недискримінаційний і прозорий спосіб та на ринкових умовах.

4.4 На виконання пункту 8.5 Програми відповідності оприлюднення інформації щодо умов і вартості послуг забезпечено шляхом розміщення відповідної інформації на вебсайті Товариства: <https://tsoua.com/kliyentam/taryfy-na-transportuvannya-gazu>, <https://tsoua.com/kliyentam/yak-staty-kliyentom/dogovir/>.

Укладання договорів транспортування природного газу здійснюється за алгоритмом, вказаним на офіційному вебсайті Товариства: <https://tsoua.com/kliyentam/yak-staty-kliyentom/dogovir/>.

Згідно з пунктом 8.10 Програми відповідності надання послуг транспортування природного газу, виставлення рахунків за надані послуги, а також комунікація (обмін інформацією) зі споживачами (користувачами системи) здійснюються на підставі типового договору транспортування природного газу для уникнення будь-яких проявів дискримінації

учасників ринку. Крім цього, на офіційному вебсайті Товариства розміщена інформація для зв'язку з контакт-центром Товариства: <https://tsoua.com/kontakty/>.

Щодо портфеля договорів транспортування природного газу Товариства: станом на цей час, загальна кількість укладених договорів транспортування природного газу Товариства складає 1228 од., 139 з яких укладено у період 2023 року.

4.5 Відповідно до пункту 1 глави 3 розділу I Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493, Оператор ГТС на підставі договору транспортування природного газу та згідно з умовами, визначеними в Кодексі ГТС, надає суб'єктам ринку природного газу:

- 1) право користування газотранспортною системою в межах розподілу потужностей на точках входу та виходу;
- 2) послуги транспортування природного газу газотранспортною системою в межах договірних потужностей та підтверджених номінацій.

4.6 Товариством забезпечено розміщення у вкладці «Замовлення та оплата послуг» розділу «Клієнтам» наступних вкладок:

- розподіл потужності на міждержавних з'єднаннях, яка, в свою чергу, містить такі вкладки:
 - порядок проведення аукціону;
 - стати учасником аукціону;
 - реєстрація на аукціонній платформі;
 - правила користування аукціонними платформами;
 - календар аукціонів; повідомлення про проведення аукціонів;
 - результати аукціонів;
 - аукціоні платформи та міждержавні з'єднання;
 - процедура нової (збільшеної) потужності;
- розподіл потужності на внутрішніх точках (<https://tsoua.com/prozorist/vilnipotuzhnosti>);
- оплати потужності (<https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/oplata>);
- фінансове забезпечення (<https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/finzabezpechennya>);
- процедура передачі потужності (<https://tsoua.com/procedura-peredachi-potuzhnosti>);
- балансуєча група (<https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/balansuyuchagrupa>);
- нейтральність балансування (<https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/nejtralnist-balansuvannya>);
- регулювання перевантажень (<https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/regulyuvannya-perevantazhen>).

Інформація про наявність гарантованої та переривчастої потужності точок входу/виходу на міждержавних з'єднаннях на період однієї газової доби розміщується на вебсайті Оператора ГТС за посиланням <https://tsoua.com/prozorist/vilni-potuzhnosti>.

Слід зазначити, що на вебсайті Товариства за посиланням <https://tsoua.com/kliyentam/zamovlennya-poslug/rozpodil-potuzhnosti-na-vnutrishnih-tochkah> міститься календар розподілу потужності на внутрішніх точках входу та виходу на газові

періоди: на 2020-2021 роки, на 2021-2022 роки, на 2022-2023 роки та на 2023-2024 роки, тощо.

На вебсайті Товариства у вкладці «Клієнтам» у розділі «Тарифи» розміщено інформацію щодо тарифів на транспортування газу для внутрішніх точок входу і виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) на регуляторний період 2020-2024 року; тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) на міждержавних з'єднаннях на регуляторний період 2020 – 2024 роки, коефіцієнти, які враховують період замовлення потужності та сезон замовлення потужності, що застосовуються до тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) на міждержавних з'єднаннях на регуляторний період 2020 – 2024 роки, знижувальні коефіцієнти для потужності з обмеженнями до тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) на міждержавних з'єднаннях на регуляторний період 2020 – 2024 роки, затверджені постановою НКРЕКП від 24 грудня 2019 року № 3013.

На вебсайті Товариства у вкладці «Клієнтам» розміщено наступну інформацію:

У розділі «Як стати клієнтом» розміщено:

- інструкцію (Презентація як стати замовником послуг транспортування природного газу), перелік послуг, що надаються Оператором ГТС, умови їх надання та тарифи;
- проект договору транспортування для резидентів українською мовою та у двомовній версії для нерезидентів;
- додатки до договору;
- перелік документів, необхідних для укладання договору транспортування природного газу.

У розділі «Замовлення й оплата послуг» розміщено інформацію щодо: розподілу потужності на міждержавних з'єднаннях; розподілу потужностей на внутрішніх точках; оплати потужностей; фінансового забезпечення; добового небалансу; процедури передачі потужностей; балансуючої групи; нейтральності балансування; регулювання перевантажень.

У розділі «Комерційний диспетчинг і звітність» розміщено інформацію щодо номінацій/реномінацій, електронного документообігу; бізнес-правила на міждержавних з'єднаннях; звітність газовидобувного підприємства.

У розділі «Тарифи» розміщено інформацію щодо базової ціни газу; маржинальної ціни газу; тарифи на транспортування газу; калькулятор вартості бронювання потужності; приєднання до ГТС/припинення, відновлення транспортування.

У розділі «Перевірити наявність постачальника» є можливість за ЕІС-кодом споживача перевірити наявність постачальника.

У розділі «Нормативні акти» розміщено посилання на Закон України «Про ринок природного газу».

Замовники послуг транспортування, які мають укладений договір транспортування з Оператором ГТС, набувають права доступу до Інформаційної платформи для електронної взаємодії з Оператором.

У розділі «Номінації/реномінації» розміщено інформацію українською та англійською мовами щодо:

- загального таймінгу подачі та обробки номінацій та алокацій;
- переліку кодів відхилення номінації та їх значень;

- номінацій та процедури здійснення алокації на міждержавних з'єднаннях;
- список точок, по яких алокацією замовника послуг транспортування природного газу є підтверджена номінація.

В розділі «Контакти» вебсайта Товариства розміщена наступна інформація: *Контакт-центр з підтримки замовників послуг*

Графік роботи: робочі дні – з 08:00 до 22:00, вихідні та святкові дні – з 10:00 до 19:00, + 38 (044) 239-77-77 (резиденти), + 38 (044) 298-64-64 (резиденти), + 38 (044) 239- 78-43 (нерезиденти), iplatforma@tsoua.com

Гарячий номер в нічний час з питань обробки номінацій/реномінацій

Графік роботи: робочі дні – з 22:00 до 08:00, вихідні та святкові дні – з 19:00 до 10:00, +38 (044) 461-21-05, +38 (044) 461-21-14, com-disp@tsoua.com

4.7 Відповідно до пункту 2 глави 3 розділу IV Кодексу ГТС, суб'єкти ринку природного газу, які уклали (переуклали) з оператором газотранспортної системи договір транспортування, набувають права доступу до Інформаційної платформи та статусу користувача платформи з моменту укладення (переукладення) договору. Оператор газотранспортної системи присвоює кожному такому суб'єкту ринку природного газу код користувача платформи та створює на інформаційній платформі інтерфейс такого користувача відповідно до його статусу суб'єкта ринку природного газу (постачальник, оператор газорозподільної системи, оптовий продавець/покупець, оператор газосховищ тощо).

Обмін даними між уповноваженими особами користувачів інформаційної платформи та Інформаційною платформою (Оператором ГТС) відбувається через електронну пошту та інтерфейс користувача Інформаційної платформи.

ТОВ «Оператор ГТС України» виконує функції адміністратора Інформаційної платформи.

У вкладці «Клієнтам» в розділі «Як стати клієнтом» -> «Інформаційна платформа» розміщено витяги з нормативно-правових актів, пов'язаних із користуванням Інформаційною платформою, Правила надання доступу до Інформаційної платформи, перелік центрів сертифікації ключів, необхідних користувачам інформаційної платформи для забезпечення ними електронного цифрового підпису (ЕЦП); посилання на заяву на отримання доступу до Інформаційної платформи за допомогою авторизованих API запитів та протоколу обміну AS4.

Також, на вебсайті розміщена «Робоча інструкція. Вхід до системи та робота з інструкціями», відповідно до якої можна налаштувати спільний доступ в Діловому робочому місці користувачів інформаційної платформи та посилання для входу користувачів до системи IPlatforma <https://iplatforma.tsoua.com/start>

Товариством забезпечено її цілісність, доступність, конфіденційність та захист від несанкціонованого доступу до інформації. Веб-додаток інформаційної платформи доступний у мережі Інтернет цілодобово, сім днів на тиждень.

Разом з тим, ІІІ доступна суб'єктам ринку природного газу та операторам торгових платформ у межах їх прав, визначених Кодексом ГТС, зокрема, для подання номінацій/реномінацій, перевірки величин грошових внесків (фінансової гарантії), а також інших дій, передбачених Кодексом ГТС.

Слід зазначити, умовами укладених договорів транспортування природного газу передбачено, що взаємовідносини між замовниками та Оператором ГТС при забезпеченні (замовленні, наданні, супроводженні) послуг транспортування здійснюється сторонами через ІІІ Оператора ГТС. Замовник набуває права доступу до ІІІ з моменту підписання договору транспортування природного газу.

Оператор ГТС присвоює кожному суб'єкту ринку природного газу код користувача платформи та створює на ІІІ інтерфейс такого користувача відповідно до його статусу суб'єкта ринку природного газу (постачальник, оператор газорозподільної системи, оптовий продавець/покупець, оператор газосховищ тощо), про що повідомляє суб'єкта ринку.

Для інших користувачів ІІІ доступна для перегляду публічної інформації без права вчинення дій.

На вебсайті Товариства за посиланням <https://tsoua.com/kliyentam/yak-statykliyentom/informatciina-platforma/> розміщена детальна інформація щодо правил надання доступу до ІІІ Оператора ГТС; інформація щодо необхідних документів для отримання доступу до ІІІ; розміщено посилання за допомогою якого відбувається вхід до системи ІPlatforma, а також інструкція щодо входу та налаштування роботи в ІІІ; налаштовано інструмент АРІ (Application Programming Interface, програмний інтерфейс додатку), що дозволяє формувати та завантажувати файл-звіти стандартизованої форми, а також автоматичний обмін цими файлами через безпечний протокол обміну.

Також, за даним посиланням наявна оперативна інформація ІІІ щодо подання номінацій на наступну газову добу (кількість замовників послуг транспортування, які створили номінацію та кількість перевірених номінацій/реномінацій), оновлення реєстрів споживачів (кількість зареєстрованих та кількість споживачів наявних в реєстрі на відключення).

У зв'язку з прийняттям постанова НКРЕКП від 31.01.2023 № 182, якою було впроваджено положення щодо несанкціонованого відбору, у звітному періоді на Інформаційній платформі було розроблено функційності «несанкціонований відбір газу» та «несанкціонована потужність» для цілей обліку, виписки первинних документів.

Також, на виконання вимог постанови НКРЕКП від 08.08.2023 № 1454, якою було внесено зміни до Кодексу ГТС у частині алгоритмів роботи Інформаційної платформи щодо процедури зміни побутових споживачів, у звітному періоді Товариством було вжито відповідні заходи з приведення алгоритмів роботи Інформаційної платформи до вимог Кодексу ГТС.

Товариством забезпечено оновлення транзакцій та розробку окремих робочих інструкцій для користувачів ІІІ Оператора ГТС:

1. Враховано пропозиції Замовників послуг щодо можливості подання документів необхідних для митного оформлення природного газу, який планується закачувати/відбирати до/з ГС лише до УТГ, після чого УТГ автоматично надсилає ці документи на інформаційну платформу Оператора ГТС. Це зменшує час, необхідний Замовнику на підготовку документів необхідних для митного оформлення.
2. Створена нова транзакція «Електронна канцелярія» (папка «Загальні дані») для перегляду та збереження документів, які були завантажені Замовником в Інформаційну платформу та документи, які були направлені Оператором Замовнику на його внутрішню пошту.
3. Створена нова транзакція «Звіт по номінаціям/реномінаціям» (папка «Номінація та ТС») для формування звітів по номінаціям та реномінаціям Замовником послуг транспортування.
4. Створена нова транзакція «Стан розрахунків» для перегляду Замовником оперативної інформації щодо розрахунків в розрізі послуг.
5. Автоматизація обліку уповноважених представників ЗПТ та обліку ліцензій в Інформаційній платформі.

Також, автоматизація процесу визначення якості та ФХП природного газу, зокрема:

- завантаження щодобових фізико-хімічних показників через Інформаційну платформу;
- формування місячного паспорту-сертифікату в форматі pdf в транзакції «Паспорт ФХП»;

- автоматизація розрахунку плати за недотримання параметрів якості природного газу.

Товариством забезпечено розробку окремих робочих інструкцій для користувачів ІІІ Оператора ГТС:

- Монітор постачальника у системі IPlatforma;
- Ведення основних даних про споживачів у системі IPlatforma;
- Повідомлення про споживачів у зоні ліцензійної діяльності оператора ГРМ, які не включені до Реєстру споживачів жодного постачальника/постачальник яких не подав номінацію на точку виходу до ГРМ або така номінація була відхилена оператором ГТС/постачальник яких ініціював припинення їм газопостачання;
- Перегляд та вивантаження даних споживачів у системі IPlatforma для звірки;
- Внесення прогнозних та фактичних даних. Комерція. у системі IPlatforma;
- Структура віртуальних точок у системі IPlatforma;
- Дошка оголошень у системі IPlatforma;
- Ведення довідника споживачів.

4.8 Оператором ГТС розроблено та в тестовому режимі запроваджено функціонування на вебсайті Платформи прозорості Оператора ГТС (далі – «Платформа»). На Платформі прозорості Оператора ГТС представлена ключова інформація для замовників послуг транспортування, ЗМІ та інших зацікавлених осіб у функціонуванні ринку природного газу в Україні. Інформація щодобово актуалізується та доступна в зручному для користувача виді, з можливістю швидкого пошуку запитуваних даних. Крім того, можуть бути також завантажені масиви історичних даних починаючи із дати 01.01.2020. Дані, які відображаються в Платформі прозорості, є агрегованими даними Інформаційної платформи Оператора ГТС (<https://iplatforma.tsoua.com/>), що не розкриває комерційну таємницю замовників послуг транспортування.

У відповідності до рекомендацій щодо внесення змін до комунікаційної політики установ і підприємств енергетичної сфери згідно листа Міністерства енергетики України від 30.03.2022 №26/1.3-24.1-4012, інформація, що підпадає під обмеження, тимчасово не публікується на Платформі прозорості (інформація щодо надходжень від газовидобувних підприємств, руху газу до/від оператора газосховищ та потоку газу до операторів газорозподільних систем не публікується). Через надходження регулярних DDoS-атак на інформаційну систему Оператора ГТС тимчасово обмежено доступ користувачів до сервісу завантаження історичних даних із використанням REST API. Таким чином, функціональність Платформи прозорості наразі значно обмежена через агресію рф, зміни протягом 2023 року не вносились

Безпекові ризики вплинули на можливість автоматичного оновлення відповідних даних у вигляді таблиць в форматі .csv та .xlsb у вкладці «Зміст» Платформи прозорості ТОВ «Оператор ГТС України» (дані щодо комерційних потоків, фізичних потоків та замовлених потужностей). За реокзультатами аналізу звернення на отримання публічної інформації розпорядником якої є Оператор ГТС, що міститься в листі № ТОВВХ-23-30377 від 25.12.2023, було відновлено періодичне оновлення таблиць в форматі .csv та .xlsb у вкладці «Зміст» Платформи прозорості Оператора ГТС з 28 грудня 2023 року.

4.8 Відповідно до інформації, що розміщена на вебсайті Оператора ГТС за посиланням <https://tsoua.com/prozozorist/vzayemodiya-z-operatoramy-tovarnyh-birzh> обмін інформацією щодо торгових сповіщень здійснюється відповідно до договору про взаємодію між оператором газотранспортної системи та оператором товарної біржі, а також розміщена стандартна форма договору про взаємодію між Оператором газотранспортної системи та

Оператором торгової платформи, стандартна форма листа про надання згоди Оператору ГТС на передачу прав та обов'язків за Договором транспортування природного газу.

Проект договору про взаємодію між Оператором торгової платформи та ТОВ «Оператор ГТС України», затверджений наказом ТОВ «Оператор ГТС України» від 24 грудня 2019 року № 337.

Товариством, укладено та діють 3 договори про взаємодію між Оператором ГТС та Оператором торгової платформи, а саме:

1) з ТОВАРНОЮ БІРЖОЮ «УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА» від 22 січня 2020 року № 2001000334/ТБ;

2) з ТОВАРНОЮ БІРЖОЮ «СТОЛИЦЯ» від 29 травня 2020 року № 2005000453/ТБ;

3) з ТОВ «ТОВАРНА БІРЖА «Український ХАБ» від 12 березня 2021 року № 2103000035/ТБ.

Предметом зазначених договорів є забезпечення електронної взаємодії та документообігу між сторонами.

Учасниками торгів на торгових платформах є юридичні особи – замовники послуг транспортування природного газу, які відповідають наступним умовам, зокрема:

- мають договір транспортування природного газу з Оператором ГТС;

- уклали за умови попереднього письмового погодження з Оператором ГТС договір доручення з Оператором торгової платформи, предметом якого є, зокрема, надання Оператору торгової платформи права звертатися до Оператора ГТС із запитом та отримувати від нього інформацію про наявність діючого договору транспортування природного газу, відсутність підстав для припинення Оператором ГТС послуг за договором транспортування природного газу та надавати від імені та за дорученням учасника торгів сповіщень на відчуження чи набуття природного газу після набуття/відчуження права власності на такий обсяг (об'єм) природного газу за договором купівлі-продажу природного газу (або іншої цивільно-правовою угодою).

Положеннями пункту 1 глави 4 розділу XIV Кодексу ГТС визначено, що для забезпечення функціонування ліквідного ринку природного газу та можливості торгівлі природним газом між учасниками ринку природного газу, для задоволення їх попиту та пропозицій, у тому числі, врегулювання їх небалансів протягом газової доби (D), в Україні можуть створюватися відповідні торгові платформи.

Адміністраторами торгових платформ є оператори торгових платформ.

Порядок участі в торгових операціях на торговій платформі визначається правилами роботи торгової платформи, затвердженими оператором торгової платформи, які мають бути розміщені на його вебсайті та повинні відповідати вимогам Кодексу ГТС і законодавству України.

4.9 На офіційному вебсайті Товариства розміщена інформація для зв'язку з контакт-центром Товариства: <https://tsoua.com/kontakty/>.

Протягом 2023 року Товариство здійснювало комунікацію із замовниками послуг транспортування через контакт-центр Товариства, управління роботи з замовниками у випадках операційної необхідності, шляхом надсилання листів.

У звітному періоді було проведено дві зустрічі з замовниками послуг транспортування. Описи заходів доступні за наступними посиланнями:

1) <https://tsoua.com/news/ogtsu-ta-gazodobuvnyky-obgovoryly-plany-rozvytku-galuzi/>;

2) <https://tsoua.com/news/ukrayinska-gts-zabezpechuye-ponad-100-marshrutiv-transportuvannya-mizh-psg-ukrayiny-ta-yevropejskymy-kordonamy-dmytro-lyppa/>.

Також, з метою поліпшення якості надання послуг Оператора ГТС України та удосконалення обслуговування у вересні 2023 року було проведення опитування замовників послуг транспортування опитування, яке спрямоване на виявлення пріоритетних напрямів, які цікавлять замовників та впливають на покращення роботи Оператора ГТС в різних сферах діяльності підприємства.

Опитування здійснювалося за допомогою інструменту «Google-форма», опитувальник доступний за посиланнями в українській та англійській версіях:

1) https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd6sIrLi_SjpEDRagWTNKmZmq9a_zxvHLpr4U58BM5qC_j0x-Q/viewform?usp=sf_link;

2) https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdVHGgdVull6EFcdJM3bj2B1wx0i_zfD40290WmvceW2cpAAIA/viewform?usp=sf_link.

Крім цього, на виконання вимог пункту 3 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 04.10.2023 № 1812, Товариством було здійснено оповіщення замовників послуг транспортування щодо необхідності реєстрації в НКРЕКП у якості учасника оптового енергетичного ринку. Щодо вжитих заходів Регулятор був повідомлений листом від 24.10.2023 № ТОВВИХ-23-15078.

4.10 Скарги щодо надання послуг транспортування природного газу та/або виставлення рахунків за надані послуги тощо від замовників послуг транспортування протягом звітнього періоду не надходили.

За зверненням НКРЕКП № 12872/16.3.1/7-23 від 29.11.2023 Оператор ГТС листом № ТОВВИХ-23-17306 від 30.11.2023 надавав пояснення та повідомив про розгляд заяв на укладення договорів транспортування природного газу з компанією SRL «Nordgaz Furnizare» та компанією Reasonable Solutions GmbH.

За зверненням НКРЕКП № 13416/16.3.1/7-23 від 11.12.2023 Оператор ГТС листом № ТОВВИХ-23-17975 від 12.12.2023 надавав пояснення та повідомив про розгляд заяв на укладення договорів транспортування природного газу з компанією Gas and Electricity Trading GmbH.

Протягом звітнього періоду не встановлено фактів невиконання, зазначених у п. 8.10 Програми відповідності правил роботи з суб'єктами ринку природного газу та/або третіми особами щодо недискримінаційності працівниками комерційного напряму протягом звітнього періоду.

Щодо здійснення балансуючих дій та закупівлі газу, необхідного для забезпечення безперервного функціонування газотранспортної системи України

4.11 Оператор ГТС здійснює балансуючі дії в порядку, визначеному Кодексу ГТС, для підтримання тиску в газотранспортній системі з метою виконання вимог щодо забезпечення цілісності газотранспортної системи та вимог щодо експлуатації газотранспортної системи та досягнення певної кількості природного газу у газотранспортній системі на кінець доби, що може відрізнятись від кількості, що очікується відповідно до передбачених подач та відборів для такої газової доби, але яка буде сумісна з економічною, ефективною та безпечною експлуатацією газотранспортної системи (глава 3 розділу XIV Кодексу ГТС).

Відповідно до Кодексу ГТС, Оператор ГТС вчиняє балансуючі дії шляхом:

купівлі та продажу короткострокових стандартизованих продуктів та/або;

використання послуг балансування.

Оператором ГТС в 2023 році Товариство вчиняло балансуєчі дії виключно шляхом купівлі та продажу короткострокових стандартизованих продуктів на ТОВ «Українська енергетична біржа».

4.12 Щодо закупівлі природного газу для забезпечення власної господарської діяльності (у тому числі для власних виробничо-технічних потреб, покриття витрат та виробничо-технологічних витрат) Оператор ГТС придбаває енергоресурси, необхідні для здійснення своєї господарської діяльності, у недискримінаційний і прозорий спосіб та на ринкових умовах відповідно до частини сьомої статті 22 Закону України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329-VIII.

Оператор ГТС в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (далі – Закон) є замовником, як суб'єкт господарювання, що провадить діяльність в окремих сферах господарювання та має ексклюзивне право, зокрема є суб'єктом природної монополії з транспортування природного газу.

В той же час відповідно до частини 6 статті 3 Закону його положення не застосовуються у випадку, якщо замовники, визначені пункту 4 частини 1 статті 2 цього Закону, здійснюють закупівлю зокрема природного газу, закупівля якого здійснюється оператором газотранспортної системи, оператором газосховищ та операторами газорозподільних систем для забезпечення власної господарської діяльності (у тому числі для власних виробничо-технічних потреб, покриття витрат та виробничо-технологічних витрат, вчинення балансуєчих дій) відповідно до Закону України «Про ринок природного газу», Кодексу газотранспортної системи, Кодексу газосховищ та Кодексу газорозподільних систем, за умови що такі закупівлі здійснюються на товарних біржах, діяльність яких регулюється законом, що визначає правові умови створення та функціонування (діяльності) товарних бірж, та які відповідають вимогам кодексу газотранспортної системи.

Враховуючи вищезазначене, в період 2023 року Товариство здійснювало закупівлю природного газу для забезпечення власної господарської діяльності виключно на товарній біржі ТОВ «Українська енергетична біржа».

4.13 Відповідно до пункту 1 глави 8 розділу XII Кодексу ГТС Оператор ГТС може укласти угоду про впровадження оперативного балансового рахунку з оператором суміжної газотранспортної системи, оператором газорозподільної системи, суміжним газовидобувним підприємством, оператором установки LNG або оператором газосховища, що мають фізичне з'єднання з газотранспортною системою, для підтримання подачі природного газу на точку входу до газотранспортної системи або відбору з точки виходу з газотранспортної системи.

Між АТ «УКРТРАНСГАЗ» та ТОВ «Оператор ГТС України» укладено Угоду про взаємодію від 18 березня 2021 року № 2103000054. Відповідно до даної угоди, оперативний балансовий рахунок (ОБР) – це негрошовий рахунок, на якому відображається технологічно обумовлена різниця між обсягами газу, номінованими замовниками послуг транспортування та замовниками послуг транспортування та замовниками послуг зберігання природного газу на віртуальну точку входу/виходу до/з газотранспортної системи з/до газосховищ, що узгоджені Оператором ГТС та Оператором газосховищ, і фактичними даними фізичними обсягами передачі/приймання газу між Оператором ГТС і Оператором газосховищ у фізичних точках входу/виходу до/з газотранспортної системи з/до газосховищ, що наведено в додатку 1 до цієї угоди.

Пунктом 4 Угоди про взаємодію визначено, що сторони вирішили встановити значення ліміту накопичення ОБР у розмірі $\pm 15\,000,000$ тис. куб. м. Сторони докладають усіх зусиль для підтримки значення накопиченого ОБР в межах встановленого ліміту, з врахуванням ефективності, надійності та належного функціонування обох систем.

Якщо значення накопиченого ОБР перевищить встановлений ліміт, Сторони зобов'язані докласти всіх зусиль, щоб відновити його значення до меж встановленого ліміту протягом наступних трьох газових діб.

Значення накопиченого ОБР на останній день грудня 2022 року становило 340 622 тис.куб.м, на останній день грудня 2023 року – 348 121 тис.куб.м.

Інформація щодо перевищення фактичного значенням накопиченого ОБР понад ліміт, встановлений Угодою про взаємодію, надавалась НКРЕКП у межах планової перевірки, проведеної відповідно до Плану здійснення заходів державного контролю суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг на 2023 рік та відображена у Акті планової перевірки від 19 жовтня 2023 року.

У серпні 2022 року АТ «УКРТРАНСГАЗ» звернулося до Господарського суду міста Києва з позовом від 01 серпня 2022 року № 1001ВИХ-22-2499 до ТОВ «Оператор ГТС України» із зобов'язанням привести ОБР у відповідності до умов Угоди про взаємодію від 18 березня 2021 року № 2103000054 до меж встановленого ліміту $\pm 15\,000\,000$ тис. куб. м шляхом передачі до ПСГ АТ «УКРТРАНСГАЗ» природного газу в обсязі 112 394,51574 тис. куб. м.

Рішенням господарського суду міста Києва від 12.01.2023 та постановою Північного апеляційного господарського суду від 05.12.2023 у справі № 910/7023/22 у задоволенні позову АТ «УКРТРАНСГАЗ» відмовлено.

Ухвалою Касаційного господарського суду Верховного Суду від 21.01.2024 відкрите касаційне провадження за касаційною скаргою акціонерного товариства "Укртрансгаз" на рішення господарського суду міста Києва від 12.01.2023 та постанову Північного апеляційного господарського суду від 05.12.2023 у справі № 910/7023/22.

Щодо збільшення пропускної здатності потужностей газотранспортної системи України для забезпечення імпорту природного газу та його накопичення в підземних сховищах

4.14 У 2023 році Оператора ГТС протранспортував понад 4,3 млрд куб. м газу з країн-членів ЄС та Молдови до України, з яких майже 3,3 млрд куб. м газу закачано до українських газосховищ в митному режимі «митний склад». Обсяг газу, накопичений в підземних сховищах України на кінець сезону закачування становив 16,06 млрд куб. м. Потужність точок входу на міждержавних з'єднаннях (Угорщина, Польща, Словаччина, Румунія) становила 65,5 млн куб. м / добу.

Оператор ГТС та FGSZ у грудні 2021 року уклали угоду про запровадження гарантованих потужностей для транспортування природного газу з Угорщини в Україну з 1 січня 2022 року у тестовому режимі. Угода передбачає можливість фізичного транспортування природного газу в обсязі до 8 млн куб. м / добу (у січні 2024 року дію тестового режиму було продовжено до 30 вересня 2024 року).

У лютому 2022 року Оператор ГТС та словацький оператор Eustream a.s. домовились про збільшення гарантованих потужностей для імпорту природного газу у напрямку Словаччина – Україна додатково на 15 млн куб. м / добу (які до цього пропонувалися на переривчастій основі) в ТМЗ Будінце. Як підсумок, загальний обсяг збільшених гарантованих потужностей для імпорту природного газу зі Словаччини в Україну наразі складає 42 млн куб. м / добу і доступний до 31 березня 2024 року.

Оператор ГТС Польщі GAZ-SYSTEM S.A. з квітня 2022 року тимчасово зробив потужність, не розподілену за раніше доступними більш тривалими продуктами (річні, квартальні, місячні), доступною у віртуальній точці з'єднання GCP GAZ-SYSTEM / UA TSO у напрямку з Польщі до України як гарантовану на добовій основі для можливості імпорту газу до України (приблизно 4 млн куб. м / добу).

Наразі Оператор ГТС та GAZ-SYSTEM S.A. проводять процедуру нової (збільшеної) потужності для віртуальної точки з'єднання GCP GAZ-SYSTEM / UA TSO. За результатами отриманих незобов'язуючих заявок під час оцінки потенційного попиту на нову (збільшену) потужність, яка проводилася з 3 липня до 28 серпня 2023 року включно, виявлено попит на гарантовану потужність з Польщі в Україну у розмірі 9 млн куб.м/добу на період 2029/2030-2044/2045. Оператор ГТС та польський оператор GAZ-SYSTEM S.A. розробили спільний Звіт з оцінки ринкового попиту на нову (збільшену) потужність у точках міждержавного з'єднання між українською та румунською газотранспортними системами. До 30 листопада 2023 року тривали публічні консультації щодо проекту пропозицій зі збільшення потужності на державному кордоні між Польщею та Україною. Наразі Оператори продовжують співпрацю в межах процедури нової (збільшеної) потужності.

Також за результатами отриманих незобов'язуючих заявок під час оцінки потенційного попиту на нову (збільшену) потужність, яка проводилася Оператором ГТС з 3 липня до 28 серпня 2023 року включно, виявлено попит на гарантовану потужність на вхід в Україну з Трансбалканського напрямку (з Румунії через Республіку Молдову). Відповідно до узагальнених незобов'язуючих заявок максимальний попит на гарантовану потужність з Румунії в Україну склав 18 млн куб. м /добу, з Молдови в Україну – 20 млн куб. м /добу. ОГТСУ та румунський оператор TRANSGAZ S.A. розробили спільний Звіт з оцінки ринкового попиту на нову (збільшену) потужність у точках міждержавного з'єднання між українською та румунською газотранспортними системами.

На виконання Меморандуму про взаєморозуміння щодо газового коридору «Південь-Північ», або «Вертикального коридору», підписаного 19 січня 2024 року, Оператор ГТС спільно з операторами ГТС Румунії та Молдови 1 лютого розпочали консультації щодо проектної документації в рамках процедури нової (збільшеної) потужності по Трансбалканському напрямку.

Так, відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) 2017/459 від 16 березня 2017 року, яким запроваджується мережевий кодекс щодо механізмів розподілу потужності в газотранспортних системах та яким скасовується Регламент (ЄС) № 984/2013 (CAM NC), а також на виконання пункту 3 глави 2 розділу XX Кодексу ГТС, Оператор ГТС у співпраці з SNTGN TRANSGAZ S.A. та Vestmoldtransgaz" LLC проводить публічні консультації щодо проекту пропозицій зі збільшення потужності на державному кордоні між Румунією та Україною і Республікою Молдова та Україною.

Проектна пропозиція щодо збільшення потужності підготовлена операторами ГТС на основі незобов'язуючих заявок щодо попиту, які отримані від учасників ринку під час процедури оцінки ринкового попиту, що проводилася з 3 липня до 28 серпня 2023 року.

Щодо надання послуг із приєднання до ГТС

4.15 Відповідно до частини другої статті 19-1 Закону України «Про ринок природного газу» оператор газотранспортної системи зобов'язаний за зверненням замовника забезпечити приєднання його об'єкта до газотранспортної системи за умови дотримання замовником вимог кодексу газотранспортної системи. При цьому суб'єкти ринку природного газу є рівними у праві на приєднання до газотранспортної та газорозподільної системи (частина перша статті 19-1 Закону), а отже оператор газотранспортної системи зобов'язаний забезпечити недискримінаційне ставлення до замовників послуг приєднання.

Порядок приєднання до газотранспортної системи об'єктів Замовника визначено розділом VI Кодексу ГТС.

У відповідності до пункту 3 глави 1 Розділ VI Кодексу ГТС Замовники приєднання мають право приєднатися до газотранспортної системи у випадку:

відмови оператором газорозподільної системи замовнику приєднання у зв'язку з відсутністю або недостатністю вільної потужності;

якщо замовник приєднання є газодобувним підприємством, який приєднує об'єкти видобутку/виробництва природного газу (біогазу);

якщо замовник приєднання є оператором газорозподільної системи, межа території ліцензійної діяльності якого максимально наближена до точки приєднання;

якщо тиск, необхідний для забезпечення потреб замовника, перевищує 1,2 МПа.

На виконання вищевказаних вимог Кодексу ГТС та з метою надання інформації суб'єктам ринку природного газу на офіційному вебсайті Товариства за посиланням <https://tsoua.com/kliyantam/yak-staty-kliyentom/plyednannya-do-gts/> розміщено інформацію щодо приєднання об'єктів замовника до ГТС, зокрема, механізм приєднання, перелік необхідних документів, інформація щодо вартості виконаних робіт та контакти з питань приєднання об'єкта до ГТС.

Вартість виконання робіт по розробці та видачі технічних умов на приєднання до ГТС для сторонніх споживачів, визначена відповідно до Методології встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем, затверджена постановою НКРЕКП від 24 грудня 2015 року № 3054, на 2023 рік становила 19 902,67 грн без ПДВ, ПДВ – 3 980,53, всього з ПДВ – 23 883,20 грн.

Розрахунок остаточної вартості виконання робіт по розробці та видачі технічних умов на приєднання до ГТС розміщено на вебсайті Товариства за посиланням: <https://tsoua.com/kliyantam/plyednannya-prypynennia-vidnovlennia/>.

Розрахунок остаточної вартості виконання робіт по розробці та видачі технічних умов на приєднання до ГТС для сторонніх споживачів на 2023 рік погоджений директором фінансовим Оператора ГТС та затверджений головним інженером Оператора ГТС 28 грудня 2022 року.

ЗВЕДЕНА ІНФОРМАЦІЯ
стосовно приєднання об'єктів замовників до ГТС
за період 01.01.2023 - 31.12.2023

№ п/п	Показники	За звітний період
1	Кількість заяв на приєднання до ГТС	35
2	Зміна форми власності або власника	21
3	Зміна технічної потужності	1
4	Кількість виданих технічних умов	12
5	Відновлення подачі газу	0
6	Кількість запитів щодо уточнення даних	3
7	Кількість нових приєднань	5
8	Кількість відмов	0
9	Кількість погоджень проектно-кошторисної документації	3

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Зміни до порядку приєднання до газотранспортної системи України для виробників біометану

4.16 Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку виробництва біометану» від 21 жовтня 2021 року № 1820-IX були внесені зміни до частини першої статті 19 Закону України «Про ринок природного газу», відповідно до яких біогаз та інший вид газу з альтернативних джерел вважається прирівняним до природного газу, при умові що такий газ відповідає вимогам (фізико-хімічним показникам) для доступу до газотранспортних і газорозподільних систем.

Відповідні положення щодо умов доступу та приєднання виробників біогазу, фізико-хімічні показники якого відповідають нормативно-правовим актам на природний газ, до газотранспортних і газорозподільних систем, передбачені положеннями Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493, та Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494.

У лютому 2023 року між Прем'єр-міністром України Д. Шмигалем та Головою Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн підписано Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом щодо стратегічного партнерства у сфері біометану, водню та інших синтетичних газів, в рамках якого сторони домовились зосередити співпрацю, зокрема на виявленні та усуненні технічних та регуляторних бар'єрів для виробництва, транспортування та зберігання біометану.

У зв'язку з цим НКРЕКП було розроблено та прийнято «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва біометану» від 08.06.2023 № 1021, яка визначає особливості приєднання об'єктів виробництва біометану для здійснення подачі біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему.

Виробник біометану має право звернутися до оператора газотранспортної системи про приєднання об'єкта виробництва біометану із будівництвом реверсної компресорної станції (установки, яка є об'єктом газотранспортної системи, та використовується для підготовки, компримування та передачі природного газу та/або біометану з газорозподільної системи до газотранспортної системи) для забезпечення можливості передачі надлишкових обсягів біометану від такого об'єкта до газотранспортної системи через газорозподільну систему. Надання такої послуги приєднання здійснюється оператором газотранспортної системи за рахунок плати за приєднання (пункт 2 глави 3 розділу VI Кодексу газотранспортної системи України).

Технічні умови на приєднання до газотранспортної системи надаються замовнику за наявності письмового висновку оператора газорозподільної системи про відсутність або недостатність вільної потужності для забезпечення принаймні в одну добу протягом календарного року приймання біометану до газорозподільної системи від об'єкта виробництва біометану в межах проектної потужності такого об'єкта виходячи із обсягів споживання/перетоків та технічних обмежень газорозподільної системи (пункт 3 глави 3 розділу VI Кодексу газотранспортної системи України).

Зазначені зміни покликані усунути технічні обмеження передачі біометану до газорозподільної системи, що в свою чергу має стимулювати виробників біометану збільшувати обсяги виробництва газу.

Протягом звітного періоду Товариством було видано технічні умови на приєднання до газотранспортної системи двом компаніям – виробникам біометану (всього видано технічні умови на приєднання для 5 установок з виробництва біометану).

Оператор ГТС надає суб'єктам ринку природного газу послуги відповідно до Закону, Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, Кодексу ГТС, інших нормативно-правових актів та установчих документів. Оператор ГТС забезпечує оприлюднення інформації щодо умов і вартості таких послуг на веб-сайті Оператора ГТС з дотриманням строків оприлюднення та актуалізації відповідної інформації.

Протягом звітнього періоду не виявлено випадків здійснення Оператором ГТС заходів, що можуть обмежити доступ на ринок природного газу інших суб'єктів господарювання, застосування положень договорів, що обмежують конкуренцію, надання переваг суб'єктам ринку, вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та суб'єктам господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019.

5. ПОВОДЖЕННЯ З ІНФОРМАЦІЄЮ

Дотримання вимог щодо оприлюднення інформації

5.1 Програмою відповідності, зокрема абзацом четвертим пункту 8.5 Програми відповідності, визначено перелік відомостей, які підлягають обов'язковому розміщенню Оператором ГТС на веб-сайті українською та, у визначених законодавством випадках, англійською мовами.

Товариство на постійній основі забезпечує замовників актуальною інформацією та розміщує на своєму вебсайті інформацію про:

- перелік послуг, що надаються ліцензіатом, тарифи та умови надання таких послуг, включаючи технічні умови для отримання доступу та приєднання до газотранспортної системи;
- методологію визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу (<https://tsoua.com/kliyentam/taryfy-na-transportuvannya-gazu/>) та методологію визначення плати за приєднання до газотранспортної системи, затверджену НКРЕКП (<https://tsoua.com/kliyentam/plyednannia-prypynennia-vidnovlennia/>);
- кількісні показники обсягів технічної потужності, потужності, право користування якою було надано замовникам згідно з чинними договорами транспортування природного газу, та вільної потужності газотранспортної системи в розрізі точок входу та точок виходу та іншої відповідної інформації щодо потужності газотранспортної системи – на періодичній основі відповідно до вимог чинного Кодексу газотранспортної системи (<https://tsoua.com/prozorst/vilni-potuzhnosti/>; <https://tsoua.com/kliyentam/zamovlenniyaposlug/rozpodil-potuzhnosti-na-vnutrishnih-tochkah/>);
- дані щодо планованих та фактичних обсягів природного газу, що переміщуються газотранспортною системою в розрізі точок входу/виходу та в розрізі діб (<https://tsoua.com/prozorst/test-platformy/>);
- Типовий договір транспортування природного газу, затверджений НКРЕКП (<https://tsoua.com/kliyentam/yak-staty-kliyentom/dogovir/>);
- річну звітність за видами господарської діяльності у встановленому законодавством порядку (<https://tsoua.com/prozorst/finansova-zvitnist/>);
- інформацію, що стимулюватиме розвиток ринку природного газу в недискримінаційний спосіб, а саме:
- розділ новини (<https://tsoua.com/news/>);

- 10-річний план розвитку (інформація тимчасово недоступна у зв'язку зі збройною агресією РФ);
- виконання плану розвитку ГТС (інформація тимчасово недоступна у зв'язку зі збройною агресією РФ);
- графік ремонтних робіт (інформація тимчасово недоступна у зв'язку зі збройною агресією РФ);
- інфраструктурні проекти (інформація тимчасово недоступна у зв'язку зі збройною агресією РФ);
- поточні проекти (інформація тимчасово недоступна у зв'язку зі збройною агресією РФ);
декарбонізація та ГТС майбутнього (<https://tsoua.com/pro-nas/upravlinnyakompanie/dekarbonizatsia-ta-gts-maibutniogo/>).

5.2 Перелік інформації, що вимагається для забезпечення прозорості діяльності Оператора ГТС та підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті, а також відповідальні співробітники за обробку та направлення відповідної інформації, а також строки оприлюднення такої інформації, затверджені наказом Товариства від 24.12.2020 № 1042 «Про забезпечення процесів з обробки, направлення та публікації інформації, що підлягає розміщенню на офіційному веб-сайті Товариства» (зі змінами, внесеними наказом Товариства від 21.01.2021 № 51 та від 15.06.2021 № 503).

Також, повідомляємо, що відповідно до листа Міністерства енергетики України від 30.03.2022 № 26/1.3-24.1-4012 стосовно рекомендацій щодо внесення змін до комунікаційної політики установ і підприємств енергетичної сфери інформація щодо надходжень від газовидобувних підприємств, руху газу до/від оператора газосховищ та потоку газу до операторів газорозподільних систем не публікується.

Крім цього, публікація Товариством інформації здійснюється з урахуванням обмежень, передбачених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26.03.2022 № 349 щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури.

5.3 На виконання доручення Міністерства енергетики України, наданого у листі від 30.03.2022 № 26/1.3-24.1-4012, наданого з огляду на вимоги підпункту 2 пункту 3 Рішення з окремих питань витягу з протоколу № 49 засідання Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року, з метою запобігання поширенню дезінформації та забезпечення єдиної інформаційної політики в період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (з подальшими змінами), Оператором ГТС України було обмежено (тимчасово видалено), зокрема, таку інформацію, яка оприлюднювалась на офіційному веб-сайті:

- схему газотранспортної системи;
- перелік фізичних точок входу/виходу газотранспортної системи України з прив'язкою до віртуальної точки входу/виходу;
- обсяг технічної потужності фізичних точок входу та виходу до/з ГТС;
- графік ремонтних робіт (інформацію про час та місце проведення робіт, запланованих у 2022 році);
- 10-річний план розвитку газотранспортної системи, а також інформацію щодо його виконання.

5.4 Протягом звітної періоду оприлюднення інформації здійснювалось з урахуванням особливостей, передбачених постановою НКРЕКП від 26.03.2022 № 349 «Щодо захисту

інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури», з урахуванням змін внесених постановою НКРЕКП від 20.04.2022 № 384.

Оператор ГТС вжив всі заходи для тимчасового обмеження доступу до інформації, поширення якої може становити загрозу безпеці критичній енергетичній інфраструктурі компанії.

З цією метою компанія повністю або частково обмежила доступ до наступної інформації на корпоративному веб-сайті компанії:

- 10-річний план розвитку
- Виконання плану розвитку ГТС
- Водневі технології
- Графік ремонтних робіт
- Інфраструктурні проекти
- Номінації (частково)
- Нормативні акти (частково)
- Облік газу (частково)
- Оперативні добові дані (частково)
- Основні факти (частково)
- Платформа прозорості (частково)
- Поточні проекти
- Розташування газопроводів територією України
- Структура компанії
- Технічні дані
- Точки та потужності
- Якість газу
- Нейтральність балансування (частково)
- Здоров'я та безпека (частково, є загальна кількість та види дозвільної документації, а дозволи – приховані)
- Екологія та довкілля (частково, є загальна інформація, звіти приховані)
- Платформа прозорості (частково)
- Дописи на сторінці компанії в Fb, Twitter, LinkedIn

5.5 Відповідно до п. 5 глави 1 розділу VII Кодексу ГТС, Оператор газотранспортної системи до 01 листопада календарного року розміщує на веб-сайті інформацію про час та місце проведення робіт, запланованих у наступному календарному році, які можуть викликати зміни в умовах функціонування газотранспортної системи, що призводять до обмеження транспортування природного газу. Оператор газотранспортної системи зазначає список точок входу і виходу, в яких можуть відбутися такі обмеження, а також очікуваний час тривалості цих обмежень.

Згідно з підпунктом 2 пункту 1 постанови НКРЕКП від 26.03.2022 № 349, у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним

відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 на вебсайтах ліцензіатів повинен бути закритий доступ до інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, зокрема щодо місцезнаходження, стану та режимів роботи енергетичного обладнання виробників електричної та теплової енергії, системи передачі та розподілу електричної енергії, газотранспортної системи, газорозподільної системи, газосховищ, транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом, системи централізованого теплопостачання, водопостачання та водовідведення.

У рекомендаціях Міністерства енергетики України у листі від 30.03.2022 № 26/1.3-24.1-4012 надано рекомендації щодо внесення змін до комунікаційної політики установ і підприємств енергетичної сфери в період воєнного стану, а саме: вжити заходів щодо уникнення публікації інформації на власних інтернет-ресурсах та ін., що може бути використана ворогом для завдання збитків як галузі, так і споживачам, зокрема інформації стосовно “відомостей щодо конкретних місць запланованих ремонтних та відновлювальних робіт, щодо процесу проведення таких робіт у реальному часі”.

В зв'язку з цим, Оператором ГТС наразі призупинило розміщення на офіційному вебсайті інформації щодо:

- часу та місця проведення робіт, запланованих у наступному календарному році;
- виникнення протягом звітного періоду (2023 рік) аварій, надзвичайних ситуацій або кризових ситуацій, очікуваний час тривалості та період обмежень у транспортуванні природного газу.

Разом з цим, відповідно до підпункту 4 пункту 1 постанови НКРЕКП від 26.03.2022 № 349 ліцензіати мають забезпечити, зокрема, роботу особистого кабінету споживача (через який, зокрема, забезпечити надання інформації про відновлення електро-, тепло-, водо- та газопостачання споживачів, щодо аварійних перерв в постачанні, орієнтовного часу відновлення постачання після аварійної перерви (якщо відомо), або неможливість відновлення у зв'язку із бойовими діями) та комунікацію зі споживачами, з дотриманням безпеки передачі даних та захисту персональних даних споживача.

Для забезпечення електронної взаємодії та документообігу між суб'єктами ринку природного газу, у тому числі для організації замовлення та супроводження послуг транспортування природного газу в умовах добового балансування газотранспортної системи, а також між суб'єктами ринку природного газу та операторами торгових платформ оператор газотранспортної системи зобов'язаний створити та підтримувати функціонування інформаційної платформи.

Інформація про час та місце проведення робіт, запланованих у наступному календарному році, які можуть викликати зміни в умовах функціонування газотранспортної системи, що призводять до обмеження транспортування природного газу опублікована 30.10.2023р. на інформаційній платформі в розділі «Дошка повідомлень».

Повідомлення про виникнення протягом звітного періоду (2023 рік) аварій, надзвичайні ситуації або кризові ситуації, які впливали на роботу пристроїв, установок або мереж внаслідок агресії РФ на офіційному сайті ТОВ «Оператор ГТС України» не розміщувалися.

Інформування замовників послуг транспортування про можливі обмеження у наданні послуг транспортування та про зміни в умовах функціонування газотранспортної системи здійснювалось через дошку повідомлень інформаційної платформи ОГТСУ та/або шляхом індивідуального повідомлення через офіційну електронну пошту. ОГТСУ повідомляє замовника послуг транспортування, до якого належать введені обмеження, про строки, а також обсяг обмежень у точках входу або точках виходу, а також про вільні потужності в точках входу та/або точках виходу, в яких запроваджені обмеження у відповідності до строків визначених пунктом 1 глави 2 розділу VII Кодексу ГТС.

5.6 Наказом Міністерства енергетики України від 26.02.2022 № 87 введено Кризову ситуацію рівня надзвичайної ситуації та надано право Оператору ГТС на вчинення дій з обмеження постачання для забезпечення безпечного балансування газотранспортної системи.

Вчинення дій відповідно до Національного плану дій, затвердженого наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 02.11.2015 № 687 Товариством у 2023 році не застосовувалось.

Отже, протягом звітнього періоду, виконання пункту 8.5 Програми відповідності щодо розміщення інформації про час та місце проведення робіт, запланованих у наступному календарному році, які можуть викликати зміни в умовах функціонування газотранспортної системи, здійснювалось з урахуванням передбачених законодавством обмежень.

Поводження з інформацією з обмеженим доступом

5.7 Згідно з частиною сьомою статті 19 Закону України «Про ринок природного газу» оператор газотранспортної системи, оператор газосховища, оператор установки LNG зобов'язані забезпечувати конфіденційність інформації, що містить комерційну цінність, яка була отримана ними у процесі провадження господарської діяльності, а також вживати заходів до запобігання розголошенню інформації про власну господарську діяльність, що може становити комерційну цінність для інших осіб, у дискримінаційний спосіб.

Оператор газотранспортної системи згідно з пунктом 9 частини другої статті 22 вказаного Закону зобов'язаний забезпечувати конфіденційність інформації, одержаної під час здійснення господарської діяльності.

5.8 Наказом Оператора ГТС від 16.08.2023 № 589 затверджено Політику управління інформаційною безпекою, якою передбачено, зокрема, що Оператор ГТС, виходячи зі свого бачення, місії, цінностей та своїх стратегічних цілей, визначає кібербезпеку як стратегічну ініціативу і в межах цієї ініціативи впроваджується Система управління інформаційною безпекою відповідно до вимог стандарту ISO/IEC 27001.

5.9 Протягом звітнього періоду договори на транспортування укладались відповідно до Типового договору про транспортування, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2497, положеннями розділу XVIII «Конфіденційність» якого передбачено, що вся інформація, що стосується цього Договору, виконання зобов'язань, прийнятих Сторонами, їх діяльності, та інша інформація і дані щодо відносин між Сторонами є конфіденційними і не можуть у будь-який спосіб передаватися чи розголошуватися будь-якій третій стороні, за винятком випадків, передбачених законодавством, або за письмової згоди іншої Сторони, що відповідає вимогам пункту 10.9 Програми відповідності.

За винятком відомостей, що оприлюднюються відповідно до вимог законодавства, Оператор ГТС забезпечує захист інформації з обмеженим доступом у договорах про надання та/або придбання, та/або спільне використання товарів та послуг із постачальниками товарів та послуг, якщо це передбачено в контрактах, договорах, угодах. Протягом звітнього періоду Оператором ГТС укладались договори, які містять положення, що зобов'язують постачальників, які отримують конфіденційну інформацію від Оператора ГТС, зберігати таку інформацію у таємниці і не розкривати її третім сторонам. Зобов'язання щодо дотримання конфіденційності залишається чинним упродовж та після закінчення строку дії договірних відносин до тих пір, поки відповідна конфіденційна інформація не буде публічно розкрита на законних підставах, або якщо інше не передбачено самим договором.

До комерційної таємниці Оператор ГТС належить, серед іншого, умови та зміст контрактів, договорів, угод (якщо це передбачено у контрактах, договорах, угодах за винятком відомостей, що оприлюднюються відповідно до законодавства) та інформація про виконання контрактів, договорів, угод.

5.10 Протягом звітнього періоду було оновлено Перелік відомостей, що становлять комерційну таємницю ТОВ «Оператор ГТС України» та конфіденційну інформацію щодо персональних даних його співробітників.

Так, наказом Оператора ГТС № 334 від 25.05.2023 Перелік доповнено:

- пунктом 1.7 «Звітна інформація, що надається центральним органам виконавчої влади»;
- пунктом 7.6 «Інформація про обсяг та вартість природного газу оператора газотранспортної системи, що зберігається в газосховищах та/або обліковується на оперативному балансовому рахунку»;
- пунктом 7.7 «Інформація про обсяг природного газу для забезпечення власної господарської діяльності (у тому числі для власних виробничо-технологічних потреб, власних потреб, вчинення балансуєчих дій).

Наказом Оператора ГТС № 691 від 18 вересня 2023 року Перелік доповнено:

- пунктом 1.6 «Локальні акти Товариства» (накази, розпорядження, положення, регламенти, порядки, методики, політики, крім інформації, що розкривається для забезпечення господарської діяльності Товариства);
- пунктом 3.6 «висновки незалежних аудиторських фірм»;
- пунктом 7.8 «інформація про обсяг (запас) природного газу в газотранспортній системі.

5.11 Протягом звітнього періоду порушень правил поведження з інформацією, у тому числі з конфіденційною інформацією та інформацією, що становить комерційну таємницю посадовими особами та працівниками Товариства не було виявлено.

Протягом звітнього періоду інформація з обмеженим доступом учасникам ринку природного газу, зокрема учасникам ВІО не надавалася.

5.12 Доступ до інформаційних систем, баз даних та файлів спільного користування здійснюється виключно через систему звернень користувачів Товариства з обов'язковим погодженням відділу інформаційної безпеки (у тому числі права доступу до накопичувачів інформації). Облік дозволених накопичувачів здійснюється в системі попередження витоку інформації DLP.

5.13 Протягом звітнього періоду періодично проводились навчання та роз'яснення з інформаційної безпеки та правил поведження з документами, що становлять комерційну таємницю для всіх працівників Товариства. Працівники Товариства при прийомі на роботу в обов'язковому порядку ознайомлювались з правилами щодо забезпечення та недопущення витоку, блокування та знищення інформації з обмеженим доступом.

Періодично здійснювалась розсилка засобами корпоративної електронної пошти на всіх працівників Товариства щодо дотримання вимог з інформаційної безпеки та підвищення кваліфікації персоналу з питань інформаційної безпеки.

5.14 Наказом Міністерства енергетики України від 02.12.2022 № 408 (у редакції наказу Міненерго від 03.05.2023 № 158) затверджено Порядок організації та здійснення внутрішнього контролю в системі Міненерго.

Вимоги Порядку передбачають запровадження системи внутрішнього контролю та управління ризиками в апараті Міненерго, а також на державних підприємствах, установах та організаціях, що належать до сфери управління Міненерго, господарських товариствах, щодо яких Міненерго здійснює функції з управління корпоративними правами держави, господарських структур, контроль за діяльністю яких здійснює Міненерго, та господарських товариств, щодо яких Міненерго здійснює функції з управління

корпоративними правами держави та є органом управління державним майном відповідно до пункту 2 розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 року № 833-р «Деякі питання управління об'єктами державної форми власності» (пункт 1 розділу I Порядку).

Зокрема, пункт 3 розділу VII Порядку передбачає, що підприємства щороку до 31 жовтня відповідним структурним підрозділам Міненерго, якими здійснюється контроль та координація їх діяльності, згідно із встановленими формами:

- реєстр ідентифікованих ризиків суб'єкта внутрішнього контролю в системі Міненерго;
- план з реалізації заходів контролю та моніторингу впровадження їх результатів;
- інформацію про ідентифікацію та оцінку ризиків.

Виконання Оператором ГТС положень Порядку повинне відбуватись з дотриманням вимог частини третьої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII (з відповідними змінами) щодо здійснення Міненерго повноважень з управління корпоративними правами Оператора ГТС самостійно та незалежно, за принципами відкритості та прозорості, відповідальності за прийняті рішення, невтручання в управління і розподіл потужностей та інвестиційне планування, що належить до компетенції Оператора ГТС, а також з урахуванням особливостей поведінки Оператором ГТС з інформацією з обмеженим доступом.

Службовою контролера № ТОВСЛ-23-34046 від 15.09.2023 проінформовано Генерального директора Оператора ГТС про необхідність впровадження та реалізацію положень Порядку, а також інтеграцію системи внутрішнього контролю та управління ризиками в управлінській діяльності Товариства відповідно до вимог Порядку після завершення процедури передачі державі в особі Міненерго частки у статутному капіталі Товариства.

Протягом звітнього періоду Оператор ГТС надавав інформацію щодо функціонування газотранспортної системи, захист якої не передбачений відповідним законодавством та Програмою відповідності і яка не становить комерційну таємницю та не є конфіденційною інформацією (інформація з обмеженим доступом).

Протягом звітнього періоду не виявлено випадків надання Оператором ГТС інформації у спосіб, який прямо або опосередковано може призвести до створення вигоди та/або конкурентної переваги окремого(-их) суб'єкта(-ів) ринку природного газу.

В той же час, з огляду на те, що Міненерго з 27.10.2023 є органом управління, який здійснює повноваження загальних зборів Оператора ГТС обмін інформацією між Міненерго та Оператором ГТС повинен здійснюватися з урахуванням вимог законодавства та Програми відповідності щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС.

6. ВІДНОСИНИ З ВЛАСНИКОМ ГТС ТА ВЕРТИКАЛЬНО ІНТЕГРОВАНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДО СКЛАДУ ЯКОЇ ВХОДИВ ОПЕРАТОР ГТС

Взаємовідносини із Власником ГТС

6.1 Оператор ГТС незалежний від Власника ГТС у прийнятті рішень при виконанні функцій оператора газотранспортної системи відповідно до вимог статті 28 Закону.

6.2 Власником ГТС є Держава Україна в особі уповноваженого органу.

Суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог закону може бути лише уповноважене Кабінетом Міністрів України міністерство. Умови управління об'єктами державної власності визначаються у відповідному договорі згідно із законом. Інші суб'єкти управління об'єктами державної власності не можуть мати

повноважень щодо об'єктів державної власності, переданих на таких умовах, якщо такі повноваження суперечать встановленим законом вимогам про відокремлення та незалежність (абзац дванадцятий частини першої статті 4 Закону України "Про управління об'єктами державної власності").

Уповноваженим органом управління державним майном газотранспортної системи, яке не підлягає приватизації, використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 833-р «Деякі питання управління об'єктами державної власності» визначено Міністерство енергетики України (замість Міністерства фінансів України).

Протягом звітного періоду порушення вимог закону щодо виконання Власником ГТС обов'язків, передбачених частиною другою статті 28 Закону України «Про ринок природного газу» у разі обрання моделі відокремлення ISO, виявлено не було.

6.3 Відповідно до частини п'ятої статті 136 Господарського кодексу України Оператор ГТС повністю незалежним у прийнятті рішень щодо використання, експлуатації, обслуговування, планування, розвитку та фінансування переданих на праві господарського відання об'єктів державної власності відповідно до Закону України "Про ринок природного газу". При цьому уповноважений суб'єкт управління об'єктами державної власності не може відмовити у фінансуванні оператором газотранспортної системи або іншою заінтересованою особою інвестицій, погоджених Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. При погодженні таких інвестицій Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, керується, зокрема, необхідністю забезпечення безпеки постачання природного газу (частина шоста статті 136 Господарського кодексу).

Протягом звітного періоду із наявної контролеру інформації впливає, що випадків прямого втручання у операційну діяльність Оператора ГТС виявлено не було.

6.4 Договір про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами № 13010-05/197 від 21.11.2019 було укладено між Міністерством фінансів України та Оператором ГТС.

Договір про передачу на праві господарського відання державного майна було укладено у відповідності до Порядку передачі на праві господарського відання об'єктів права державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами та відповідно до умов договору про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 942.

Міністерством енергетики України було укладено з Оператором ГТС додаткову угоду № 1 від 24.11.2022 до Договору № 13010-05/197 від 21.11.2019 про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами. Контролер інформувала НКРЕКП про укладення зазначеної додаткової угоди з наданням її копії листом № ТОВВИХ-23-916 від 25.01.2023.

6.5 За Договором власник майна (Держава Україна в особі уповноваженого органу управління майном) передало Товариству майно на праві господарського відання з метою здійснення користувачем функції оператора газотранспортної системи, відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» та Директиви 2009/73/ЄС (п.3.1. Договору).

Строк, на який передано майно на праві господарського відання Товариству, становить 15 років, якщо інший строк не буде визначено законодавством (п. 3.3. Договору).

Наразі законом встановлено інший строк, на який Майно передано Товариству на праві господарського відання.

Частиною сьомої статті 7 Закону України "Про трубопровідний транспорт" зі змінами, внесеними Законом України № 2479-IX від 29.07.2022, встановлено безстроковість передачі на праві господарського відання майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами і зберігання у підземних газосховищах на підставі права господарського відання без права відчуження для здійснення функцій оператора газотранспортної системи України.

На підставі частини сьомої статті 7 Закону України «Про трубопровідний транспорт» та пункту 3.3. Договору, з метою приведення у відповідність до норм закону положень підзаконних нормативно-правових актів та умов Договору, існує необхідність у внесенні відповідних змін до:

- Плану заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності оператора газотранспортної системи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 «Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу»;
- Умов договору про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2019 № 942 «Деякі питання управління майном, що перебуває в державній власності та використовується для забезпечення транспортування природного газу магістральними газопроводами».

Внесення змін до вищенаведених нормативно-правових актів буде підставою для внесення відповідних змін до Договору, шляхом укладення додаткової угоди № 2 до Договору.

Товариство звернулося до Міністерства енергетики України листом № ТОВВИХ-23-8384 від 22.06.2023 щодо необхідності внесення змін до постанов Уряду з метою приведення умов Договору до вимог ч. 7 ст. 7 Закону України "Про трубопровідний транспорт". Дану ініціативу підтримано Міністерством енергетики України та направлено на розгляд та погодження відповідальних міністерств проект постанови. Мініст, Мінекономіка та Мінфін надали свої зауваження щодо проекту постанови, тому Міненерго було змушено повернути вищезазначену постанову на доопрацювання Товариству (лист від 20.11.2023 №26/1.7-27.3-23481). Доопрацьований законопроект було повторно направлено до Міненерго листом № ТОВВИХ-24-913 від 19.01.2024.

Про надання згоди власника на виконання будівельних робіт на об'єктах ГТС

6.6 Оператор газотранспортної системи зобов'язаний виконувати затверджений Регулятором план розвитку в повному обсязі відповідно до запланованих етапів, обсягів робіт у кількісному вираженні та обсягів фінансування у вартісному вираженні на підставі вимог Закону та забезпечувати експлуатацію, підтримання у належному стані і розвиток газотранспортної системи, довгострокову здатність ГТС задовольняти обґрунтований попит, здійснювати будівництво і введення в експлуатацію нових об'єктів ГТС або їх складових.

Враховуючи, що Товариство здійснює реалізацію заходів, передбачених інвестиційними програмами Планів розвитку до їх повного виконання, процес реалізації об'єктів

капітального будівництва потребує в багатьох випадках дозвільних документів на будівництво та введення в експлуатацію побудованих (реконструйованих) об'єктів.

Відповідно до пункту 5 Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 № 466 (далі – Порядок № 466) будівельні роботи можуть виконуватися замовником після видачі дозволу на виконання будівельних робіт.

Відповідно до пункту 28 Порядку № 466 для отримання зазначеного дозволу надається комплект документів, який включає, зокрема, копію документа, що посвідчує право власності на будинок чи споруду, або згоду його власника, засвідчену у встановленому законодавством порядку, на проведення будівельних робіт.

З огляду на це Оператором ГТС було отримано низку відмов у видачі дозвільних документів на проведення будівельних робіт у зв'язку із відсутністю згоди власника об'єкта нерухомого майна – Міністерства енергетики України.

Враховуючи зазначене, Оператор ГТС звернувся до Міненерго з листами від 30.10.2023 № ТОВВИХ-23-15365 та від 22.11.2023 № ТОВВИХ-23-16767 щодо надання згоди власника на проведення будівельних робіт для здійснення реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення об'єктів газотранспортної системи, що плануються до реалізації згідно з переліком об'єктів, що включені до інвестиційних програм затверджених Планів розвитку газотранспортної системи, які станом на зараз та в середньостроковій перспективі потребуватимуть отримання дозвільних документів.

За результатами розгляду звернень Оператора ГТС листом № ТОВВХ-23-28558 від 07.12.2023 Міністерство енергетики України погодило виконання будівельних робіт для здійснення нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення об'єктів, що перебувають в державній власності та використовуються у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними газопроводами згідно з додатком за умови непогіршення стану майна, збереження його функціонального призначення та залишення об'єктів у державній власності.

6.7 Протягом звітнього періоду не було спорів між Оператором ГТС та Власником ГТС, які потребують повідомлення Регулятора згідно пункту 9.4 Програми відповідності та підлягають вирішенню Регулятором відповідно до пункту другої частини четвертої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу».

6.8 Протягом звітнього періоду не було випадків укладення договорів з Власником ГТС або Єдиним учасником Товариства, про намір укладення яких потрібно повідомляти Регулятора відповідно до пункту 9.3 Програми відповідності, та які підлягають затвердженню Регулятором відповідно до пункту 2 частини четвертої статті 4 Закону.

Здійснення Оператором ГТС закупівель товарів, робіт та послуг

6.9 Відповідно до пункту 9.1 Програми відповідності закупівля товарів, робіт та послуг, в тому числі у вертикально інтегрованої організації та вертикально інтегрованої організації, до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019 року, та у інших суб'єктів господарювання, що входять до складу або є афілійованими до вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019 року, здійснюється на підставі відповідних договорів відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» та з дотриманням наступних принципів:

- добросовісної конкуренції серед учасників;
- відсутності перешкоджання конкуренції;
- максимальної економії та ефективності;
- відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель;

- недискримінаційності учасників;
- відсутності конфлікту інтересів;
- об'єктивної та неупередженої оцінки тендерних пропозицій;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- унеможливлення перехресного субсидіювання між Оператором ГТС та вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої входив Оператор ГТС до 31.12.2019, а також між Оператором ГТС та іншими суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими до вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019 року.

З метою дотримання вимог пункту 9.1 Програми відповідності, виконання яких є обов'язковим при здійсненні закупівель та у взаємовідносинах з суб'єктами ринку, в Операторі ГТС застосовувалися внутрішні акти, якими визначено механізми планування, організації та проведення закупівель товарів, робіт і послуг, що забезпечує ефективне та прозоре здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

В 2023 році здійснювалося 970 закупівель по процедурам закупівлі:

Відкриті торги з публікацією англійською мовою	22
Відкриті торги	940
Рамкова угода	1
Електронний каталог	7

6.10 Закупівля товарів, робіт та послуг, в тому числі у вертикально інтегрованої організації та вертикально інтегрованої організації, до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019 року, та у інших суб'єктів господарювання, що входять до складу або є афілійованими до вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019 року протягом звітного періоду здійснювалась у відповідності до наказів Оператора ГТС:

- "Про затвердження Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 11.08.2022 № 332;
- "Про внесення змін до Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 06.10.2022 № 460;
- "Про внесення змін до Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 09.12.2022 № 612;
- "Про затвердження Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 20.03.2023 № 144;
- "Про внесення змін до Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 05.05.2023 № 272;
- "Про внесення змін до Положення про здійснення закупівель ТОВ "Оператор ГТС України" від 15.06.2023 № 397;
- "Про затвердження Закупівельної політики Товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України»" від 29.09.2023 № 773;
- "Про внесення змін до Закупівельної політики Товариства з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України», затвердженої наказом від 29.09.2023 №773" від 27.10.2023 № 861

на виконання вимог законодавства в сфері публічних закупівель:

- Закон України "Про публічні закупівлі" № 922-VIII від 25.12.2015;
- Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування" № 1178 від 12.10.2022 (зі змінами).

6.11 Наказом Оператора ГТС від 29.09.2023 року № 773 було затверджено Закупівельну політику (та, як наслідок, скасовано 9 внутрішніх наказів) - єдиний нормативно-правовий документа, який визначає процедури, правила та вимоги, що регулюють процеси закупівель в Товаристві.

Закупівельна політика описує процес закупівлі, починаючи від формування потреби до приймання товару.

В Закупівельній політиці висвітлені наступні аспекти:

- описано підходи до планування потреб (відкрита комунікація з ринком, починаючи з етапу формування потреби, передбачили такий аспект як проведення ринкових консультацій, запрошення потенційних постачальників/надавачів
- розділено відповідальності за здійснення закупівель і визначення повноважень (уповноважені особи, конкурсна комісія, закупівельна комісія)
- виділені в окремі Положення та описані види закупівель (у відповідності до затверджених предметів закупівель п.3.2 – 3.5)
- планування закупівель (тільки через КАСК)
- більш детальний опис процесу здійснення процедур закупівель (комунікація між підрозділами, чітке розгалуження «хто за що відповідає»)
- новий прозорий аспект – приймання ТМЦ (порядок приймання ТМЦ розміщений у відкритому доступі, постачальники мають змогу ознайомитись, та безпосередньо приймати участь у прийнятті ТМЦ)

Прийняття Закупівельної політики спрямоване на забезпечення ефективного та прозорого використання фінансових ресурсів Товариства під час закупівельних операцій був запроваджений цей документ.

Закупівельна політика, в цілому, і положення про здійснення процедур закупівель, зокрема, розроблені відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі», інших законодавчих актів України в сфері публічних закупівель, Інструкції ПРОЗОПРО, нормативних, організаційно-розпорядчих документів Товариства та Програми відповідності, таким чином, не потребує посилань на конкретні пункти постанови Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування».

В процесі розробки єдиного документу у зв'язку із передачею частки Оператора ГТС державі та віднесення Оператора ГТС до суб'єктів, входять до державного сектору економіки, виникла необхідність у розміщенні інформації щодо ефективного використання державних коштів (постанова Кабінету Міністрів України № 710 від 11.10.2016 «Про ефективне використання державних коштів»), а саме до положень про планування закупівель додано вимогу щодо необхідності надання Ініціаторами закупівель техніко-економічного обґрунтування закупівлі. Також виникла необхідність у наданні такого

документу як «обґрунтування потреби закупівлі» у разі здійснення її у відповідності до п.13 постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178.

В процесі розробки Закупівельної політики були відкориговані, з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 року № 1178, додатки, а також розроблений новий додаток «ТЕО».

6.12 Під час закупівельної діяльності та перевірок учасників процедур закупівель враховуються додаткові вимоги, визначені:

1) постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 року № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування»;

2) постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2022 року № 187 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією російської федерації»;

3) постановою Кабінету Міністрів України від 09 квітня 2022 року № 426 «Про застосування заборони ввезення товарів з російської федерації»;

4) Закону України від 03.03.2022 № 2108-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність».

6.13 При перевірці учасників та переможців публічних закупівель Товариства відділом комплаєнсу визначається відповідний рівень *комплаєнс-ризик*:

Комплаєнс ризик - це потенційний або реальний конфлікт інтересів між працівниками та учасниками закупівлі, ризики недотримання вимог корпоративної етики та антикорупційної програми Товариства, що охоплюють корупційні, санкційні ризики та ризик пов'язаності контрагента через контроль чи структуру власності з публічними діячами, капіталом, ембарго, а також враховуючи військову агресію російської федерації проти України, здійснення контролю щодо залучення контрагентів з російським або білоруським капіталом.

Перевірка (потенційних) контрагентів здійснювалась у відповідності до Закупівельної політики Товариства, затвердженої наказом від 29.09.2023 року № 773, відповідно до якої:

Служба комплаєнсу –здійснює ідентифікацію, оцінку та контроль комплаєнс-ризиків, зокрема з питань корпоративної етики, корупції, санкцій, ембарго та конфлікту інтересів;

Службою комплаєнсу проводить перевірку учасників процедури закупівлі, в тому числі, заявлених учасником відповідно до Закону про закупівлі субпідрядників, а також тендерні пропозиції учасників, на підставі службової записки Управління закупівель, ініційованої в СЕДО, щодо виявлення комплаєнс-ризиків, а саме:

- ознак пов'язаності учасників з УО та/або керівником замовника;

- того, що учасник та/або товари, роботи та послуги в рамках тендерної пропозиції підпадають під обмеження відповідно до рішення/-нь Ради національної безпеки і оборони України щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), яке/-і введене/-ні в дію відповідним/-ми указом/-ами Президента України, та інших обмежувальних заходів (санкцій, спеціальних санкцій), які застосовуються у відповідності до законодавства України, чинного на кінцеву дату подання тендерних пропозицій;

- перебування учасника процедури закупівлі в переліку санкцій OFAC Сполучених Штатів Америки, ООН, та/або в списку санкцій Європейського Союзу;

- того, що учасник та/або товари, роботи та послуги в рамках тендерної пропозиції підпадають під торгово-економічні обмеження, зокрема заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з російської федерації» (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1147, з подальшими змінами та доповненнями);

- ознак відмивання коштів та фінансування тероризму;

- вчинення корупційних злочинів та злочинів пов'язаних з корупцією, як потенційним контрагентом, пов'язаними особами, акціонерами та кінцевим бенефіціаром;

- відсутність чи неефективна комплаєнс (антикорупційна) програма контрагента.

За результатами перевірки відділ комплаєнсу надає до Управління закупівель письмовий висновок (службову записку через СЕДО) щодо проведеної оцінки та виявлених рівнів комплаєнс-ризиків:

а) неприйнятно високий ризик – прийняття УО рішення про відмову в участі у процедурі закупівлі (у відповідності до вимог ст. 17 Закону про закупівлі щодо відмивання коштів, застосування санкцій та конфлікту інтересів, надання винагороди у будь-якій формі, використання дитячої праці чи будь-якими формами торгівлі людьми) та включення такого учасника до Реєстру неблагонадійних учасників процедури закупівлі, службову (посадову) особу учасника процедури закупівлі, яку уповноважено учасником представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, фізичну особу, яка є учасником, внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, фізична особа, яка є учасником процедури закупівлі, була засуджена за кримінальне правопорушення, вчинене з корисливих мотивів (зокрема, пов'язане з хабарництвом та відмиванням коштів), судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку, службова (посадова) особа учасника процедури закупівлі, яка підписала тендерну пропозицію (або уповноважена на підписання договору в разі переговорної процедури закупівлі), була засуджена за кримінальне правопорушення, вчинене з корисливих мотивів (зокрема, пов'язане з хабарництвом, шахрайством та відмиванням коштів), судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

б) високий ризик - можливо усунути потенційно негативні наслідки шляхом вжиття заходів/рекомендацій щодо мінімізації негативних наслідків;

в) середній ризик – ризик можливо мінімізувати, за умови вжиття заходів/рекомендацій, направлених на мінімізацію негативних наслідків;

г) низький ризик – фактори, не виявлені.

Комплаєнс-висновок містить інформацію про ризик-фактори та рекомендації щодо управління такими ризиками.

6.14 Порухення працівниками порядку перевірки потенційних контрагентів /учасників (переможців) торгів протягом звітнього періоду не було виявлено.

За результатами перевірки контрагентів відділ (служба) комплаєнсу надавала до управління закупівель або підрозділу - замовника товарів, робіт чи послуг письмовий висновок (службову записку в системі Megapolis) щодо проведеної оцінки та виявленого рівня комплаєнс-ризиків, результатів перевірки тендерних пропозицій, відповідні рекомендації (у разі необхідності).

Укладення протягом звітнього періоду угод з ВІО та її суб'єктами

6.15 Оператором ГТС протягом 2023 року укладено 598 договорів на 7 029 733 782,32 грн. за результатом проведення торгів в електронній системі закупівель Prozorro та відповідно до вимог:

– Закону України «Про публічні закупівлі» № 922-VIII від 25.12.2015 – 13 на 366 964 395,13 грн.

– постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» № 1178 від 12.10.2022 – 585 на 6 662 769 387,19 грн.

З них 11 на 385 649 915,82 грн. з:

- АТ "Укртрансгаз" – 6 на 141 702 480,00 грн.
- АТ "Оператор газорозподільної системи "Львівгаз" – 1 на 16 153 184,23 грн.
- ТОВ "Укрнафта-постач" – 4 на 227 794 251,59 грн.

Також укладено договори без використання електронної системи закупівель ProZorro відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» № 1178 від 12.10.2022 з АТ "Укртрансгаз" – 5 на 69 853 503,67 грн.

Отже, всього за звітний період з вертикально інтегрованою організацією та іншими суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими до вертикально інтегрованої організації, укладено 16 договорів на 455 503 419,49 грн.

6.16 В 2023 році проведено (завершено) 860 процедур закупівель, в тому числі в 26 торгах приймали участь учасники вертикально інтегрованої організації та її учасників (далі – ВІО):

Відкриті торги		
ТОВ "Укрнафта-постач" (43012009)		
1.	UA-2023-05-26-009488-a	Нафта і дистилати (Бензин та дизельне паливо)
2.	UA-2023-06-01-013793-a	Нафта і дистилати (Бензин та дизельне паливо)
Філія "Науково-виробничий центр технічної діагностики "Техдіагаз" АТ "Укртрансгаз" (24748520)		
3.	UA-2022-11-30-006496-a	Послуги з технічного огляду та випробувань (Неруйнівний контроль (ультразвукова товщинометрія) технологічних трубопроводів об'язки газорозподільних/газовимірвальних станцій)
4.	UA-2023-02-07-010374-a	Послуги з технічного огляду та випробувань (Технічне діагностування (в шурфах) на потенційно-небезпечних ділянках лінійної частини магістральних газопроводів)
5.	UA-2023-02-17-008902-a	Послуги з технічного огляду та випробувань (Технічне діагностування надземних переходів газопроводів)
	UA-2023-10-05-011398-a	Послуги з технічного огляду та випробувань (Комплексне обстеження засобів протикорозійного захисту та корозійного

6.		стану магістральних газопроводів в межах Боярського ЛВУМГ)
7.	UA-2023-10-20-003583-a	Послуги з технічного огляду та випробовувань (Експертне обстеження ділянки магістрального газопроводу «Шебелинка-Диканька-Київ», резервна нитка через річку Сула - км 289,18 – км 291,97)
Філія "Будівельно-монтажна фірма "Укргазпромбуд" АТ "Укртрансгаз" (00156630)		
8.	UA-2022-12-01-004098-a	Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь (Ремонт магістрального газопроводу "Прогрес" DN 1400 PN 75 км 4336,25 - км 4348,29 з частковою заміною труб та заміною ізоляційного покриття)

Додатково повідомляємо, що в зазначений період було укладено 5 договорів без проведення процедур закупівель у відповідності до норм вищезазначеної постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178:

АТ "Укртрансгаз" (30019801)			
1.	UA-2023-02-10-002447-a	Послуги з ремонту і технічного обслуговування техніки (Ремонт газоперекачувального агрегату типу ГТНР-10 ст. №6 КС-2 Долина)	Договір від 09.02.2023 на 11 033 111,98
2.	UA-2023-02-10-002341-a	Послуги з ремонту і технічного обслуговування техніки (Ремонт газоперекачувального агрегату типу ГТК-10-4 ст. №1 КС Бердичів)	Договір від 09.02.2023 на 32 829 470,65
3.	UA-2023-10-02-007720-a	Послуги з ремонту і технічного обслуговування техніки (Ремонт газоперекачувальних агрегатів типу ГТ-750-6 КС Лубни (додаткові послуги))	Договір від 27.09.2023 на 7 382 721,04
Філія "Виробниче ремонтно-технічне підприємство "Укргазенергосервіс" АТ "Укртрансгаз" (00156127)			
4.	UA-2023-01-25-016294-a	Послуги з ремонту і технічного обслуговування техніки (Ремонт відцентрових нагнітачів типу 520-12-1 газоперекачувальних агрегатів типу ГТК-10-4 КС Росом)	Договір від 20.01.2023 на 10 364 016,12
5.	UA-2023-01-25-016430-a	Послуги з ремонту і технічного обслуговування техніки (Ремонт відцентрових нагнітачів типу 235-23-1 газоперекачувальних агрегатів типу ГПА-10-01 КС-38Б Гусятин)	Договір від 25.01.2023 на 8 244 183,88

6.17 Програмою відповідності передбачено здійснення моніторингу дотримання ринкових принципів закупівлі товарів та послуг Оператором ГТС шляхом надання контролеру та Регулятору інформації щодо укладення договорів на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне користування) товарів і послуг із суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, та/або з вертикально інтегрованої організації, до складу якого Оператор ГТС.

На виконання вимог пункту 9.2 Програми Відповідності, Оператор ГТС повідомляв Контролера та Регулятора протягом 10 (десяти) робочих днів про укладення договорів на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг з Єдиним учасником, вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та про умови таких договорів (у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг за такими договорами) шляхом надання копій таких договорів.

Протягом звітнього періоду наказом Товариства № 856 від 27.10.2023 було затверджено нову редакцію Положення про порядок укладення договорів у Товаристві з обмеженою відповідальністю "Оператор газотранспортної системи України", яка передбачає, що відповідальний підрозділ під час укладення договору інформує:

- протягом 5 (п'яти) робочих днів Контролера Товариства та Управління закупівель (для подальшого інформування Регулятора) про укладення договору(ів) про закупівлю на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг та/або додаткових угод до них з єдиним учасником, вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Товариство входило до 31.12.2019, та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Товариство входило до 31.12.2019, та про умови таких договорів (у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг за такими договорами) шляхом надання копій таких договорів.

- протягом 10 (десяти) робочих днів Контролера та Регулятора щодо договорів на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг та/або додаткових угод до них з єдиним учасником, вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Товариство входило до 31.12.2019, та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Товариство входило до 31.12.2019, укладених без проведення процедур публічних закупівель та/або додаткових угод до них, а також про умови таких договорів (у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг за такими договорами) шляхом надання копій таких договорів.

- за 5 (п'ять) робочих днів до укладення договору Контролера Товариства та Управління закупівель (для подальшого інформування Регулятора) про намір укладення договору(ів) між Товариством та Власником ГТС (Єдиним учасником) з наданням проєкту(ів) такого(их) договору(ів) Регулятору (у тому числі на затвердження у визначених Законом України «Про ринок природного газу») (пункт 11.5.1.5 Положення).

конфіденційна інформація та/або інформація, що становить комерційну таємницю (виключено)

Протягом звітнього періоду (2023 рік) відсутня інформація про факти виявлення порушень вимог пункту 9.1 Програми відповідності.

В той же час, протягом звітнього періоду виявлені випадки недотримання відповідальними підрозділами строків інформування про укладення договорів на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг з вертикально інтегрованою організацією та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації та про умови таких договорів (у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг за такими договорами) шляхом надання копій таких договорів. У зв'язку з цим, є необхідність надати додаткове роз'яснення відповідальним структурним підрозділам щодо необхідності дотримання зазначених вимог.

Протягом звітнього періоду закупівля товарів, робіт та послуг здійснювалась Оператором ГТС з урахуванням особливостей здійснення закупівель у період воєнного стану, встановленими положеннями, зокрема постанови Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування».

Випадків виявлення конфлікту інтересів, перешкоджання конкуренції, перехресного субсидювання між Оператором ГТС та Єдиним учасником, та/або між Оператором ГТС та вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та суб'єктам господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, протягом звітнього періоду не виявлено.

7. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРАЦІВНИКАМИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЩОДО ПРОГРАМИ ВІДПОВІДНОСТІ

Ознайомлення працівників з положеннями Програми відповідності

7.1 Кожен працівник ознайомлюється з вимогами Програми відповідності шляхом підписання Декларації Працівника про ознайомлення з Програмою Відповідності та зобов'язання її виконання.

Програма відповідності, а також дані Контролера (прізвище, ім'я, електронна пошта та телефонний номер) оприлюднюються на офіційному веб-сайті: <https://tsoua.com/prozorist/programa-vidpovidnosti/> та на внутрішньому корпоративному порталі Товариства.

При прийнятті на роботу працівник ознайомлюється з Програмою відповідності та підписує заяву, в якій підтверджує, що ознайомлений з Програмою відповідності й зобов'язується її дотримуватися та брати участь у реалізації Програми відповідності, як це визначено Декларацією, що є Додатком № 1 до Програми відповідності; ознайомлений з тим, що порушення Програми відповідності є порушенням основних обов'язків Працівника/договірних зобов'язань; обізнаний про персональну відповідальність у разі порушення Програми відповідності.

Нові працівники Оператора ГТС ознайомлюються з вимогами цієї Програми Відповідності до початку виконання своїх повноважень або посадових обов'язків.

Станом на 31.12.2023 загальна кількість підписаних декларацій становить 825.

За період з 01.01.2023 по 31.12.2023 в апарат та підрозділи при апараті Товариства було прийнято 109 нових співробітників, було підписано та надано до відділу кадрового обліку управління роботи з персоналом апарату 109 декларацій та 37 заяв про відсутність обмежень обіймати посади в ТОВ «Оператор ГТС України».

Посадові інструкції працівників Оператора ГТС, трудові договори (контракти) працівників Оператора ГТС містять положення щодо необхідності обов'язкового виконання/дотримання положень цієї Програми Відповідності та про персональну відповідальність щодо недотримання Програми Відповідності.

Посадові інструкції працівників Оператора ГТС містять, зокрема, такі положення:

- положення, яке передбачає, що працівник у своїй діяльності керується, в тому числі, і положеннями Програми відповідності;
- обов'язок працівника у разі порушення чи потенційного порушення положень Програми відповідності або у випадку отримання інформації про порушення будь-якого із положень

Програми відповідності повідомити негайно про такі порушення свого безпосереднього керівника та контролера Товариства;

- відповідальність за невиконання чи неналежне виконання вимог та положень Програми відповідності.

Інформація щодо штатної чисельності та загальної кількості посадових інструкцій апарату та підрозділів при апараті станом на 31.12.2023 надається нижче:

Структурний підрозділ	Штатна чисельність		Кількість затверджених посадових інструкцій до яких включено виконання вимог та положень Програми відповідності ознайомлених з працівниками	
	Станом 31.12.2023	на 31.12.2023	З них введено в штатний розпис (посад) в 2023 році	до 2023 року
ВСЬОГО	854	103,85	752	106
Апарат	660,5	93,85	568	96
Підрозділи при апараті	193,5	10	184	10

Відповідними підрозділами роботи з персоналом Оператора ГТС:

- забезпечується ознайомлення зі змістом Програми відповідності всіх нових працівників прийнятих на роботу до Оператора ГТС;
- під час оформлення працівника на роботу надається для особистого підпису Додаток № 1 до Програми відповідності;
- забезпечується інформування працівників про джерело, де вони мають можливість ознайомитись зі змістом Програми відповідності.

Крім того, з урахуванням оновлення Програми відповідності контролером заплановано у першому півріччі 2024 року оновити навчальний онлайн курс «Програма відповідності», який призначається всім новим співробітникам Товариства при працевлаштуванні з урахуванням нової редакції Програми відповідності, а також призначити новий курс повторно всім співробітникам Товариства.

Врегулювання конфлікту інтересів у працівників Оператора ГТС

7.2 Оператором ГТС упроваджено в Політиці з питань врегулювання конфлікту інтересів, затвердженій наказом Товариства від 11.12.2019 № 319, механізм запобігання конфлікту інтересів посадових осіб та працівників Оператора при здійсненні посадових функцій та повноважень Оператора ГТС та управління конфліктом інтересів.

Контроль за дотриманням положень Політики з питань врегулювання конфлікту інтересів покладається на Відділ (службу) комплаєнсу.

Відповідно до Програми запобігання порушенням вимог законодавства (комплаєнс-програми) ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженої наказом Товариства від 28.12.2019 № 358, система комплаєнсу функціонує за допомогою таких інструментів:

- Оцінка комплаєнс ризиків – здійснювалась протягом звітного періоду на щоденній основі;
- Перевірка контрагентів – здійснювалась протягом звітного періоду на регулярній основі;

- Декларування конфлікту інтересів – здійснювалось протягом звітного періоду на регулярній основі (первинне декларування прийнятих у звітному періоді працівників / декларування у разі зміни раніше задекларованої інформації);
- Функціонування Лінії довіри – здійснювалось протягом звітного періоду на регулярній основі;
- Навчання для працівників з питань конфлікту інтересів здійснювалось протягом звітного періоду та розміщене на внутрішньому порталі Товариства.

В рамках Закону України «Про запобігання корупції», відповідно до Положення про відділ (службу) комплаєнсу ТОВ «Оператор ГТС України» та на виконання вимог Політики з питань врегулювання конфлікту інтересів ТОВ «Оператор ГТС України» в 2023 році підрозділом комплаєнсу на регулярній основі здійснювалась оцінка ризиків Конфлікту інтересів. Дана оцінка передбачала аналіз наявності Потенційного та/ або Реального конфлікту інтересів з метою застосування превентивних антикорупційних механізмів в Товаристві при прийнятті на роботу/ переведенні кандидатів, а також відповідно до запитів на проведення відповідної перевірки. У висновках, підготовлених відділом (службою) комплаєнсу надається інформація щодо наявності/відсутності Потенційного чи Реального конфлікту інтересів та рекомендації, яких потрібно дотримуватись, а також інформація щодо можливих способів врегулювання конфлікту інтересів.

В 2023 році співробітниками відділу сформовано **195** висновків за результатами перевірок, щодо конфлікту інтересів. В окремих випадках виявлені порушення щодо наявності у працівників Товариства Потенційного та Реального конфлікту інтересів в зв'язку з наступним:

- пряме підпорядкування Членів сім'ї;
- незадекларована інформація щодо наявності в Членів сім'ї працівників Товариства корпоративних прав;
- незадекларована інформація щодо наявності в працівника Товариства корпоративних прав у інших суб'єктах господарювання тощо.

7.3 У 2023 році первинне декларування проводилось, щодо працівників, прийнятих до Товариства в зазначений період, а також здійснювалось декларування у разі зміни раніше задекларованої інформації. Згідно п.3.1. Політики з питань врегулювання конфлікту інтересів, затвердженої наказом Товариства від 11.12.2019 року № 319 встановлюється наступний порядок повідомлення про Конфлікт інтересів:

- первинне декларування інформації про зовнішню бізнес-діяльність Працівника та членів його сім'ї, наявності родинних зв'язків у Товаристві (проводилось у 2020 році серед діючих працівників Товариства);
- надання інформації Відділу (службі) комплаєнсу в разі зміни задекларованої раніше інформації або при виникненні ситуації (обставин), при якій виникає (може виникнути) Конфлікт інтересів. Наприклад: працівник встановлює від імені Товариства ділові відносини з юридичною особою, в якій він або член його сім'ї є керівником / членом органу управління / засновником / володіє істотною часткою участі.

Враховуючи, що відділом (службою) комплаєнсу наразі підготовка до перегляду Політики з питань врегулювання конфлікту інтересів ТОВ «Оператор ГТС України», відділом (службою) комплаєнсу спільно з контролером будуть розглянуті такі питання щодо вдосконалення порядку взаємодії з контролером та виявлення випадків конфлікту інтересів у працівників Товариства:

- запровадження щорічного декларування визначеного кола працівників Товариства із заповненням оновленої форми Декларації щодо конфлікту інтересів у електронному вигляді;

- визначення порядку реєстрації та подальшого зберігання поданих Декларації щодо конфлікту інтересів;
- узгодження форми інформування Контролера про факт розгляду та врегулювання конфлікту інтересу, якщо такий мав місце (надання доступу до відповідних матеріалів);
- узгодження форми узагальнення інформації про випадки вирішення відділом комплаєнсу питань наявності / відсутності конфлікту інтересу, наданих рекомендацій по його врегулюванню.

Забезпечення дотримання посадовими особами Оператора ГТС вимог частини третьої статті 23 Закону України “Про ринок природного газу”

7.4 З метою забезпечення дотримання посадовими особами Оператора ГТС вимог частини третьої статті 23 Закону України “Про ринок природного газу” у 2023 році у Товаристві діяв Порядок забезпечення контролю за дотриманням працівниками Товариства вимог статті 23 Закону України «Про ринок природного газу» щодо незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи України (далі - Порядок), затверджений наказом Оператора ГТС № 932 від 09.11.2021.

Зазначений Порядок передбачає обов’язковість подачі при прийомі на роботу кандидатів на посади посадових осіб органів управління та керівників структурних підрозділів підписаної власноруч заяви про відсутність встановлених обмежень обіймати посади в операторі газотранспортної системи України.

Протягом звітнього періоду від кандидатів на посади було отримано 37 власноруч підписаних заяв про відсутність обмежень обіймати посади в Операторі ГТС, в тому числі Генеральним директором Оператора ГТС – Дмитром Липпою.

Контролером надавались протягом звітнього періоду усні консультації щодо поширення тлумачення вимог частини третьої статті 23 Закону України “Про ринок природного газу” та Порядку на кандидатів на посади в Операторі ГТС.

Крім того, контролером підготовлено за запитом члена наглядової ради Оператора ГТС інформаційну довідку українською та англійською мовами щодо можливих потенційних обмежень для члена наглядової ради Оператора ГТС щодо обіймання посад, працевлаштування у газових та енергетичних компаніях в Україні та за кордоном з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС (№ ТОВСЛ-23-44717 від 29.11.2023).

За ініціативи контролера вимогу щодо подання заяви про відсутність встановлених статтею 23 Закону України «Про ринок природного газу» вимог щодо незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи України, а також форму заяви включено до нової редакції Програми відповідності.

Оператором ГТС забезпечено ознайомлення працівників з положеннями Програми відповідності. У Операторі ГТС впроваджені внутрішні політики, спрямовані на виявлення та усунення конфліктів інтересів, а також недопущення порушення обмежень, встановлених для посадових осіб органів управління та керівників структурних підрозділів відповідно до пункту 7.3 Програми відповідності. Протягом звітнього періоду до контролера не надходило звернень від працівників Оператора ГТС щодо порушення чи потенційного порушення вимог Програми відповідності в частині забезпечення усунення конфліктів інтересів та дотримання передбачених обмежень для посадових осіб органів управління та керівників структурних підрозділів.

8. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЕРА, ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ МОНІТОРИНГУ

Окремі питання діяльності контролера

8.1 Моніторинг виконання Програми відповідності здійснювався за принципами безперервності, системності, незалежності та неупередженості, шляхом:

- участі у розробці та доопрацюванні внутрішніх документів, впровадження яких передбачене Програмою відповідності;
- участі у нарадах (засіданнях) органів управління Оператора ГТС, а також нарадах керівників структурних підрозділів Оператора ГТС з підготовки та затвердження управлінських рішень щодо господарської діяльності Оператора;
- аналізу документів Оператора ГТС, зокрема наказів, листів, службових записок, та іншої інформації щодо відповідності діяльності Товариства вимогам Програми відповідності;
- підготовки висновків, зауважень та рекомендацій для посадових осіб Оператора щодо підвищення ефективності впровадження Програми відповідності;
- розгляду звернень до контролера, що надходили від працівників Оператора ГТС (щодо тлумачення положень внутрішніх актів тощо).

8.2 Протягом звітнього періоду контролер відвідувала наради (засідання) Оператора ГТС, зокрема щодо питань, які стосуються доступу до газотранспортної системи, діяльності щодо експлуатації газотранспортної системи та розвитку газотранспортної системи; купівлі-продажу енергоресурсів, необхідних для забезпечення функціонування газотранспортної системи.

Контролер брала участь у нарадах (засіданнях) Оператора ГТС, а також нарадах керівників структурних підрозділів Оператора ГТС з підготовки та затвердження управлінських рішень щодо господарської діяльності Оператора, зокрема щотижневих нарадах за участі Генерального директора (директорати).

Контролер брала участь у нарадах (засіданнях) Оператора ГТС щодо вжиття організаційних заходів для здійснення діяльності із виробництва електричної енергії відповідно до пункту 13-4 розділу XVII Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про ринок електричної енергії» та інформувала про необхідність дотримання вимог про відокремлення зазначеної діяльності від іншої діяльності, що здійснюється Оператором ГТС.

8.3 Копії та оригінали договорів Оператора ГТС з придбання (та/або надання,) товарів і послуг у суб'єктів ринку природного газу (користувачами), Єдиного учасника та відповідні первинні документи (рахунки-фактури, акти виконаних робіт тощо) зберігаються у Оператора ГТС та були доступні Контролеру за запитом для виконання завдань, передбачених Законом та Програмою відповідності.

8.4 Протягом звітнього періоду контролер брала участь у засіданнях наглядової ради АТ «МГУ» та надавала додаткову інформацію на запит наглядової ради, зокрема надано інформацію в рамках звітування контролера за третій квартал 2023 року перед наглядовою радою АТ «МГУ» (службова записка № ТОВСЛ-23-37839).

8.5 На виконання пункту 9.2 Програми відповідності контролер повідомляла Регулятора протягом 10 (десяти) робочих днів про укладення договорів на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг з вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та про умови таких договорів (у тому числі щодо цін (вартості) товарів і послуг за такими договорами) шляхом надання копій таких договорів. Всього за звітний період було проінформовано про 34 договори (додаткові угоди) з наданням відповідних обґрунтувань (за необхідності).

8.6 Контролером направлено до НКРЕКП інформацію щодо укладенням Товариством з Міністерством енергетики України додаткової угоди № 1 від 24.11.2022 до договору № 13010-05/197 від 21.11.2019 про передачу на праві господарського відання державного майна, що перебуває в державній власності та використовується у процесі провадження діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами з наданням копії відповідної угоди (лист № ТОВВИХ-23-916 від 25.01.2023).

8.6 За результатами опрацювання проекту плану дій з проведення корпоративної реформи Оператора ГТС шляхом приєднання АТ «МГУ» до ТОВ «Оператор ГТС України», проекту Закону України «Про заходи щодо корпоративної реформи оператора газотранспортної системи України» контролером було підготовлено та направлено до НКРЕКП інформаційну довідку контролера щодо ризиків для сертифікації Оператора ГТС, які мають бути враховані під час реформи корпоративного управління Оператора газотранспортної системи України (лист № ТОВВИХ-23-5309 від 26.04.2023).

8.7 Враховуючи передбачений частиною третьою статті 25 Закону обов'язок оператора газотранспортної системи повідомляти Регулятора про будь-яку заплановану операцію, що може призвести до недотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, контролер листом № ТОВВИХ-23-3651 від 22.03.2023 інформувала щодо призначення Генерального директора Оператора ГТС, а також листом № ТОВВИХ-23-4249 від 04.04.2023 надавала інформацію щодо змін у переліку осіб, що здійснюють контроль над Оператором ГТС, зокрема щодо зміни виконуючого обов'язки Генерального директора АТ «МГУ».

Також листом контролера № ТОВВИХ-23-13381 від 25.09.2023 проінформовано НКРЕКП про прийняття Кабінетом Міністрів України розпорядження від 22 вересня 2023 року № 828-р «Про передачу повноважень з управління корпоративними правами держави», яким передбачено передачу Міністерству енергетики повноважень з управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі ТОВ «Оператор ГТС України» відповідно до підpunkту 4 частини другої статті 3 Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ.

Листом № ТОВВИХ-23-15539 від 30.10.2023 контролер повідомила НКРЕКП про завершення процедури приєднання на виконання положень Закону України № 3293-ІХ від 28.06.2023.

Також контролером листами № ТОВВИХ-23-15539 від 01.11.2023 та № ТОВВИХ-23-16663 від 21.11.2023 було проінформовано НКРЕКП про призначення членів наглядової ради Оператора ГТС України, зокрема прийняття наказу Міненерго про обрання на посади трьох членів наглядової ради Оператора ГТС України.

8.8 Контролером за результатами розгляду листа НКРЕКП № 9314/13.1/7-23 від 04.09.2023 підготовлено, за участі відповідальних структурних підрозділів, а також забезпечено направлення на розгляд та затвердження Регулятору оновленої редакції Програми відповідності Оператора ГТС зі змінами, внесеними у зв'язку з прийняттям Закону України «Про оптимізацію структури власності оператора газотранспортної системи України» від 28 липня 2023 року № 3293-ІХ, якими передбачено, що для уникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії, тимчасово, на період до 1 січня 2027 року оператор газотранспортної системи має право здійснювати діяльність з виробництва електричної енергії з природного газу на електроустановках, які є об'єктами газотранспортної системи або які передані йому в тимчасове управління (користування) відповідно до рішення Кабінету Міністрів України.

8.9 Контролером напрацьовано текст наказу Товариства «Про забезпечення звітування щодо змін в інформації та документах, які додавалися до запиту на сертифікацію» № 1014 від 18.12.2023, яким визначено відповідальні підрозділи та порядок надання відповідної

інформації з метою забезпечення належного інформування НКРЕКП про зміни в інформації та документах, що додавалися до запиту на сертифікацію на виконання вимог Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.04.2016 № 631.

8.10 Контролером службовою запискою № ТОВСЛ-23-49181 від 27.12.2023 наглядовій раді та Генеральному директору Товариства надавалась інформація стосовно проведення консультацій з Регулятором щодо відповідності нового складу виконавчого органу вимогам про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, зокрема щодо застосування положень абзацу п'ятого пункту 2 розділу VII Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи, які передбачають обов'язок оператора газотранспортної системи протягом десяти робочих днів повідомляти Регулятора із наданням підтверджувальних документів про зміну складу членів наглядової ради та/або виконавчого органу оператора газотранспортної системи,

8.11 Контролером надавались такі висновки в межах компетенції:

1) надано Генеральному директору висновок щодо ризиків для сертифікації Оператора ГТС, які мають бути враховані під час реформи корпоративного управління оператора газотранспортної системи України (№ ТОВСЛ-23-15449 24.04.2023);

2) надано Генеральному директору висновок щодо коригування торгових сповіщень та актів врегулювання щодобових небалансів АТ «Чернівцігаз» у зв'язку з приєднанням з 01.06.2022 відповідного ОГРМ до балансуючої групи (№ ТОВСЛ-23-26091 від 17.07.2023);

3) надано Генеральному директору висновок щодо впливу прийняття загальними зборами (єдиним учасником) ТОВ «Оператор ГТС України» рішення про приєднання до нього АТ «МГУ» на сертифікацію Товариства як незалежного та відокремленого оператора ГТС для використання при підготовці матеріалів для наглядової ради АТ «МГУ» (№ ТОВСЛ-23-33548 від 13.09.2023);

4) надано Генеральному директору інформацію щодо забезпечення впровадження в Товаристві вимог Порядку організації та здійснення внутрішнього в системі Міненерго, затвердженого наказом Міністерства енергетики від 02.12.2022 № 408 (у редакції наказу Міненерго від 03.05.2023 № 158), зокрема щодо необхідності інтеграції системи внутрішнього контролю та управління ризиками в управлінській діяльності Товариства після завершення процесу передачі частки у статутному капіталі Оператора ГТС до Міненерго (№ ТОВСЛ-23-34046 від 15.09.2023);

5) надано висновок щодо ознак можливих порушень Програми відповідності ТОВ «Оператор ГТС України» в рамках прийняття рішення щодо відстрочення виконання рішення Господарського суду міста Києва від 13.04.2023 щодо стягнення з юридичної особи, що входить до складу вертикально інтегрованої організації коштів в розмірі 3 140 706 607,44 грн на користь Товариства на один рік – до 13.07.2024 (№ ТОВСЛ-23-34314 від 19.09.2023);

6) надано відповідальним структурним підрозділам роз'яснення щодо особливостей відокремлення діяльності із виробництва електричної енергії шляхом запровадження окремого бухгалтерського обліку (№ ТОВСЛ-23-37835 від 11.10.2023);

7) надано висновок контролера за результатами опрацювання проекту передавального акту АТ «МГУ» до правонаступника ТОВ «Оператор ГТС України» та документів до нього (№ ТОВСЛ-23-38357 16.10.2023);

8) надано висновок контролера щодо ризиків для дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, які становить поширення на Оператора ГТС дії постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження)

річних фінансових планів у встановленому порядку» від 03.10.2012 № 899 (№ ТОВСЛ-23-41110 від 03.11.2023);

9) на запит членів наглядової ради надано інформаційну довідку українською та англійською мовами щодо можливих потенційних обмежень для члена наглядової ради Оператора ГТС щодо обіймання посад, працевлаштування у газових та енергетичних компаніях в Україні та за кордоном з урахуванням вимог щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС (№ ТОВСЛ-23-44717 29.11.2023).

8.12 Контролером в робочому порядку надавались юридичному напряму пропозиції до проекту Статуту Оператора ГТС в частині приведення проекту Статуту у відповідність до вимог Остаточного рішення про сертифікацію ТОВ «Оператор ГТС України», затвердженого постановою НКРЕКП № 3010 від 24.12.2019.

8.13 Контролер брала участь у опрацюванні та відкритому обговоренні проекту, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи».

8.14 На виконання вимог частини сьомої статті 31 Закону України «Про ринок природного газу» та абзацу дев'ятого пункту 13.3 Програми відповідності контролер інформувала НКРЕКП щодо окремих рішень стосовно плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років (лист № ТОВВИХ-23-16542 17.11.2023).

8.15 Контролером надавалась до НКРЕКП інформація щодо необхідності у перегляді положень постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 № 899 «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку» в частині можливості встановлення виключення для Оператора ГТС щодо непоширення на нього вимог зазначеного порядку з метою дотримання вимог незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи України (лист № ТОВВИХ-23-15766 від 03.11.2023).

8.16 Контролер листом № ТОВВИХ-23-2861 від 03.03.2023 інформувала НКРЕКП щодо ситуації, яка склалась із простроченням виконання НАК «Нафтогаз України» своїх зобов'язань зі здійснення оплати за доступ до замовленої потужності за березень 2023 року та можливі ризики для дотримання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи, передбачених Законом України «Про ринок природного газу», а також з огляду на те, що НАК «Нафтогаз України» є вертикально-інтегрованою організацією.

8.17 Контролером надано інформацію в межах повноважень на виконання пункту 5 наказу № 679 від 12.09.2023 «Про організацію проведення Управлінням НКРЕКП планової перевірки» на запит НКРЕКП № ТОВВХ-23-19242 від 07.09.2023

8.18 Протягом звітнього періоду контролер тлумачила положення Програми відповідності за усними зверненням працівників Оператора ГТС (чотири усні консультації).

8.19 Контролером здійснювався поточний аналіз документів Оператора ГТС, зокрема наказів, листів, службових записок, та іншої інформації щодо відповідності діяльності Товариства вимогам Програми відповідності.

Моніторинг виконання Програми відповідності здійснювався за принципами безперервності, системності, незалежності та неупередженості.

8.20 Виконавчий орган Оператора ГТС не вносив виправлення у підготовлений щорічний звіт про дотримання положень Програми і пропонував робити це Контролеру.

8.21 Протягом звітнього періоду контролером забезпечено дотримання вимог частини третьої статті 31 Закону щодо незалежності контролера, а саме контролер не займав посади, не володів повноваженнями, не мав економічного інтересу чи ділових відносин з будь-яким

суб'єктом господарювання, що є складовою вертикально інтегрованої організації, або з власником (власниками) контрольного пакета корпоративних прав такої організації, або з будь-яким суб'єктом господарювання, який провадить господарську діяльність на ринку природного газу, не пов'язану з транспортуванням природного газу та не отримував безпосередньо або опосередковано будь-яку фінансову вигоду від таких.

Інформація про доходи контролера за 2023 рік надавалась до НКРЕКП листом № ТОВВИХ-КТ-8 від 20.02.2024.

Пропозиції контролера із вдосконалення Програми відповідності

8.22 За результатами моніторингу виконання Програми відповідності у звітному періоді пропозиції контролера із вдосконалення Програми відповідності було враховано Товариством та НКРЕКП при напрацюванні нової редакції Програми відповідності, затвердженої рішенням НКРЕКП від 10.01.2024 № 59. Інших пропозицій на момент підготовки Звіту немає.

8.23. У першому півріччі 2024 року контролером заплановано оновити навчальний онлайн курс «Програма відповідності», який призначається всім новим співробітникам Товариства при працевлаштуванні з урахуванням нової редакції Програми відповідності, а також призначити новий курс повторно співробітникам Товариства.

8.24 Також у першому півріччі 2024 року контролером заплановано підготовку письмових роз'яснень щодо окремих положень нової редакції Програми відповідності відповідальним структурним підрозділам.

Рекомендації контролера за результатами моніторингу

8.25 За результатами моніторингу виконання Програми відповідності у 2023 році контролер рекомендує Оператору ГТС у 2024 році звернути особливу увагу та удосконалити наступні управлінські процеси для своєчасного та повного виконання вимог Програми відповідності:

1) неухильно дотримуватись положень Програми відповідності, забезпечити ознайомлення працівників Товариства з положенням нової редакції Програми відповідності Оператора ГТС, а також повідомляти НКРЕКП про зміни в інформації та документах, що додавалися до запиту на сертифікацію відповідно до вимог Порядку здійснення процедури сертифікації оператора газотранспортної системи відповідно до наказу Товариства № 1014 від 18.12.2023;

2) забезпечувати дотриманням працівниками Товариства вимог статті 23 Закону України «Про ринок природного газу» щодо незалежності та відокремлення оператора газотранспортної системи для недопущення суміщення посадовими особами та керівниками самостійних структурних підрозділів Товариства діяльності в Товаристві з діяльністю у суб'єктах, що входять до складу вертикально – інтегрованої організації (в тому числі, АТ «Укртрансгаз»), зокрема шляхом підписання кандидатами заяв про відсутність обмежень обіймати посади в операторі газотранспортної системи України згідно із Законом України "Про ринок природного газу", а також на етапі декларування співробітниками конфлікту інтересів, в тому числі, за необхідності – шляхом вдосконалення порядку декларування конфлікту інтересів;

3) здійснювати організаційні заходи для забезпечення здійснення діяльності з виробництва електричної енергії відокремлено від іншої діяльності оператора газотранспортної системи з дотриманням вимог пункту 13-4 розділу XVII Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про ринок електричної енергії» та Програми відповідності у новій редакції, забезпечити належне інформування контролера щодо здійснення діяльності із виробництва електричної енергії відповідно до вимог пункту 9.7 та 9.8 Програми відповідності у новій редакції;

4) завчасно повідомляти Контролера про проведення запланованих нарад, на яких розглядаються питання, зокрема щодо умов доступу до газотранспортної системи, зокрема цін на послуги, пов'язані з доступом або приєднанням до газотранспортної системи, розподілом потужності та врегулюванням перевантажень газотранспортної системи, обов'язками щодо розміщення інформації, балансуванням та передачею прав доступу до газотранспортної системи між суб'єктами ринку природного газу (замовниками); діяльності щодо експлуатації газотранспортної системи, підтримання її у належному стані та розвитку газотранспортної системи, у тому числі інвестицій в будівництво або реконструкцію транскордонних газопроводів; купівлі-продажу енергоресурсів, необхідних для забезпечення функціонування газотранспортної системи, у тому числі щодо допоміжних послуг та балансування; здійснення діяльності з виробництва електричної енергії відповідно до вимог Програми відповідності, Закону України «Про ринок природного газу», Закону України «Про ринок електричної енергії», в тому числі щодо закупівлі природного газу для здійснення діяльності з електричної енергії, а також надавати контролеру відповідну інформацію;

5) інформувати контролера про проведення всіх нарад (засідань) органів управління оператора газотранспортної системи за участі представників власника газотранспортної системи (Міненерго) з питань, що стосуються управління державним майном газотранспортної системи відповідно до вимог наказу Товариства від 12.01.2024 № 13;

6) вжити заходів для забезпечення неухильного дотримання відповідальними підрозділами вимог щодо інформування контролера та Регулятора про договори на придбання (та/або надання, та/або отримання, та/або спільне використання) товарів і послуг з Єдиним учасником, вертикально інтегрованою організацією, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, та суб'єктами господарювання, що входять до складу або є афілійованими підприємствами вертикально інтегрованої організації, у тому числі до складу якої Оператор ГТС входив до 31.12.2019, в тому числі про додаткові угоди до таких договорів, якщо ними змінюються істотні умови таких договорів, на виконання вимог пункту 9.2 Програми відповідності (незалежно від порядку чи форми укладення договору та застосування процедур закупівель);

7) враховуючи, що з 27.10.2023 Міністерство має повноваження з управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі Оператора ГТС, а також є органом управління Оператора ГТС, який виконує повноваження загальних зборів Товариства, взаємодія Оператора ГТС з Міненерго повинна здійснюватися з урахуванням вимог законодавства та Програми відповідності щодо відокремлення та незалежності Оператора ГТС;

8) забезпечити надання контролеру укладених договорів, будь-яких доручень, листів, розпорядчих документів, інших документів, що надходили до оператора газотранспортної системи від власника газотранспортної системи (єдиного учасника) (Міненерго) та/або вертикально інтегрованої організації (НАК «Нафтогаз України»), а також інших суб'єктів господарювання, що входять до складу, вертикально інтегрованої організації (зокрема, АТ «Укртрансгаз», АТ «Укргазвидобування»), які можуть мати вплив на відокремлення та незалежність Оператора ГТС відповідно до вимог наказу Товариства від 12.01.2024 № 13.

Контролер ТОВ «Оператор ГТС України»

Ірина Комаріда